

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015 – 2020

maj 2015

Spis treści

Spis treści	2
1. Wstęp.....	4
2. Proces tworzenia strategii i jego uczestnicy.....	6
3. Metodologia	10
Część 1. Charakterystyka Gminy Baćkowice	13
1.1. Przestrzeń i środowisko	13
1.1.1 Umiejscowienie Gminy w województwie i kraju.....	13
1.1.2. Charakterystyka sieci osadniczej	15
Gmina w obiektywie	23
1.1.3. Zasoby naturalne	30
1.1.4. Zasoby kulturowe.....	32
1.2 Infrastruktura techniczna.....	33
1.2.1. Infrastruktura drogowa.....	34
1.2.2. Infrastruktura wodociągowa	37
1.2.3. Kanalizacja sanitarna	38
1.2.4. Telekomunikacja.....	39
1.2.5. Gospodarka odpadami	40
1.2.6. Transport i komunikacja	42
1.2.7. Energia elektryczna i telekomunikacja	43
1.3. Obszar gospodarczy	44
1.3.1. Struktura przedsiębiorstw	44
1.3.2. Baza turystyczno-gastronomiczna	47
1.3.3. Zasoby turystyczno-krajobrazowe	48
1.3.4 Obszary i obiekty prawnie chronione.	54
1.3.5. Rolnictwo.....	64
1.4 Zarządzanie	66
1.4.1 Działalność samorządu i sprawność organizacyjna	66
1.4.2 Analiza budżetu gminy.....	71
1.4.3 Planowanie strategiczne i promocja Gminy.....	73
1.5. Sfera społeczna.....	82
1.5.1. Struktura ludności	82

1.5.2. Bezrobocie	86
1.5.3. Pomoc społeczna.....	88
1.5.4. Bezpieczeństwo.....	91
1.5.5. Ochrona zdrowia.....	92
1.5.6 Organizacje pozarządowe i kapitał społeczny Gminy.....	93
1.6. Edukacja i organizacja czasu wolnego.....	95
1.6.1. Edukacja szkolna	95
1.6.2. Edukacja przedszkolna.....	99
1.6.3. Infrastruktura sportowa.....	100
1.6.4. Biblioteka Publiczna	102
1.6.5. Kultura	103
1.6.6. Świetlice, domy ludowe i place zabaw	104
Część 2. Obszary problemowe	105
2.1. Zidentyfikowane problemy.....	105
2.2. Mocne strony Gminy i czynniki sprzyjające rozwojowi.....	113
2.3. Szanse i zagrożenia rozwoju.....	118
Część 3. Wizja, misja cele i działania	121
3.1. Wizja strategii rozwoju - cel generalny.....	121
3.2. Misja strategii	122
3.3 Cele strategiczne (obszary priorytetowe)	123
3.4 Warianty rozwoju gminy w obszarze infrastruktura	131
3.5 Źródła finansowania	139
Część 4. Monitoring i ewaluacja strategii	164
4.1. Powołanie Zespołu Monitorującego realizację strategii.....	164
4.2 System monitorowania strategii	165
4.3 Sposoby oceny Strategii	166
4.4 Komunikacja społeczna i promocja.....	168
4.5 Aktualizacja Strategii	170
Spis tabel.....	171
Spis wykresów	172
Spis map	172
Spis zdjęć.....	173

1. Wstęp

Planowanie strategiczne stanowi ważny obszar projektowania poszczególnych wymiarów działalności gminy, ze szczególnym uwzględnieniem zadań dotyczących sfery społecznej. Większość gmin posiada plany rozwojowe w poszczególnych dziedzinach życia społecznego, jednak kolejność i zakres ich wdrażania zależy zwykle od nacisków różnych grup czy od możliwości pozyskania środków na określony typ zadań. Niejednokrotnie, bowiem samorząd ma w swoim budżecie za mało środków w stosunku do potrzeb. Zachodzi, zatem konieczność określenia priorytetów w taki sposób, aby osiągnąć możliwie najlepszą efektywność wydatkowanych środków.

Zgodnie z charakterem przemian ustrojowych samorządy od początku lat 90-tych funkcjonują, jako podmioty, które muszą uwzględniać wymogi rynku szukając odpowiedzi na pytanie: „Jak działać, aby dostarczyć satysfakcji społeczności lokalnej w zaspokajaniu jej potrzeb, a jednocześnie być konkurencyjnym (przyciągnąć inwestorów zewnętrznych) i zapewniać rozwój gminy?”

Podstawowym zadaniem gminy jest zaspokojenie zbiorowych potrzeb jej mieszkańców. Wyznacza go ustawa z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, będąca kluczowym aktem prawnym określającym zakres i funkcjonowanie gminy.

W celu realizacji tego podstawowego zadania opracowano niniejszą Strategię.

Proces planowania strategicznego w Gminie Baćkowice rozpoczęto od dokładnej analizy jej funkcjonowania w podstawowych sferach życia społecznego. Diagnoza zasobów oraz problemów uświadamianych i zgłaszanych przez mieszkańców gminy podczas spotkań warsztatowych stanowiła przyczynek do określenia mocnych i słabych stron gminy, a następnie zdefiniowania wynikających z nich szans i zagrożeń dla jej rozwoju. Przyjęty sposób wyznaczenia obszarów priorytetowych – oparty na mocnych stronach gminy - pozwolił określić cele strategiczne i zadania. Planowanie, jako proces powinien mieć charakter ciągły. Niezbędny jest bieżący monitoring i ocena wdrażania planów strategicznych. Ustawiczny monitoring i ewaluacja pozwoli na wprowadzanie we właściwym czasie korekt i poprawek w założonych przedsięwzięciach.

Długofalowe planowanie rozwoju ma szczególne znaczenie dla właściwego ukierunkowania bieżącej i perspektywicznej działalności samorządów gminnych. Wspólnym mianownikiem dla rozwiązywania pojawiających się problemów społecznych i gospodarczych jest właściwe wykorzystywanie zasobów przestrzeni oraz zasobów gospodarczo-społecznych gminy. Zrównoważony rozwój sfery środowiskowej, społecznej, gospodarczej i przestrzennej

odbywający się bez degradacji środowiska, to jedyny możliwy i najbardziej obiecujący kierunek działań. Takie podejście nabiera szczególnego znaczenia na terenach, które czeka w najbliższych latach proces głębokiej restrukturyzacji. Bowiern potrzebują one wytyczenia dróg rozwojowych, nieprowadzących do krótkotrwałego dobrobytu kosztem degradacji środowiska, ale do rozwoju przyjaznego dla środowiska i dla ludzi. Takie warunki spełnia właśnie rozwój zrównoważony, określany również, jako ekorozwój.

Opracowując niniejszą strategię uwzględniano ważny aspekt planowania strategicznego, jakim są możliwie wszechstronne konsultacje społeczne planowanych rozwiązań, w których brali udział zarówno gminy, przedstawiciele różnych grup społecznych oraz mieszkańcy poszczególnych miejscowości. Wyznaczone w ten sposób cele strategiczne są akceptowane przez większość mieszkańców, co zdecydowanie ułatwi ich realizację i zwiększy zrozumienie społeczne dla decyzji podejmowanych przez Radę Gminy.

2. Proces tworzenia strategii i jego uczestnicy

Strategia rozwoju to opracowany świadomie i celowo plan działań, wskazujący sposób osiągnięcia wyznaczonych celów. W Gminie Baćkowice przyjęta została koncepcja budowy strategii oparta na szeroko pojmowanej metodzie partycypacji społecznej, aby możliwie najpełniej umożliwić mieszkańcom uczestnictwo w jej tworzeniu. Prace związane z opracowaniem Strategii Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015 – 2020 rozpoczęte zostały w grudniu 2014r., przy szerokim ich uspołecznieniu. Podstawowe cechy charakteryzujące ten tok działania to:

- partnerstwo międzysektorowe, tzn. udział w spotkaniach przedsiębiorców, rolników, pracowników Urzędu Gminy, a także przedstawicieli organizacji pozarządowych,
- zasada konsensusu przy podejmowaniu decyzji,
- komunikacja społeczna w lokalnych mediach o pracach nad Strategią na każdym jej etapie itp.
- W związku z powyższym podjęto następujące kroki:
  - zaangażowana została firma konsultingowa GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o., której doradcy współpracowali przy budowie strategii;
  - utworzona została grupa robocza, do której zaproszeni zostali lokalni liderzy, uczestnicy późniejszych prac warsztatowych nad strategią;
  - przeprowadzono spotkania konsultacyjne.
- Najważniejsze etapy pracy nad opracowaniem strategii dotyczyły:
  - przyjęcia wizji gminy,
  - przyjęcia celu nadrzędnego i celów głównych rozwoju Gminy,
  - identyfikacji problemów wpływających na rozwój Gminy,
  - przyjęcia celów szczegółowych rozwoju Gminy,
  - opracowania planu operacyjnego strategii z określeniem zadań planowanych do realizacji,
  - Opracowania koncepcji wdrażania, monitoringu i ewaluacji strategii.

Budując Strategię Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015-2020 postawiono sobie cele szczegółowe, do których należy zaliczyć:

- podnoszenie poziomu życia mieszkańców,
- podejmowanie działań mających na celu „zatrzymanie” tendencji spadkowych w demografii Gminy,

- zaproponowanie rozwiązań umożliwiających wzrost gospodarczy Gminy,
- przeciwdziałanie wzrostowi bezrobocia oraz niwelowanie już istniejącego,
- tworzenie warunków służących przyciąganiu kapitału z zewnątrz do inwestowania na terenie Gminy,
- promocja walorów i zalet Gminy.

Prace związane z opracowaniem strategii trwały do lutego 2014r. W okresie tym odbyło się 2 warsztaty, w których uczestniczyli czynnie przedstawiciele Urzędu Gminy, radni i sołtysi, członkowie organizacji pozarządowych, oraz mieszkańcy poszczególnych miejscowości. W pracach tych udział wzięło 30 osób.

W trakcie prac nad strategią wykorzystane zostały udostępnione przez Urząd Gminy materiały dotyczące stanu Gminy, w tym materiały statystyczne i opracowania analityczne, w szczególności dane dotyczące struktury ludności, statystyka migracyjna, wykaz jednostek oświatowych, dane dotyczące bezrobocia, dane dotyczące infrastruktury technicznej oraz zestawienia środków budżetowych i wieloletniej prognozy finansowej Gminy z wykazem planowanych przedsięwzięć.

Pierwsze spotkanie warsztatowe z cyklu konsultacji Strategii Rozwoju Gminy Baćkowice, w którym uczestniczyli przedstawiciele organizacji pozarządowych odbyło się 15 grudnia 2014 roku. W spotkaniu udział wzięli przedstawiciele następujących organizacji działających na terenie gminy:

1. Anna Stanek - Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Wsi „Wczoraj Dziś Jutro”
2. Renata Wąs - Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Wsi „Wczoraj Dziś Jutro”
3. Krzysztof Grzyb – Uczniowski Klub Sportowy Baćkowice
4. Wiesław Frejlich – Uczniowski Klub Sportowy Baćkowice
5. Roman Szczuchniak – STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU WSI I GMINY BAĆKOWICE „EDUKACJA I ROZWÓJ”
6. Marek Borkowski – Uczniowski Klub Sportowy HUBAL
7. Rafał Graczkowski – firma GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.
8. Monika Goliat – firma GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 1: Spotkanie nr 1 z organizacjami pozarządowymi z terenu Gminy Baćkowice 15 grudnia 2014r. – fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 2: Spotkanie nr 1 z organizacjami pozarządowymi z terenu Gminy Baćkowice 15 grudnia 2014r. – fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Drugie spotkanie konsultacyjne odbyło się 19 grudnia 2014r i wzięło w nim udział 25 osób:

1. Ryszard Kupka
2. Barbara Przekota
3. Władysław Pierściński
4. Stanisław Ozygała
5. Andrzej Mucha
6. Józef Cudny

7. Ryszard Gordian
8. Zdzisław Karbowniczak
9. Beata Piechota
10. Marek Chropek
11. Dorota Kargul
12. Stanisław Lipka
13. Krzysztof Dąbrowski
14. Teresa Król
15. Feliks Zdziebło
16. Dorota Kogut
17. Stanisław Frejlich
18. Krzysztof Grzyb
19. Michał Mazur
20. Marek Kupka
21. Małgorzata Staniek
22. Agnieszka Wójcicka
23. Zbigniew Bernacki
24. Wiesław Frejlich
25. Monika Goliat – GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 3: Spotkanie nr 2 z radnymi oraz sołtysami 19 grudnia 2014r. –
fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

3. Metodologia

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice obejmuje horyzont czasowy do roku 2020. Jest ona produktem planowania strategicznego wykonanego przez zewnętrznych ekspertów wspólnie z Wójtem, pracownikami Urzędu Gminy Baćkowice, radnymi, sołtysami, przedstawicielami organizacji pozarządowych oraz mieszkańcami.

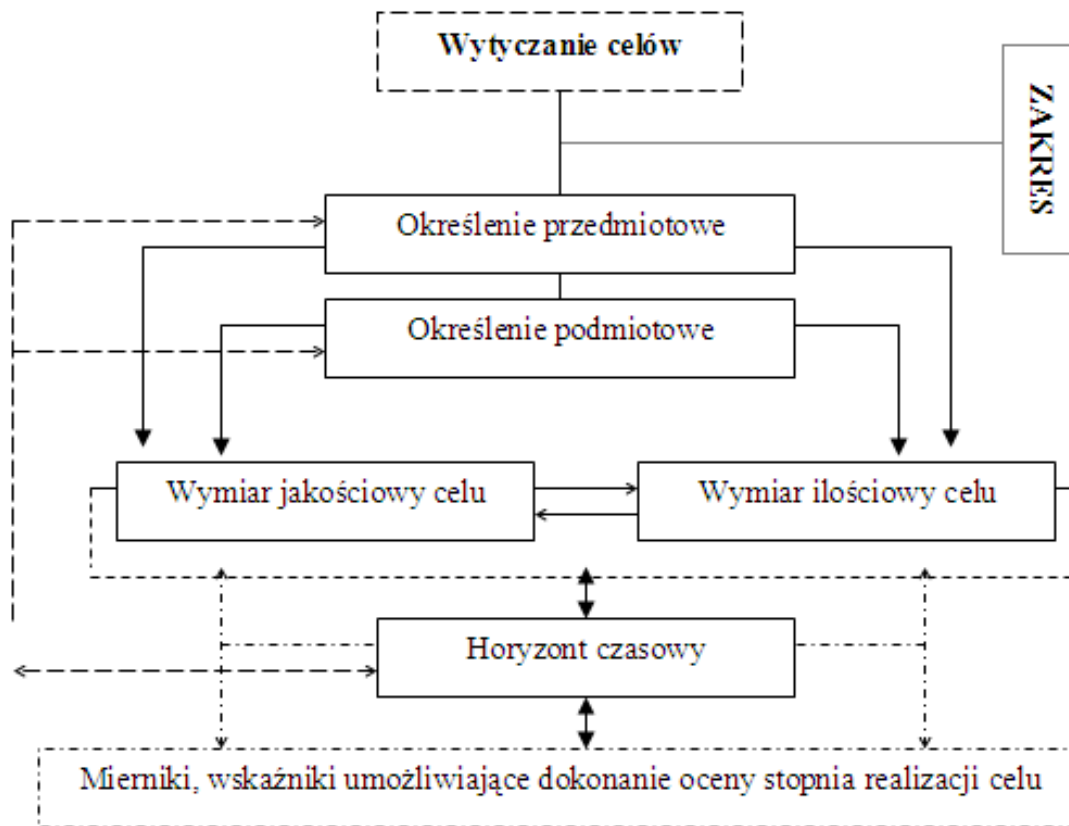
Do jej opracowania wykorzystano metodę planowania społecznego połączoną z metodą ekspercką. W procesie opracowywania dokumentu przyjęto założenie, że zastosowana **metoda planowania strategicznego** to systematyczne i ciągłe działanie, podczas którego samorząd przewiduje i planuje przyszłość, określa odpowiednie etapy realizacji i realne środki do jej osiągnięcia. Planowanie strategiczne, jako proces ciągły łączy w sobie dużą liczbę małych projektów w celu osiągnięcia szerszych celów ekonomicznych. Jednym z warunków pełnej realizacji tego procesu jest zastosowanie **metody partycypacji społecznej**, czyli włączenia lokalnych liderów oraz grup mieszkańców Gminy w zespoły zadaniowe dążące do zintegrowanego opracowania planu rozwoju Gminy. Proces uspołeczniania planowania rozwoju Gminy odbywał się w następujących płaszczyznach:

- opis statystyczny, w który zaangażowani zostali kierownicy jednostek organizacyjnych Gminy i organizacji pozarządowych,
- włączenie liderów społeczności lokalnych w przygotowanie strategii, udział przedsiębiorców, szkół i stowarzyszeń w dyskusjach strategicznych.

Dokonano także analizy:

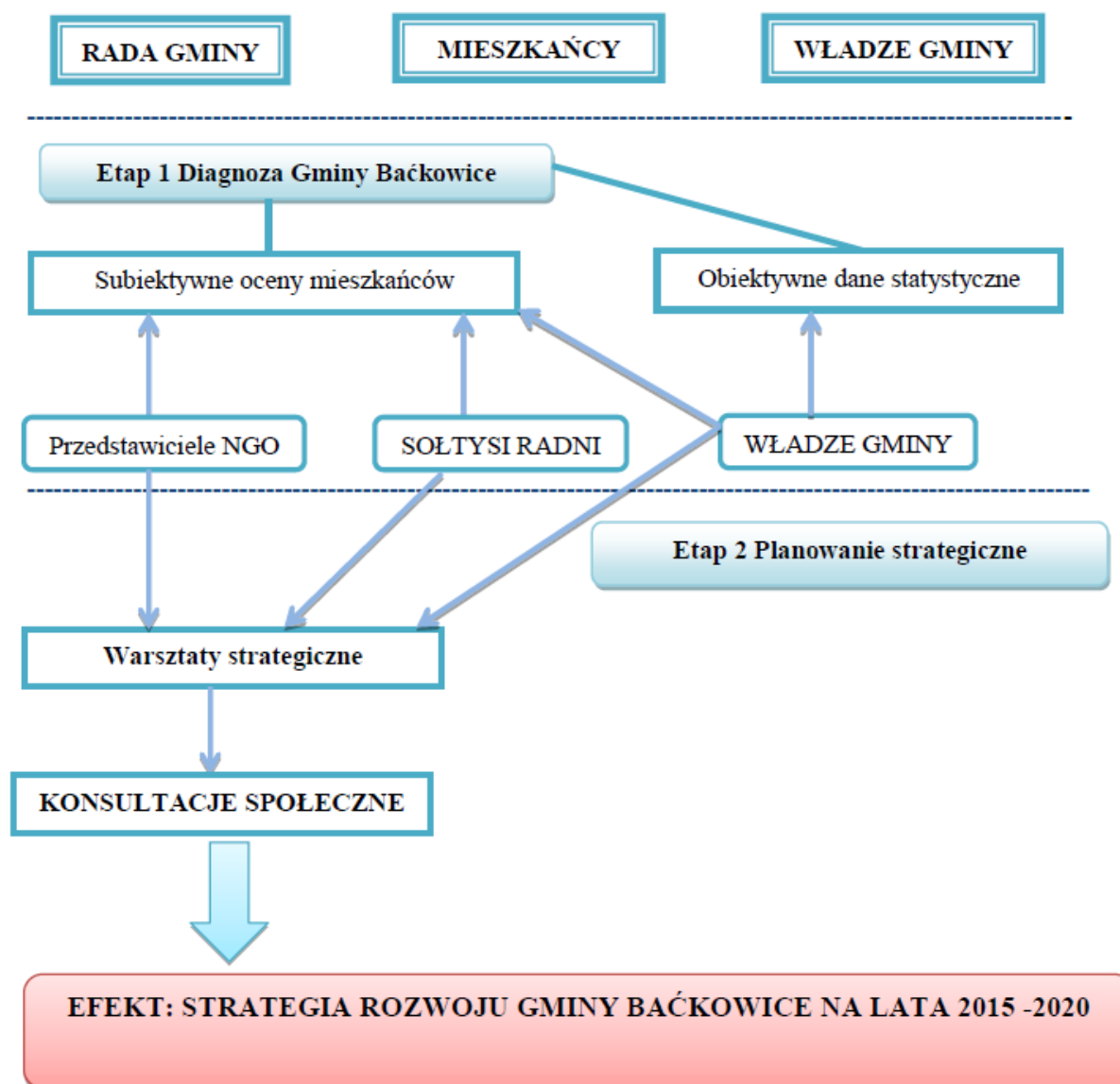
1. Plan Odnowy Miejscowości Baćkowice do roku 2020
2. Plan Odnowy Miejscowości Modliborzyce do roku 2020
3. Lokalny Program Rewitalizacji Miejscowości Baćkowice 2008r.

Ważnym aspektem związanym z procesem formułowania celów jest horyzont czasowy oraz trafne określenie i dobór właściwych wskaźników umożliwiających dokonanie precyzyjnej i rzetelnej oceny realizacji działań będących pochodną założonego celu. Schemat 1 zawiera wizualizację metodyki przejrzystego i zrozumiałego wytyczania celów, którą uwzględniono w procesie tworzenia Strategii Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015 – 2020.

Schemat 1: Metodyka wytyczania celów. Źródło: Waldemar Walczak, *Rola fazy planowania w zarządzaniu projektami*, *E-mentor nr 1 (33) / 2010*.

Na schemacie 2 zaprezentowano graficzną interpretację planu prac nad Strategią Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015 - 2020, w którym uwzględniono przyjęte wyżej założenia metodologiczne.

Schemat 2: Graficzny obraz harmonogramu prac nad Strategią Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015 – 2020.

Część 1. Charakterystyka Gminy Baćkowice

1.1. Przestrzeń i środowisko

1.1.1 Umiejscowienie Gminy w województwie i kraju

Gmina Baćkowice położona jest w środkowo-wschodniej części województwa świętokrzyskiego. Razem z ośmioma innymi gminami tworzy powiat opatowski. Terytorium gminy przecina ruchliwa trasa samochodowa Kielce - Sandomierz. Gmina Baćkowice sąsiaduje z 4 gminami: od wschodu z Gminą Opatów, od zachodu z Gminą Łągów. Natomiast południowe krańce stykają się z Gminą Iwaniska zaś północne z Gminą Waśniów i Gminą Sadowie. Rozległość obszaru ze wschodu na zachód wynosi 15 km a z północy na południe 10 km. Powierzchnia gminy to 96 km².

Mapa nr 1: Mapa powiatu opatowskiego

Źródło: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Powiat_opatowski.svg

Teren gminy Baćkowice rozpościera się wzdłuż Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego, skąd wiodą szlaki turystyczne łączące Góry Świętokrzyskie z Wyżyną Sandomierską. Położenie gminy na południowo-wschodnich skłonach Gór Świętokrzyskich, gdzie spadki terenu dochodzą do 20% czynią ją wyjątkowo malowniczą.

Rzeźba terenu gminy jest urozmaicona licznymi wzniesieniami i pagórkami z przewagą nachyleń południowych oraz licznymi dolinami i wąwozami.

Najwyższe partie stanowi Pasma Jeleniewskie Gór Świętokrzyskich z należącymi do niego szczytami Góry Truskolaski (337 m n.p.m.), Góry Wesołówki (445 m n.p.m.) oraz Szczytniaka (554 m n.p.m.). Stanowią one jednocześnie północną granicę gminy. Pod względem budowy geologicznej obszar Gminy Baćkowice obejmuje pogranicze wschodniej paleozoicznej części Gór Świętokrzyskich i Zapadliska Przedkarpackiego wypełnionego osadami trzeciorzędu.

Podłoże gminy Baćkowice to głównie less, piaski pylaste całkowite i niecałkowite, pyły wodnego pochodzenia, gliny zwałowe i rędziny dewońskie. Dodatkowo gleby brunatne dzięki swoim właściwościom fizyczno-chemicznym i pojemności wodnej zapewniają rolnikom dobre zbiory szczególnie w wschodniej części gminy.

Na obrzeżach gleb brunatnych niewielkie powierzchnie zajmują gleby bielcowe. Występują tu również czarnoziemy tj. gleby żyzne bogate w składniki pokarmowe. Przez teren gminy przebiega dział wodny pomiędzy rzekami: Czarną Staszowską a Koprzywianką.

U podnóża Gór Świętokrzyskich na południowych stokach Szczytniaka i Wesołówki znajdują się źródła rzeki Koprzywianki. Na terenie gminy znajduje się 3 602 ha gruntów zmeliorowanych oraz 87 km rowów i cieków melioracyjnych. Dzięki temu umożliwiające jest odprowadzanie nadmiernej ilości wód opadowych, które nasiliły się w ostatnich latach. Po przeprowadzeniu inwestycji kompleksowej melioracji podmokłych terenów w latach 70-tych poprawiła się klasa gleb na II, III i IV klasę. Na obszarze gminy panuje klimat ostry, wywołany bliskością gór. Występują tu wiatry o kierunku zachodnim; średnia suma opadów to 560 mm; wilgotność powietrza oscyluje w granicach 80%. Okres wegetacji jest długi, bowiem trwa do 205 dni. Naturalne bogactwo stanowią fragmenty zbiorowisk leśnych Pasma Jeleniowskiego, charakterystyczne dla dawnej Puszczy Świętokrzyskiej. Najwyższe wzniesienie to Szczytniak oraz Góra Wesołówka. Do Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego należy 1 030 ha tj. 10% powierzchni, zaś lasy i grunty leśne zajmują 21% terenu ogółem. Lasy państwowe obejmują 2 005 ha. Stanowią one własność Skarbu Państwa i pozostają pod nadzorem Nadleśnictwa Łagów¹.

---

¹ <http://gmina.backowice.w.interia.pl/gmi.html>

1.1.2. Charakterystyka sieci osadniczej

W skład Gminy Baćkowice wchodzi 15 sołectw. Największym sołectwem pod względem powierzchni jest Nieskurzów Stary – 2561,11 ha, najmniejszym Janczyce 271,83

Tabela 1: Powierzchnia sołectw Gminy Baćkowice.

L.p.	Sołectwo	Powierzchnia sołectwa w ha
1.	BAĆKOWICE	418,76
2.	BARANÓWEK	299,10
3.	GOŁOSZYCE	497,78
4.	JANCZYCE	423,38
5.	MODLIBORZYCE	571,27
6.	NIESKURZÓW NOWY	578,51
7.	NIESKURZÓW STARY	842,89
8.	OLSZOWNICA	712,25
9.	OZIĘBŁÓW	371,79
10.	PIÓRKÓW	773,20
11.	PIÓRKÓW KOLONIA	796,06
12.	PISKRZYN	316,60
13.	RUDNIKI	523,96
14.	WSZACHÓW	2 108,72
15.	ŻERNIKI	381,37

Źródło: Urząd Gminy Baćkowice, styczeń 2015r.

Mapa nr 2: Mapa Gminy Baćkowice z podziałem na sołectwa

Źródło: <http://gmina.backowice.w.interia.pl/gm.html>

We wszystkich wsiach występuje zabudowa zagrodowa jednorodzinna z zabudowaniami gospodarczymi. Gminę Baćkowice w 2010 r. zamieszkiwało 5 137 osób. W kolejnych latach obserwujemy tendencję spadkową:

31.12.2011r. – 5091 mieszkańców,

31.12.2012r. – 5050 mieszkańców,

31.12.2013r. – 5049 mieszkańców.

Głównym powodem takiej sytuacji są czynniki naturalne takie jak: przyrost naturalny oraz liczba zgonów. Jeśli zaś chodzi o inne uwarunkowania zmian demograficznych zachodzących w Gminie Baćkowice, to możemy przypuszczać, że część mieszkańców podejmuje decyzje o migracji zarobkowej. Z drugiej jednak strony współczesne społeczeństwa europejskie określa się mianem „starzejących się”, a jak wiadomo ludzie starsi są mniej chętni do radykalnych zmian, takich jak przeprowadzka do większego miasta w poszukiwaniu pracy i lepszego życia. Nie ulega jednak wątpliwości fakt, że potencjał społeczny poszczególnych miejscowości uzależniony jest od ilości jej mieszkańców. Poniżej przedstawiamy tabelę obrazującą sytuację demograficzną gminy na tle powiatu.

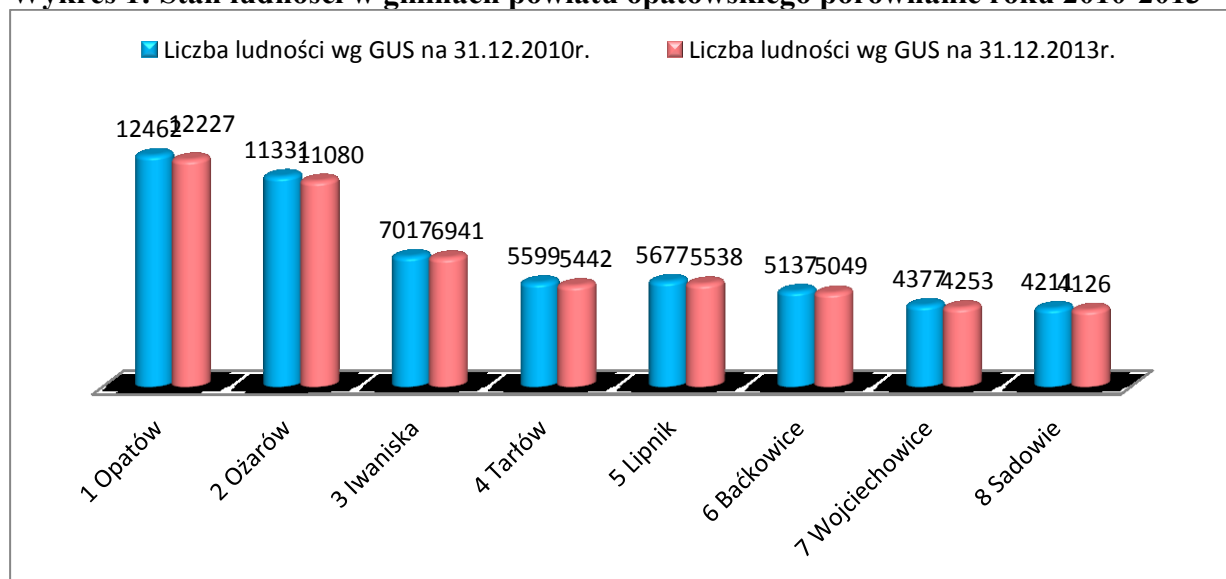
Tabela 2: Liczba ludności w gminach powiatu opatowskiego

	Wskaźnik rozwoju	Opatów	Ożarów	Iwaniska	Tarłów	Lipnik	Baćkowie	Wojciechowice	Sadowie
1.	Liczba ludności wg GUS na 31.12.2010r.	12462	11331	7017	5599	5677	5137	4377	4211
	Liczba ludności wg GUS na 31.12.2013r.	12227	11080	6941	5442	5538	5049	4253	4126
	Wzrost (+), spadek (-)	-235	-251	-76	-157	-139	-88	-124	-85
2.	Powierzchnia gminy [km ²]	113,52	183,29	104,89	163,32	81,45	96,13	86,46	81,81
3.	Gęstość zaludnienia [os/km ²] na 31.12.2010r.	110	62	67	34	70	53	51	51
	Gęstość zaludnienia [os/km ²] na 31.12.2013r.	108	60	66	33	68	53	49	50
4.	Średnia gęstość zaludnienia dla powiatu na 31.12.2010r.	61							
	Średnia gęstość zaludnienia dla powiatu na 31.12.2013r.	60							

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego urzędu Statystycznego listopad 2014r.

Wykres 1: Stan ludności w gminach powiatu opatowskiego porównanie roku 2010-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego urzędu Statystycznego listopad 2014r.

Analizując powyższy wykres można zauważyć, że we wszystkich gminach powiatu opatowskiego liczba ludności spada. Największy spadek zanotowała gmina Ożarów gdzie w stosunku do 2010 roku ubyło 251 osób najmniej, bo 76 osób ubyło w gminie Iwaniska. W Gminie Baćkowice ubyło 88 osób. Największą gęstość zaludnienia w powiecie opatowskim ma gmina Opatów, najmniejszą 33 osób/km² gmina Tartów.

Krótki rys historyczny²

Baćkowice, zwane niegdyś Boczkowicami w średniowieczu należały do biskupstwa włocławskiego. Za czasów Długosza w XV wieku wzniesiony był tutaj drewniany kościół parafialny p.w. św. Mikołaja.

W czasach panowania pierwszych Piastów teren obecnej gminy Baćkowice leżał w dzielnicy sandomierskiej. Dzielnica podzielona była na kasztelanie, którymi zarządzali komesi (kasztelani). Komesi, mianowani przez księcia lub króla, odpowiedzialni byli za administrację, sądownictwo i sprawy wojskowe.

W okresie rozbicia dzielnicowego, od 1138 roku, tereny te wchodziły w skład Księstwa Sandomierskiego. Obecny teren gminy pokryty był jeszcze wtedy gęstymi lasami. W tamtych niespokojnych czasach biskupi włocławscy stracili wiele posiadłości na Pomorzu.

² <http://www.backowice-gmina.pl/index.php?art=9>

Książęta krakowscy, będący jednocześnie książętami sandomierskimi, chcąc zrekompensować ich straty przekazali im liczne ziemie, między innymi w okolicach dzisiejszej Łodzi oraz na południowym krańcu Gór Świętokrzyskich. Tak, więc, w latach 1124-1145, biskupstwo włocławskie stało się właścicielem rozległych dóbr w okolicach dzisiejszego Łagowa. Były to ziemie, gdzie należało dopiero wycinać puszcę i zakładać osady. Akcji kolonizacyjnej nie sprzyjały jednak wojny domowe tego okresu.

W początku XIV wieku kraj został zjednoczony przez Władysława Łokietka. Dopiero za jego panowania (1320-1333) i panowania jego syna Kazimierza Wielkiego (1333-1370), gdy w Polsce zapanował pokój, rozpoczął się okres intensywnej kolonizacji nowych, niezamieszkałych do tej pory ziem. Na początku XIV wieku powstała pierwsza osada na terenie obecnej gminy. Były to Modliborzyce, założone przez benedyktynów ze Świętego Krzyża. Niedługo później zaczęły powstawać osady założone przez biskupów włocławskich, którzy posuwając się z Łagowa, przeprowadzili największą akcję kolonizacyjną w gminie. Z ich inicjatywy, w XIV wieku, powstały: Wszachów, Piórków, Nieskurzów, Olszownica i Janczyce. Biskupi włocławscy stali się największymi posiadaczami ziemskimi. Nie było tu wsi należących do króla, były natomiast wsie rycerskie. O ile osadnictwo biskupów i zakonników ze Św. Krzyża posuwało się z zachodu, to osadnictwo prywatnych szlachciców posuwało się ze wschodu z okolic Opatowa i Iwanisk, gdzie dominowała własność prywatna. W początkach XIV wieku powstały Żerniki, będące początkowo własnością prywatną.

W XV wieku mamy poświadczone powstanie kolejnych wsi kościelnych: Baćkowic i Baranowa (Baranówek), a także wsi prywatnych: Oziębłów, Rudniki, Gołoszyce i Piskrzyn.

W czasach ostatnich Piastów wprowadzono duże zmiany w administracji i sądownictwie w Polsce. W dawnych kasztelaniach utworzono sądy ziemskie i w związku z tym podzielono kraj na okręgi sądowe – powiaty. Powstał też nowy urząd królewski zarządzający dobrami królewskimi i sprawujący sądownictwo kryminalne, czyli starosta. Władza starosty obejmowała od jednego do kilku powiatów. Obecna gmina Baćkowice leżała w powiecie sandomierskim. W Sandomierzu zbierał się sąd ziemski sądzący sprawy cywilne w powiecie. Starosta grodowy, zajmujący się ściganiem przestępstw kryminalnych, również urzędował w Sandomierzu. Dawny urząd kasztelana stał się tylko tytułarny, mimo że kasztelani zasiadali w senacie. Prawdziwa władza w terenie skupiona była w rękach starosty. Ustrój lokalnej administracji ostatecznie ukształtował się w XVI wieku. Kraj podzielony był na województwa lub ziemie, a te na powiaty. Najmniejszym okręgiem były parafie. Podział na województwa, powiaty i parafie przetrwał przez kilka stuleci. Obecna gmina Baćkowice leżała

w powiecie sandomierskim, w województwie sandomierskim. Teren gminy podzielony był między następujące parafie: Łągów, Baćkowice, Modliborzyce. W XVI wieku zakończył się pierwszy okres osadnictwa w gminie. Z tego okresu mamy informacje o nowej wsi Bratków. W tym czasie ukształtowała się ostatecznie sieć osadnicza istniejąca po dziś dzień. Rozwój tych ziem zatrzymał się w połowie XVII wieku. Podczas “potopu szwedzkiego” wiele obcych i naszych armii spustoszyło ten teren. Spowodowało to znaczny ubytek ludności i kryzys gospodarczy. Dopiero w końcu XVIII wieku liczba ludności zaczęła wzrastać. W 1795 roku, po III rozbiorze Polski, obszar byłego powiatu sandomierskiego został wcielony do Austrii. Wszedł w skład tak zwanej Zachodniej Galicji. Austriacy podzielili kraj na cyrkuły, te z kolei podzielone były na okręgi. W 1809 roku, w wyniku wojen napoleońskich, tereny Galicji Zachodniej zostały włączone do niedawno utworzonego Księstwa Warszawskiego, które wzorem Francji podzielono na departamenty. Powstały, więc w dawnej austriackiej prowincji departamenty: radomski i krakowski. Na czele departamentów stali prefekci. Departamenty podzielone były na powiaty. Na czele powiatów stali podprefekci. Teren obecnej gminy wszedł w skład powiatu opatowskiego, w departamencie radomskim. W wyniku klęski Napoleona, w 1815 roku, utworzono z większości ziem Księstwa Warszawskiego - Królestwo Polskie, pod berłem cara. Podział administracyjny, ukształtowany jeszcze w Księstwie, utrzymywał się w pierwszych latach istnienia Królestwa Polskiego. Zmieniono tylko nazwę departamentów na województwa. Utrzymał się podział na powiaty, za to wprowadzono dodatkowo podział na obwody, w skład, których wchodziły po dwa lub trzy powiaty. Teren obecnej gminy leżał wtedy w powiecie opatowskim, w obwodzie opatowskim województwa sandomierskiego. Siedzibą władz wojewódzkich był Radom. W 1837 roku, po klęsce powstania listopadowego, kiedy zmieniono nazwę województw na gubernie, powstała gubernia radomska. W 1842 roku dokonano kolejnej zmiany. Obwody przemianowano na powiaty, a dotychczasowe powiaty stały się okręgami. Obecna gmina nadal leżała w powiecie opatowskim. Rok 1864 przyniósł ogromne zmiany na polskiej wsi. Na mocy ukazu carskiego dokonano uwłaszczenia chłopów. Dotychczasowe duże folwarki zostały, w części, rozparcelowane pomiędzy użytkujących je chłopów. Jednak duża część folwarków pozostała w rękach szlachty. Wtedy też powstały wiejskie gminy samorządowe. Obecna gmina Baćkowice została podzielona między trzy gminy: Modliborzyce, Baćkowice i Piórków. Gminę tworzyły zarówno grunty włościańskie (chłopskie), jak i dworskie (folwarki). Częściami składowymi były gromady (wsie), na czele z sołtysem, którego wybierało zgromadzenie gromadzkie. Organem uchwałodawczym gminy było zebranie gminne, na którym prawo głosu

mieli gospodarze posiadający, co najmniej 3 morgi gruntu. Zebranie gminne wybierało wójta i ławników (zarząd gminy). Wójt miał uprawnienia policyjno-administracyjne i sędownicze. Gmina zarządzała też szkolnictwem gminnym. W 1867 roku Rosjanie przeprowadzili ostatnią już reformę administracyjną. Tym razem gubernię radomską podzielono na dwie gubernie: kielecką i radomską. W 1914 roku wybuchła I wojna światowa. Zaborcy Polski, dotychczas współpracujący ze sobą, stanęli do walki. W wyniku działań wojennych, w sierpniu 1914 roku, na tereny dzisiejszej gminy wkroczyły wojska austriackie, lecz niedługo później zostały wyparte przez Rosjan. Zimą 1914/1915 roku front ustabilizował się na linii Nidy. Wiosną 1915 roku ruszyła ofensywa Austro-Węgier. Szczególnie zacięte walki, z udziałem legionów polskich, miały miejsce w okolicach Żernik, w maju i czerwcu 1915 roku. Przez teren obecnej gminy przez kilka tygodni przebiegała linia frontu. Walki te zwane były później bitwą pod Konarami. W skład wojsk austro-węgierskich wchodziła I Brygada Legionów pod dowództwem Józefa Piłsudskiego. W czerwcu 1915 roku Rosjanie zostali ostatecznie wyparci z tych terenów. Zwycięscy Austriacy okupowali powiat opatowski do listopada 1918 roku. Austriacy okupując południową część Królestwa Polskiego utworzyli gubernatorstwo piotrkowskie i kieleckie, a w nich kilka obwodów. Gmina Baćkowice weszła w skład obwodu iłżeckiego, w gubernatorstwie piotrkowskim.

W końcu 1918 roku powiat opatowski, a w jego składzie gmina Baćkowice, weszły w skład odrodzonego państwa polskiego. Dnia 2 sierpnia 1919 roku uchwałą sejmiku utworzono województwo kieleckie. Województwo podzielone było na powiaty, w tym powiat opatowski. Taki stan przetrwał do wybuchu II wojny światowej.

W pierwszych dniach września 1939 roku teren gminy został zajęty przez wojska niemieckie. A przynależność Baćkowic do Generalnej Guberni Rzeszy Niemieckiej uniemożliwił dalszy rozwój gospodarczy. W czasie wojny działały tu oddziały organizacji podziemnych takich jak: Bataliony Chłopskie i Armia Krajowa. Od lipca 1944 roku w wyniku działań wojsk radzieckich zostało spalonych i doszczętnie zniszczonych bardzo wiele osad a ludność w dużej mierze została wysiedlona m. in. do gminy Bogoria i Staszów. Po wyzwoleniu ludność w większości wróciła na spustoszone i zaminowane tereny i rozpoczęła odbudowę. Od 6 marca 1945r. organem wykonawczym władz administracyjnych stało się Starostwo Powiatowe w Opatowie a teren obecnej gminy Baćkowice został podzielony na 3 Gromady: Modliborzyce, Piórków i Baćkowice (z siedzibą w budynku Banku Spółdzielczego). Baćkowice należały wtedy do woj. kieleckiego. W roku 1948 została założona Biblioteka Gminna. W swoich zasobach posiadała 300 tomów księgozbioru. Pierwsza piekarnia

w Baćkowicach powstała w 1959 roku, jej założycielem był Stanisław Chyc. W roku 1968 zaczęto budować nową piekarnię, którą ukończono w 1970 roku. Spółdzielnia Kółek Rolniczych powstała 1 lipca 1973 roku (zgodnie z uchwałą V Krajowego Zjazdu Delegatów Kółek Rolniczych) na bazie byłej filii POM w Baćkowicach, Międzykółkowej Bazy Maszynowej w Modliborzycach i Kółek Rolniczych w Baćkowicach i Piórkowie. Po reformie podziału terytorialnego w 1975 roku (po likwidacji powiatu opatowskiego) Baćkowice znalazły się w obszarze woj. tarnobrzesckiego. Kolejna reforma administracyjna kraju w 1999 roku ponownie przyczyniła się do zmian przynależności administracyjnej gminy Baćkowice. Jako jedna z ośmiu gmin stała się częścią terytorium powiatu opatowskiego wchodzącą w skład woj. świętokrzyskiego. W roku 2003 liczba mieszkańców Baćkowic wyniosła 558, gospodarstw było 85. Powierzchnia całkowita 419 ha, w tym użytki rolne - 382 ha, lasy i grunty leśne - 1 ha, pozostałe grunty (drogi) - 35 ha.

Zdjęcie 4: Baćkowice, Kasa Stefczyka po działaniach wojennych w latach 1944-1945 –
foto. Stanisław Majecki

Zdjęcie 5: Piorków, Stara, nieistniejąca już szkoła działająca w latach 1932-1997 Źródło:
<http://www.backowice-gmina.pl/index.php?art=11>

Gmina w obiektywie

Zdjęcie 6: Budynek Urzędu Gminy w Baćkowicach listopad 2014r.
Foto: GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 7: Bank Spółdzielczy w Baćkowicach listopad 2014r.
Foto: GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 8: Kapliczka Św. Jana Niepomucena na wodzie w Piórkowie
Foto: GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 9: Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej we Wszachowie listopad 2014r.
Foto: GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 10: Panorama w miejscowości Wszachów listopad 2014r.
Foto: GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 11: Zbiornik retencyjno – rekreacyjny „Nieskurzów” listopad 2014r.
Foto: GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 12: Użytki rolne w miejscowości Żerniki listopad 2014r.
Foto: GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 13: Użytki rolne w miejscowości Żerniki listopad 2014r.
Foto: GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 14: Kościół parafialny pw. św. Benedykta w Modliborzycach listopad 2014r.
Foto: GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 15: Świetlica wiejska w Rudnikach listopad 2014r.
Foto: GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 16: Droga w miejscowości Piskrzyn listopad 2014r.
Foto: GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 17: Boisko sportowe w Janczycach listopad 2014r.
Foto: GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 18: Krzyż przydrożny w miejscowości Baranówek listopad 2014r.
Foto: GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 19: Dom Kultury w miejscowości Olszownica listopad 2014r.
Foto: GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

1.1.3. Zasoby naturalne

Na obszarze Gminy Baćkowice występują następujące kopaliny:

- Piaskowce kambryjskie reprezentowane przez piaskowce kwarcytowe zwięzłe, przewarstwione iłowcami mulastymi. Są to piaskowce drobnoziarniste o uwarstwieniach barwy jasnoszarej, jasnobieżowej i lepiszczu krzemionkowym. Rejon występowania – Gołoszyce.
- Piaskowce dewońskie rozpoznane w rejonie Wszachowa.
- Piaskowce triasowe piaskowce grubo i średnioziarniste, słabo zwięzłe, rozsypujące się, barwy rdzawo – brązowej i żółtoszarej. Występują na północnym skraju wsi Olszownica.
- Dolomity najczęściej szare, ciemnoszare, szarobrunatne, przeważnie drobnokrystaliczne, masywne niejednokrotnie spękane. Rejon występowania: Komorniki, Smyki, Jancyce, Piskrzyn, Wszachów.
- Wapienie reprezentowane są przez wapienie margliste, i wapienie dolomityczne. Stwierdzone zostały w złożu: Bratkowszczyzna, Jancyce, Komorniki, Smyki i Piskrzyn.
- Surowce ilaste reprezentowane są przez gliny zwałowe i lessy. Stwierdzono występowanie w rejonie Piórkowa i Wszachowa.
- Piaski głównie pochodzenia wodnolodowcowego i rzecznoego. Ich wychodnie koncentrują się w południowej części gminy³.

Zasoby wodne⁴

Pod względem hydrograficznym gmina wchodzi w skład działu wodnego Wisły. Wody powierzchniowe występują tu, jako niewielkie małe zbiorniki retencyjne, stawy i sadzawki powstałe pod wpływem działalności człowieka, rzadziej w sposób naturalny. Sieć rzecznoą z uwagi na dział wodny stanowią otwarte rowy melioracyjne i niewielkie rzeczki będące dopływami większych rzek.

Obszar gminy leży w dorzeczu trzech rzek: Opatówki, Łagowicy i Koprzywianki. Dorzecze Opatówki obejmuje niewielki wschodni fragment gminy. Znacznie większa zachodnia część gminy znajduje się w dorzeczu Łagowicy, która prowadzi

³ Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Opatowskiego

⁴ Źródło: Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Baćkowice na lata 2009-2015

wody do Wisły za pośrednictwem rzeki Czarnej. Pozostała przeważająca część gminy znajduje się w dorzeczu rzeki Koprzywianki, która jest lewym dopływem Wisły.

Według podziału kraju na Główne Zbiorniki Wód Podziemnych, gmina położona jest w obrębie zbiornika nr 494/1.

1.1.4. Zasoby kulturowe

Gmina Baćkowice posiada zasoby kulturowe zarówno w charakterze zabytków, jak i lokalnych twórców. Charakterystyce poszczególnych zabytków w Gminie Baćkowice poświęcono punkt w rozdziale dotyczącym obszaru gospodarczego, natomiast charakterystyki społecznych zasobów kulturowych dokonano w jednym z podrozdziałów sfery społecznej.

1.2 Infrastruktura techniczna

Wśród zasobów technicznych każdego samorządu wymienić można m.in. infrastrukturę drogową, wodociągową, sanitarną, gazową, zaopatrzenia w ciepło czy energię elektryczną. W tej części Strategii nawiązano również do gospodarki odpadami, zaopatrzenia w energię elektryczną, dostępności usług telekomunikacyjnych oraz transportu i komunikacji.

1.2.1. Infrastruktura drogowa

Przez teren Gminy przebiegają drogi o różnym zasięgu administracyjnym (od dróg krajowych – nr 74 do dróg gminnych). Brak jest w Gminie dróg wojewódzkich. Poniższa tabela zawiera szczegółową charakterystykę dróg na terenie Gminy Baćkowice.

Tabela 3: Przebieg dróg gminnych na terenie Gminy Baćkowice według stanu na dzień 31.12.2014r.

L.p.	Aktualny numer drogi	Nazwa drogi
1.	000001 T	Piotrów Zagościniec – Wszachów Komorniki
2.	000002 T	Piórków- Piórków Zajesienie
3.	000003 T	Wszachów Krowinie- Wszachów
4.	000004 T	Piórków Zajesienie- Wszachów Krowiniec
5.	000006 T	Piórków – Piórków Załącze
6.	000007 T	Piórków Podłazy - Piórków
7.	000008 T	Piórków – Piórków Górny- Kanturka- Nieskurzów Nowy
8.	000009 T	Piórków Dolny- droga krajowa nr 74 – Piórków Górny
9.	000010 T	Wszachów- Masiówki – Piórków Dolny
10.	000011 T	Nieskurzów Nowy – droga krajowa nr 74
11.	000012 T	Nieskurzów Mały – Baćkowice Kanturka – Żerniki
12.	000013 T	Podlesie – droga krajowa 74 – Kolonia Żerniki
13.	000014 T	Michałów- Gołoszyce- Oziębłów- droga powiatowa nr 0775T- Bratków- Kobylanki
14.	000015 T	Gołoszyce – Baćkowice – droga krajowa nr 74
15.	000016 T	Podlesie - Baćkowice
16.	000017 T	Olszownica - droga krajowa nr 74
17.	000018 T	Stanisławów - droga krajowa nr 74
18.	000019 T	Droga krajowa nr 74- Olszownica Górki
19.	000020 T	Droga krajowa nr 74- Kolonia Olszownica – Żerniki – Modliborzyce - Rudniki
20.	000021 T	Gołoszyce - Modliborzyce
21.	000022 T	Kolonia Piskrzyn – Modliborzyce
22.	000023 T	Piskrzyn – Rudniki
23.	000024 T	Droga krajowa nr 74- Gołoszyce - Oziębłów
24.	000025 T	Kolonia Piskrzyn – Wojnowice
25.	000026 T	Rudniki – Podlesie Rudnickie – Podgórze
26.	000027 T	Rudniki – Sobiekurów
27.	000028 T	Rudniki – Bratkowszczyzna - Kobylany
28.	000029 T	Jancyce – Porąbki Górne
29.	000030 T	Droga krajowa nr 74- Kolonia Olszownica - Żerniki

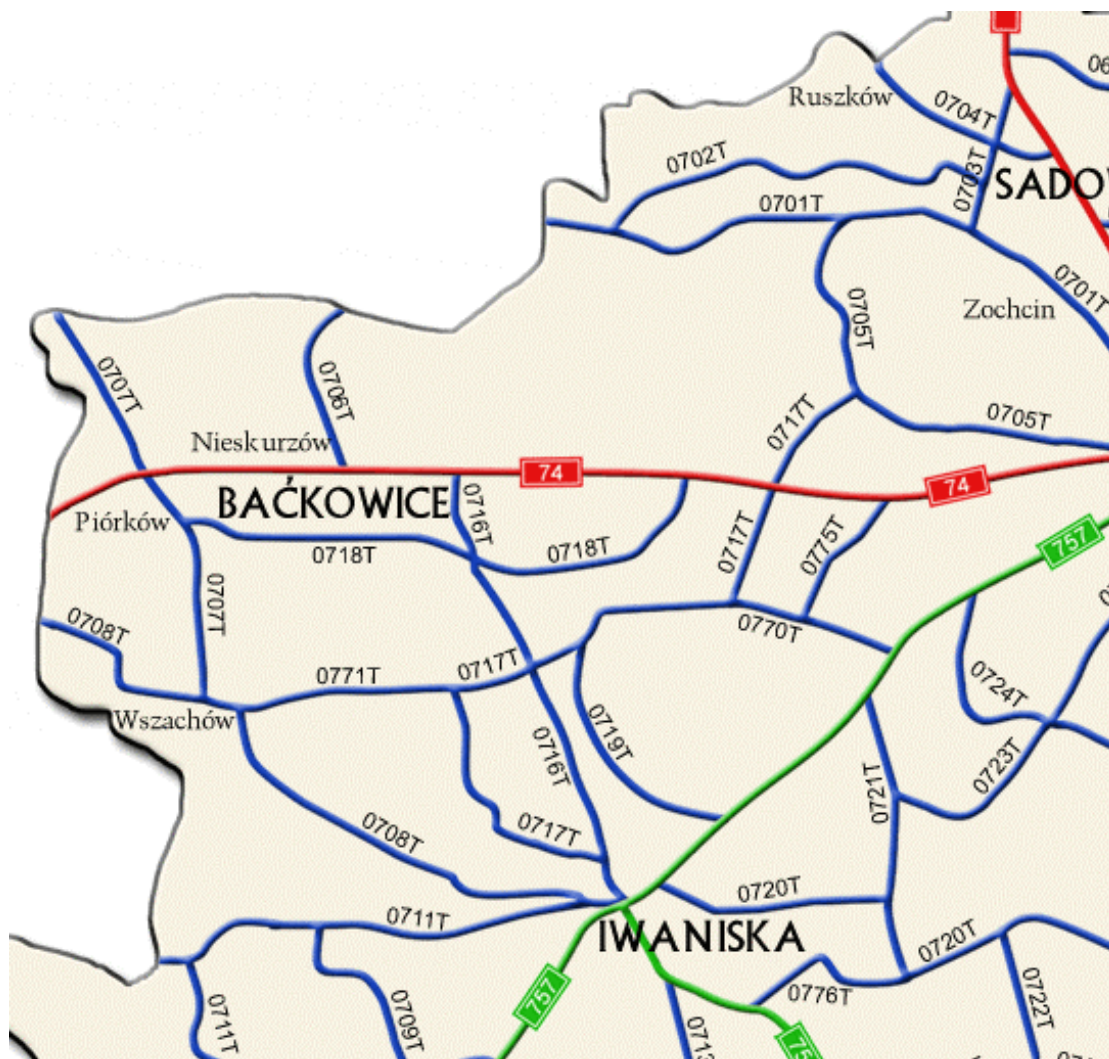
Źródło: Urząd Gminy Baćkowice, styczeń 2015r.

Tabela 4: Przebieg dróg powiatowych na terenie Gminy Baćkowice

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Długość w km	Kilometraż	
			Ogółem	Od	Do
2.	0706T	Gr. powiatu-Podlesie – Nieskurzów Stary	3,003	0+000	3+003
3.	0707T	Gr. powiatu-Piórków – Wszachów	7,257	0+000	7+257
4.	0708T	Gr. powiatu – Wszachów-Iwaniska	6,91	0+000	6+910
5.	0716T	Baćkowice-Baranówek-Zaldów -Iwaniska	4,617	0+000	4+617
6.	0717T	Łężyce-Gołoszyce-Modliborzyce-Piskrzyn-Baranówek-Janczyce-Biskupice-Gołoszyce-Zaldów	9,204	2+080	11+284
7.	0718T	Piórków Dolny -Nieskurzów Nowy- Żerniki -Gołoszyce	10,189	0+000	10+189
8.	0719T	Planta -Wojnowice-Piskrzyn	1,431	3+294	4+725
9.	0770T	Kobylany- Modliborzyce	1,803	1+679	3+482
10.	0771T	Janczyce -Wszachów	4,584	0+000	4+584
11.	0775T	Oziębłów -Bratków-Modliborzyce	2,177	0+479	2+656

Źródło: http://www.zdpopatow.pl/index.php?option=com_frontpage&Itemid=1

Mapa nr 3: Mapa sieci dróg powiatowych na terenie Gminy Baćkowice

Źródło: http://www.zdpopatow.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=4&Itemid=6

1.2.2. Infrastruktura wodociągowa

Gmina Baćkowice jest w 100% zwodociągowana. Poniższa tabela prezentuje podstawowe wskaźniki odnośnie wodociągów.

Tabela 5: Wskaźniki zwodociągowania w gminie

L.p.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan na dzień 30.09.2014
1.	Wskaźnik zwodociągowania gminy	%	100
2.	Długość sieci wodociągowej rozdzielczej	km	106

Źródło: Urząd Gminy Baćkowice, styczeń 2015r

Tabela 6: Ujęcia wody pitnej i stacje uzdatniania wody

L.p.	Ujęcia wody pitnej			Stacje uzdatniania wody		Powierzchnia strefy ochronnej
	Nazwa ujęcia / lokalizacja	Rodzaj: wody podziemne lub wody powierzchniowe	Wydajność m ³ /dobę	Nazwa / lokalizacja	Wydajność m ³ /dobę	
1.	Ujęcie wody Baćkowice	podziemne	370	-	-	Bezpośrednia w obszarze działki, na której zlokalizowano ujęcie.
2.	Ujęcie wody Modliborzycy	podziemne	224	-	-	Bezpośrednia w obszarze działki, na której zlokalizowano ujęcie.
3.	Ujęcie wody Piórków	podziemne	128	-	-	Bezpośrednia w obszarze działki, na której zlokalizowano ujęcie.

Źródło: Urząd Gminy Baćkowice, marzec 2014

1.2.3. Kanalizacja sanitarna

Gmina Baćkowice jest w 44% skanalizowana. Kanalizację posiadają miejscowości: Piórków Dolny, Nieskurzów Nowy, Baćkowice, Nieskurzów Stary, Olszownica, Baranówek oraz częściowo Żerniki i Piskrzyn,. Poniższa tabela przedstawia dane na temat skanalizowania gminy Baćkowice.

Tabela 7: Kanalizacja sanitarna na terenie Gminy Baćkowice

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan na dzień 23.02.2015
1.	Wskaźnik skanalizowania gminy	%	44
2.	Długość sieci kanalizacji sanitarnej	km	32

Źródło: Urząd Gminy Baćkowice, luty 2015r.

Gmina Baćkowice posiada jedną oczyszczalnię ścieków, której charakterystykę zawarto w tabeli 6. Większość gospodarstw domowych w Gminie posiada wewnętrzną instalację kanalizacyjną odprowadzającą ścieki do zbiorników (tzw. szamba). Pojedyncze gospodarstwa korzystają również z przydomowych oczyszczalni ścieków. W 2011 roku Gmina Baćkowice oddała do użytku 232 przydomowe oczyszczalnie ścieków, a w roku 2013 – 118 szt.

Tabela 8: Oczyszczalnie ścieków komunalnych

Miejscowość	Typ oczyszczalni	Przepustowość m ³ /dobę	Obsługiwany rejon	W jakiej ilości można dociążyć oczyszczalnię m ³ /dobę
Piskrzyn	mech. - biologiczna	370	Część miejscowości Baćkowice	300

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Opatowskiego

W roku 2014 r po wybudowaniu 32 km sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy z kanalizacji zbiorczej może korzystać 2200 osób.

1.2.4. Telekomunikacja

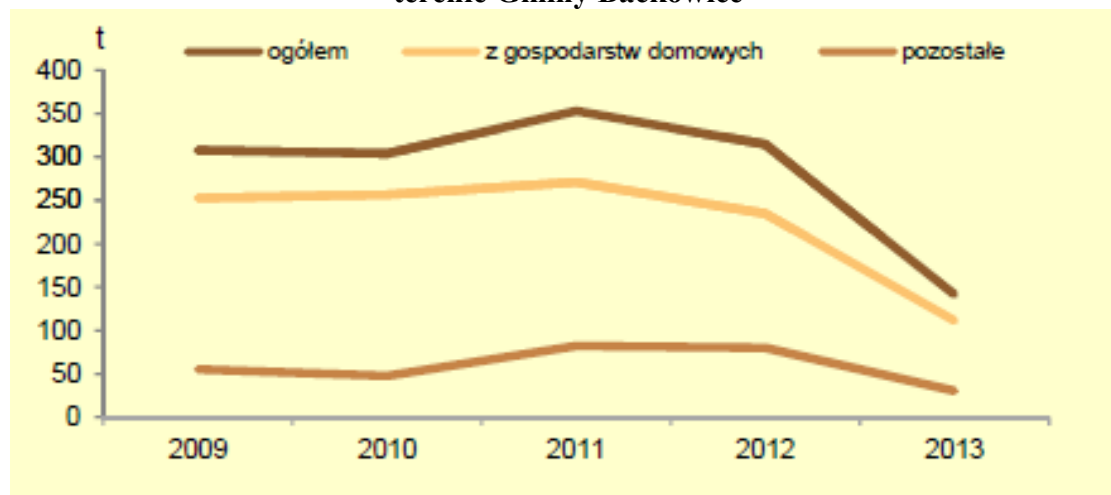
Dostęp do automatycznej centrali telefonicznej posiadają wszystkie miejscowości w Gminie. Gospodarstwa indywidualne korzystają głównie z sieci telefonicznej Telekomunikacji Polskiej S.A. oraz usług telefonii komórkowych wszystkich sieci. Brak jest na terenie gminy ogólnodostępnego internetu.

1.2.5. Gospodarka odpadami

Na terenie Gminy Baćkowice zbieraniem odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, zajmuje się Ekologiczny Związek Gmin Dorzecza Koprzywianki. Na terenie gminy znajduje się Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), który zlokalizowany jest na terenie Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Janczycach. Punkt czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach: od 7:00 do 15:00.

Do punktu (PSZOK-u) każdy mieszkaniec gminy: Baćkowice, Bogoria, Dwikozy, Iwaniska, Klimontów, Koprzywnica, Lipnik, Łoniów, Obrazów, Osiek, Sadowie oraz Samborzec może nieodpłatnie dostarczyć we własnym zakresie odpady komunalne, które opisane w § 3 ust. 1 Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie EZGDK. Warunkiem przyjęcia odpadów jest złożenie deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi do biura EZGDK z siedzibą w Baćkowicach.

Wykres 2: Liczba zmieszanych odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku na terenie Gminy Baćkowice

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014r.

W 2014r. zakończono rozbudowę Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Janczycach. Inwestycja realizowana była przez Ekologiczny Związek Gmin Dorzecza Koprzywianki, a jej łączny koszt wyniósł 22 642 150,61 zł., z tego 9 194 323,09 zł to środki pomocowe z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, 8 274 890,00 zł to pożyczka z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach, a 5 172 937,52 zł to środki własne. Ogromny udział w realizacji tej inwestycji, jak również rozbudowy struktur EZGDK ma Wójt Gminy Baćkowice Marian Partyka.

Takie kreowanie polityki gospodarczej gminy sprawia, że w samym zakładzie jak i związku znalazło zatrudnienie kilkadziesiąt osób.

Zdjęcie 20: Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Janczycach

Źródło: Urząd Gminy Baćkowice luty 2015r.

1.2.6. Transport i komunikacja

Mieszkańcy Gminy Baćkowice mogą przemieszczać się autobusami i busami. Większość sołectw ma zapewnioną możliwość korzystania z komunikacji.

Przewóz osób na terenie Gminy Baćkowice realizują głównie prywatni przewoźnicy, którzy ze względów na ekonomiczną opłacalność świadczą usługi transportowe w większych miejscowościach, gdzie osób korzystających jest dużo więcej niż w małych wsiach.

1.2.7. Energia elektryczna

Teren Gminy Baćkowice podlega obsłudze PGE Lublin Rejon Staszów. Na terenie Gminy pracują stacje transformatorowe, zaś zasilanie w energię elektryczną odbywa się poprzez linię niskiego napięcia oraz linię średniego napięcia.

Źródłami energii odnawialnej mającymi potencjał rozwojowy w gminie jest biomasa (rolnicza i leśna) oraz energia słoneczna (fotowoltanika i kolektory słoneczne).

1.3. Obszar gospodarczy

1.3.1. Struktura przedsiębiorstw

W Ewidencji Działalności Gospodarczej prowadzonej przez Wójta Gminy Baćkowice na koniec 2013r. w rejestrze było 114 firm.

Tabela 9: Liczba podmiotów zarejestrowanych w Ewidencji Działalności Gospodarczej prowadzonej przez Urząd Gminy w latach 1989-2013

Rok	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorców	Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorców	Liczba przedsiębiorców figurujących w ewidencji na koniec roku
1989	57	8	49
1990	22	12	59
1991	34	5	88
1992	34	21	101
1993	36	15	122
1994	21	18	125
1995	29	22	132
1996	19	24	127
1997	39	20	146
1998	33	21	158
1999	22	25	155
2000	21	13	163
2001	26	25	164
2002	16	15	165
2003	4	9	160
2004	12	45	127
2005	16	29	114
2006	28	17	125
2007	16	14	127
2008	21	17	131
2009	11	16	126
2010	38	21	143
2011	16	52	107
2012	25	19	113
2013	20	19	114

Źródło: Urząd Gminy Baćkowice dane na koniec 2013r.

Statystyki na koniec każdego roku kalendarzowego wskazują, iż co roku odnotowuje się określoną liczbę nowych rejestrowanych przedsiębiorstw oraz liczbę wyrejestrowanych.

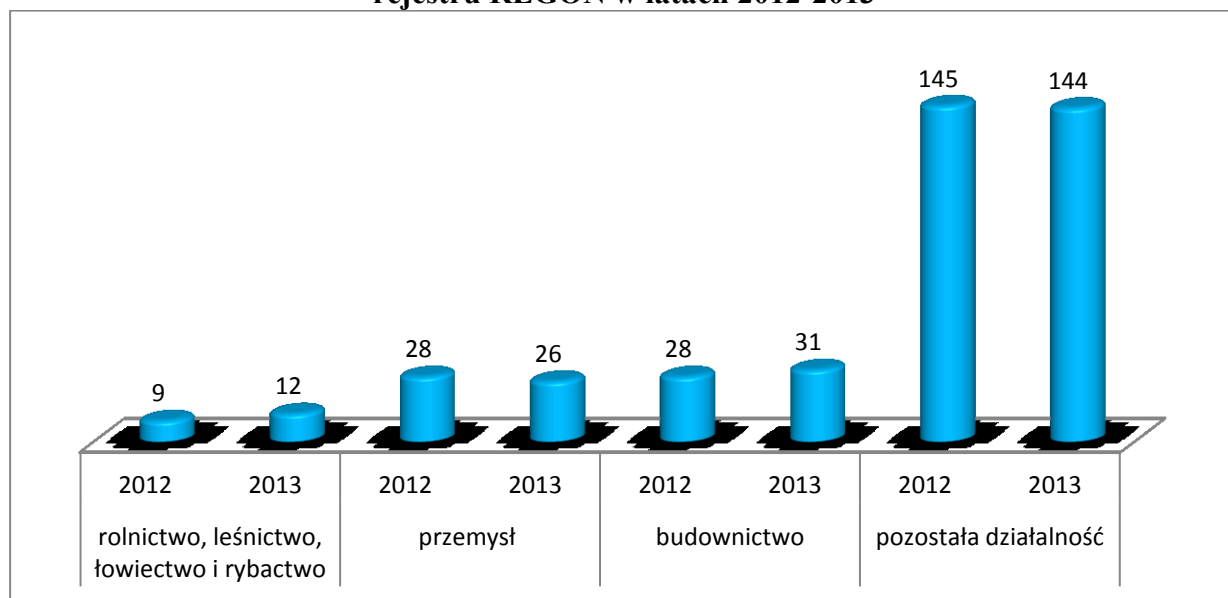
W latach 1989 – 2003 liczba podmiotów z roku na rok rosła, jednak później zaobserwowano spadek. Najwięcej, bo 165 zarejestrowane przedsiębiorstwa zanotowano na

koniec 2002 roku, najmniej 49 w 1989 roku. W ostatnich latach nie zaobserwowano wyraźnej jednoznacznej tendencji wzrostowej lub spadkowej w kształtowaniu się liczby przedsiębiorstw.

Liczba nowopowstałych i wyrejestrowywanych przedsiębiorstw wpływa na sytuację na rynku pracy dla mieszkańców Gminy Baćkowice. Powstające podmioty gospodarcze dają, bowiem zatrudnienie nie tylko ich właścicielom, ale również są szansą mieszkańców Gminy na podjęcie pracy zawodowej. Im większa liczba wyrejestrowywanych podmiotów tym bardziej zmniejszają się szanse mieszkańców Gminy na otrzymanie pracy, co w konsekwencji wpływa na zwiększenie liczby osób bezrobotnych oraz negatywnie przesądza o atrakcyjności inwestycyjnej Gminy i aktywności mieszkańców. Tutaj największy kryzys, bo aż 52 wyrejestrowanych przedsiębiorstw odnotowano w 2011 roku, czyli w czasie globalnego kryzysu gospodarczego, który „dotknął” także firmy z Gminy Baćkowice.

Ważnym podmiotem gospodarki, ale także promocji gminy jest klub dyskotekowy „MILANO”. Do niej przyjeżdża młodzież z dużej części regionu, w tym z Kielc i Ostrowca Świętokrzyskiego. Jest to w sumie jedyny obecnie obiekt generujący tego typu ruch turystyczny (w tym przypadku turystyki rozrywkowej) w Baćkowicach.

Wykres 3: Podmioty gospodarki narodowej na terenie gminy Baćkowice wpisane do rejestru REGON w latach 2012-2013

Źródło: Opracowane własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego styczeń 2015r.

Znaczna część mieszkańców Gminy utrzymuje się dzięki zatrudnieniu w Kamieniołomach Świętokrzyskich, Ekologicznym Związku Gmin Dorzecza Koprzywianki,

a także w Urzędzie Gminy i jednostkach podległych placówkach zdrowotnych i oświatowych oraz z działalności rolniczej.

Tabela 10: Główni pracodawcy na terenie Gminy Baćkowice

Lp.	Główni pracodawcy (największe zakłady i firmy) w Gminie Baćkowice
1.	Kamieniołomy Świętokrzyskie
2.	Ekologiczny Związek Gmin Dorzecza Koprzywianki
3.	Urząd Gminy Baćkowice
4.	Zespół Szkół w Baćkowicach
5.	Szkoła Podstawowa w Modliborzycach
6.	Szkoła Podstawowa w Piórkowie
7.	Szkoła Podstawowa we Wszachowie
8.	Bank Spółdzielczy w Ostrowcu Św. oddział w Baćkowicach
9.	Firma Wielobranżowa „Kuczyński”
10.	Firma Produkcyjno-Handlowo-Usługowa „DREWMAR”
11.	PLAVAC Sp. z o.o.
12.	Kopalnie Sandomierskie – kopalnia w Piskrzybnie
13.	Przedsiębiorstwo robót drogowych DROKAM – kopalnia we Wszachowie

1.3.2. Baza turystyczno-gastronomiczna

Mimo atrakcyjnego położenia (miejscowość położona jest blisko Opatowa, Ujazdu) oraz posiadanych walorów (zalew w Nieskurzowie, kryta pływalnia w Baćkowicach) na terenie Gminy Baćkowice znajduje się tylko jedno gospodarstwo agroturystyczne. Nie ma tu natomiast ośrodków wypoczynkowych. Bazę gastronomiczną Gminy Baćkowice stanowi 1 pizzeria, której adres zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 11: Gospodarstwa agroturystyczne na terenie Gminy Baćkowice

L.p.	Nazwa i adres
1.	Gospodarstwo Agroturystyczne "U Małgorzaty" Baćkowice 44, 27-552 Baćkowice

Źródło: Urząd Gminy Baćkowice, styczeń 2015r.

Tabela 12: Restauracje w Gminie Baćkowice.

L.p.	Adres restauracji
1.	Joker Pizza Baćkowice 82, 27-552 Baćkowice

Źródło: Urząd Gminy Baćkowice, styczeń 2015r.

Zdjęcie 21: Gospodarstwo Agroturystyczne "U Małgorzaty"

Źródło: <http://www.umalgorzaty.com.pl/>

1.3.3. Zasoby turystyczno-krajobrazowe

Środowisko geograficzne i przyroda Gminy Baćkowice utrzymały w dużej części walory naturalności. Zróżnicowanie geomorficzne i klimatyczne, zachowanie dużych kompleksów leśnych stanowi o wysokich walorach przyrodniczych gminy.

Z uwagi na szczególne walory przyrodnicze znaczna część Gminy Baćkowice objęta jest ochroną i dotyczy w szczególności kompleksów leśnych i znajdującego się między tymi lasami obszaru dorzecza Łagowicy.

Do najważniejszych zabytków w Gminie Baćkowice należą: zespół kościoła parafialnego w Baćkowicach, cmentarz wojenny z I wojny światowej oraz zespół parkowo - pałacowy w Gołoszycach, Kościół parafialny pw. św. Benedykta w Modliborzycach. prezbiterium kościoła parafialnego pw. św. Stanisława bpa (dawna kaplica) w Piórkowie.

W poniższej tabeli zestawiono informacje na temat zabytków z terenu Gminy Baćkowice widniejących w rejestrze zabytków województwa.

Tabela 13: Zabytki na terenie Gminy Baćkowice według nazw i numerów w rejestrze zabytków województwa świętokrzyskiego⁵.

L.p.	Miejscowość	Nr zabytku	
1.	Baćkowice	zespół kościoła parafialnego, WUOZ.5140.1.3.2011 z 29.04.2011 A.843/1-3	
		<ul style="list-style-type: none"> • kościół parafialny • kaplica pogrzebowa • teren przykościelny w granicach ogrodzenia 	
		cmentarz parafialny	nr rej.: 339 (t.) z 13.06.1988 A.505
2.	Gołoszyce	cmentarz wojenny z I wojny światowej	nr rej.: 342 (t.) z 13.06.1988 A.506
		zespół parkowo - pałacowy	nr rej.: 246 (t.) z 25.10.1991 w tym park, nr rej.: 606 z 12.12.1957 A.507
3.	Modliborzyce	kościół par. pw. św. Benedykta	nr rej.: 468 z 12.03.1957 oraz 462 z 15.04.1967 i 135 (t.) z 28.07.1982 A.508
		cmentarz parafialny	nr rej.: 338 (t.) z 13.06.1988 A.509
4.	Piórków	prezbiterium kościoła parafialnego pw. św. Stanisława bpa (dawna kaplica)	nr rej.: 233 z 02.10.1956, nr rej.: 464 z 15.04.1967, nr rej.:159 (t.) z 16.06.1977 A.510

Źródło: Rejestr zbytków nieruchomości województwa świętokrzyskiego - <http://zabkielce.prot.pl/dane/nieruchome.pl>

⁵ Numery pogrubione – nowe numery w rejestrze zabytków nieruchomości („A”), założonym dla woj. świętokrzyskiego

Zespół Kościoła Parafialnego w Baćkowicach

Zanim powstała obecna budowla, parafia Baćkowice posiadała kościół drewniany, który został zbudowany w 1599 r. Świadczy o tym dawny inwentarz kościelny. Kolatorami, czyli fundatorami tego kościoła byli biskupi wrocławscy. Kościół ten niestety uległ zniszczeniu⁶.

Zdjęcie 22: Zdjęcie kościoła zrobione w czasach przedwojennych.
Źródło: <http://backowice.wikidot.com/sacrum>

Na miejsce zniszczonego kościoła drewnianego, w latach 1866 — 1868, dzięki staraniom ks. Marcelgo Krzezińskiego zbudowano w Baćkowicach kościół z kamienia, dorabiając mu ceglane gzymsy i kanty. Nową świątynię, w 1885 roku poświęcił bp A. Sotkiewicz. W 1902 roku, ks. Stanisław Chatłas rozpoczął gruntowny remont. Przedłużono również kościół do obecnych rozmiarów. W czasie wojny, ze względu na przechodzący tędy front, kościół uległ kolejnym wielkim zniszczeniom. Zniszczenia były tak wielkie, że, jak opowiada ks. Zygmunt Kałuziński powracający do parafii ówczesny proboszcz - ks. Piotr Gołębiowski odprawiał Msze święte w kostnicy obok kościoła, a potem

⁶ por. Rocznik Diecezji Sandomierskiej, Sandomierz 1994, s. 451

w zakrystii. W kościele dopiero po usunięciu gruzu i wymianie dachu nad Głównym Ołtarzem. 18 maja 1983 roku, staraniem ks. Kazimierza Mrala rozpoczęto prace związane z zamontowaniem na suficie modrzewiowych kasetonów. W ramach tych prac ułożono także podłogę na strychu, wciągnięto supremę na strych, wykonano malowanie sufitu, ścian i ołtarzy oraz zmodernizowano oświetlenie kościoła poprzez zamontowanie kinkietów. Prace zostały ukończone w lipcu 1983 roku. W pracach tych aktywnie uczestniczyli mieszkańcy wszystkich wiosek parafii Baćkowice. Ze względu na prawie całodzienny czas prac, Msze Święte w tym okresie, w ciągu tygodnia, były odprawiane tylko rano, o godz. 6:30 i po tej Mszy odprawiane było również nabożeństwo czerwcowe. W 2008 roku zostało założone w kościele elektryczne ogrzewanie ławek.

Zdjęcie 23: Kościół parafialny w Baćkowicach – fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 24 Kościół parafialny w Baćkowicach. Źródło: <https://picasaweb.google.com/>

Cmentarz wojenny z I wojny światowej w Gołszycach

Cmentarz ma kształt zbliżony do prostokąta o wymiarach około 25 m x 15 m i powierzchni około 375 m². Pierwotnie otoczony wałem ziemnym o wysokości około metra, składał się z 10 mogił zbiorowych, w których pochowanych było 150 żołnierzy (76 żołnierzy austriackich, 69 rosyjskich oraz 5 legionistów poległych w listopadzie 1914 roku). W roku 1933 na cmentarz przeniesiono szczątki 149 pochowanych na likwidowanym cmentarzu w Piórkowie (129 żołnierzy austriackich m.in. z 99 Pułku Piechoty oraz 20 rosyjskich)⁷.

Na cmentarzu obecnie pochowanych jest łącznie 299 żołnierzy poległych w I wojnie światowej w okolicach w latach 1914-1915:

- 205 żołnierzy austriackich, w tym pięciu polskich legionistów,
- 89 żołnierzy armii carskiej.
- 5 polskich legionistów

---

⁷ Marek Lis: *By nie zatarł ich czas ... Śladami mogił i cmentarzy wojennych I wojny światowej w powiatach: sandomierskim, opatowskim i staszowskim*. Sandomierz: PAIR Myjakpress, 2001, s. 69.

Cmentarz był kilkakrotnie remontowany. Obecny kształt, zbliżony do pierwotnego, zyskał w 2008 roku.

Kościół pod wezwaniem Św. Benedykta w Modliborzycach

Pierwotny kościół istniał już w 1326 r. Obecna świątynia pod wezwaniem św. Benedykta zbudowana została około 1470 roku. Jej rozbudowa rozpoczęła się w 1896 roku. Podczas II Wojny Światowej został całkowicie spalony. Odbudowywany w latach 1949-55 dzięki staraniom ks. Z. Wrońskiego i później do 1962 r. dzięki ks. W. Rączkiewicza. Kościół uroczyście poświęcono w 1960 r. Wydarzeniem związanym z miejscowością Modliborzycy, które przeszło do historii, było zetknięcie się tu 11 kwietnia 1657 roku dwu armii zalewających potopem Rzeczpospolitą: wojsk szwedzkich Karola Gustawa i siedmiogrodzkiego księcia Jerzego III Rakoczego. Po hucznej biesiadzie oddziały obu władców przepравиły się pod Zawichostem przez Wisłę⁸.

Zdjęcie 25: Kościół pod wezwaniem Św. Benedykta w Modliborzycach- fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

⁸ <http://www.opatow.pl/index.php/powiat-opatowski/atrakcjeturystyczne/zabytki-sakralne.html>

Kościół pw. św. Stanisława Biskupa w Piórkowie

Najstarszą część kościoła w Piórkowie stanowi prezbiterium. Wzniesione zostało w 1640 r. jako kaplica, murowana, na planie ośmioboku, nakryta ośmiodzielną gontową kopułą z kamienną arkadową latarnią, z fundacji biskupa kujawskiego Macieja Łubińskiego, herbu Pomian. Była ona prawdopodobnie kaplicą dworu biskupiego. Stoi, bowiem na ziemnym kopcu (wyniesieniu), będącym pozostałością niewielkiego obronnego dworu (prawdopodobnie tego biskupiego). Niegdyś była otoczona fosą.

Nowa, dobudowana część została wzniesiona wg projektu J. Jamroza dzięki staraniom ks. proboszcza Jana Molgi w latach 1954–56. Rozbudowany kościół został uroczystie poświęcony w 1958 r. przez bpa Piotra Gołębiowskiego. Dzięki działaniom księdza Andrzeja Jaworskiego, kościół pomalowano wewnątrz w 1990 r.

Od 1918 r. jest to kościół parafialny. Parafię piórkowską erygował 25 września 1918 r. bp Marian Ryx. Przed głównym wejściem do świątyni widnieje tablica pamiątkowa ku czci Franciszka Młudzika (1889–1940), nauczyciela, wychowawcy i działacza społecznego; w latach 1918–39 kierownika Szkoły w Piórkowie, uczestnika I i II wojny światowej, w 1920 r. dowódcy 4 Kompanii 39 Pułku Strzelców Lwowskich, który jako porucznik rezerwy Wojska Polskiego w 1940 r. znalazł się wśród więźniów wywożonych na śmierć do Smoleńska i Katynia oraz jego żony Krystyny Młudzik z Derlikowskich – nauczycielki w szkole piórkowskiej, zmarłej w 1941 r. na tyfus, którym zaraziła się pomagając jeńcom radzieckim zbiegłym z więzienia na Świętym Krzyżu.

Wewnątrz kościoła znajduje się tablica pamiątkowa ks. Jana Molgi (1917–87), proboszcza parafii pw. św. Stanisława w Piórkowie w latach 1954–87.

Zdjęcie 26: Kościół pw. św. Stanisława Biskupa w Piórkowie - - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

1.3.4 Obszary i obiekty prawnie chronione.

Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.) formami ochrony przyrody są:

- parki narodowe;
- rezerваты przyrody;
- parki krajobrazowe;
- obszary chronionego krajobrazu;
- obszary NATURA 2000;
- pomniki przyrody;
- stanowiska dokumentacyjne;
- użytki ekologiczne;
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe;
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Głównym obszarem objętym ochroną jest północna część gminy, która wchodzi w skład **Jeleniewskiego Parku Krajobrazowego**. Park ten utworzony został dla ochrony walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz dla zachowania wartości naukowo-dydaktycznych przyrody nieożywionej. Krajobraz parku kształtują lasy, w którym występują cztery typy siedliskowe z dominacją lasu górskiego i lasu górskiego mieszanego ze zbiorowiskami jodłowo-bukowymi.

Największą osobliwością przyrodniczą Parku są jednak rumowiska piaskowców kwarcytowych zwane gołoborzami. Chronione są one w trzech rezerwatach przyrody o ochronie częściowej, tj: rezerwaty „Szczytnik”, „Małe Gołoborze” i „Wąwóz w skale”. Zgodnie z koncepcją krajowej sieci ekologicznej ECONET-PL, północna część Gminy Baćkowice, która wchodzi w skład Jeleniewskiego Parku Krajobrazowego została uznana za fragment węzła ekologicznego o randze międzynarodowej.

Rodzi to konieczność respektowania zastrzonych rygorów ochrony środowiska w obszarze obejmowanym przez Jeleniewski Park Krajobrazowy i jego strefę ochronną. Park zajmuje łączną powierzchnię **4 218,2 ha** w tym na terenie Gminy Baćkowice **1 042,7 ha**. Jego otulina zajmuje powierzchnie **10 638 ha** w tym na terenie Gminy Baćkowice **2 576 ha**.

W skład obszaru ochrony i zachowania istniejących form wchodzi teren pięciu sołectw: Piórków Kolonia, Piórków Wieś, Nieskurzów Stary, Olszownica i Gołoszyce.

Jeleniewski Park Krajobrazowy i jego otulina oprócz wysokich walorów przyrodniczo-krajobrazowych, prawnie chronionych jest także obszarem źródłiskowym, skąd bierze początek rzeka m.in. Koprzywianka.

Zachodnia i południowo-zachodnia część gminy Baćkowice należy również do **Jeleniewsko-Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (J-SOCHK)**, który zajmują powierzchnię 31 254 ha. W skład obszaru wchodzi część obszarów gmin: Baćkowice (2 318 ha), Bogoria (8 811 ha), Iwaniska (5 351 ha), Klimontów (3 252 ha), Łoniów (1054 ha), Rytwiany (3 167 ha) Staszów (7 539 ha), Osiek (33ha). Na południu gminy znajduje się również **Jeleniewski Obszar Chronionego Krajobrazu**, który zajmuje powierzchnie 10 638 ha i obejmuje część obszarów gmin: Baćkowice (2 567 ha), Łagów (1 435 ha), Nowa Słupia (1 374 ha), Sadowie (1 501 ha) i Waśniów (3752 ha).

Jeleniewsko- Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu

Jeleniewsko-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu położony jest pomiędzy dolinami Koprzywianki i Czarnej. Obejmuje wschodni kraniec Gór Świętokrzyskich, Pogórza Szydłowskiego i Niecki Połanieckiej. Jest to obszar o bardzo urozmaiconej rzeźbie i silnie zalesiony. Wśród lasów dominują tu bory sosnowe, bory mieszane, bory trzcinnikowe, łągi subkontynentalne oraz bory mieszane świeże przechodzące w grąd wysoki i świetlistą dąbrowę. Ponadto występują bory i lasy wilgotne – olsy. Wśród roślinności leśnej zdecydowanie przeważa sosna, a uzupełnieniem są dęby, brzozy, jodły, modrzew, olcha, buk.

W wilgotnych dolinach rzek, cieków i oczek wodnych występują bogate florystyczne zespoły roślinności szuwarowo-bagiennej, łąkowo bagiennej i bagiennotorfowiskowej z szeregiem rzadkich i chronionych gatunków roślin i ptaków. Ponadto występują na tych terenach zbiorowiska murawowe i krzewiaste w miejscach nie przydatnych do uprawy: na ścianach wąwozów lessowych, na stromiznach zboczy oraz na bardzo płytkich glebach. Charakterystyczną roślinnością dla tego obszaru są ciepłolubne zbiorowiska kserotermiczne pochodzenia południowoeuropejskiego z szeregiem rzadkich i chronionych gatunków roślin⁹.

---

⁹ <http://www.staszow.radom.lasy.gov.pl/obszary-chronionego-krajobrazu#.VUiqdJMuckg>

Jeleniewski Obszar Chronionego Krajobrazu

Obszar Chronionego Krajobrazu stanowiący otulinę Jeleniewskiego Parku Krajobrazowego obejmuje gł. tereny użytkowane rolniczo i obszary zurbanizowane.. Otulina to obszar charakteryzujący się ogromnymi walorami przyrodniczo krajobrazowymi. Ustanowiono tu piękny krajobrazowo a jednocześnie posiadający wyjątkowa wartość naukową i dydaktyczną (ze względu na przyrodę nieożywioną) rezerwat geologiczny "Wąwóz w Skałach" - występujące tu naturalne murawy i zarośla kserotermiczne porastają zbocza wąwozów z wychodniami skał dewońskich. Podobne zespoły roślinności kserotermicznej występują na obszarach krasowych w okolicach Łagowa i Piotrowa. Na obszarze otuliny spotkać można także pojedyncze obiekty przyrodnicze chronione w formie pomników przyrody. Spośród czterech zarejestrowanych na tym obszarze trzy to pomniki przyrody ożywionej (dęby, topole białe), zachowane na terenie dawnych parków podworskich w Grzegorzowicach i Czajęcicach, a czwarty to obiekt przyrody nieożywionej. Obszar otuliny to teren, na, którym znajduje się także wiele obiektów świadczących o bogactwie dziedzictwa kulturowego. Najcenniejszym zabytkiem architektury sakralnej jest XIV wieczny kościół w Grzegorzowicach¹⁰.

Do najcenniejszych walorów przyrodniczych na terenie gminy niewątpliwie należą pomniki przyrody, które zostały wymienione w tabeli nr 14.

Tabela 14: Pomniki przyrody na terenie Gminy Baćkowice

L.p.	Forma ochrony	Nazwa	Data utworzenia
1	pomnik przyrody	Aleja lipowa złożona z 79 szt. lip drobnolistnych (nr rej.720)	1999-12-30
2	pomnik przyrody	Buk pospolity (nr rej.527)	1988-12-30
3	pomnik przyrody	Jesion wyniosły (nr rej.524)	1988-12-30
4	pomnik przyrody	Jesion wyniosły (nr rej.525)	1988-12-30
5	pomnik przyrody	Lipa drobnolistna (nr rej.644)	1997-03-04
6	pomnik przyrody	Lipa drobnolistna (nr rej.645)	1997-03-04
7	pomnik przyrody	Topola biała (nr rej. 526)	1988-12-30

Źródło: <http://kielce.rdos.gov.pl/formy-ochrony-przyrody>

¹⁰http://ostrowiec.travel/pl/informator_turystyczny/co_zobaczyc/o,175,jeleniewski_obszar_chronionego_krajobrazu__jochk_-otulina_jeleniewskiego_pk.html

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Ostoja Jeleniowska

Na terenie gminy Baćkowice znajduje się Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Ostoja Jeleniowska o kodzie PLH260028. Ostoja obejmuje obszar 3589,2 ha. Prawie trzy czwarte obszaru stanowią lasy liściaste, pozostałą część mieszane, w śladowej ilości siedliska rolnicze. Obszar obejmuje fragment drugiego, co do wysokości pasma Gór Świętokrzyskich - pasma Jeleniowskiego, będącego przedłużeniem na wschód pasma Łysogórskiego. Ułożone jest ono równoleżnikowo, zbudowane z odpornych na wietrzenie skał kambryjskich, w całości pokryte lasami. W skład obszaru wchodzi wzniesienia: Góra Jeleniowska (535 m n.p.m), Szczytniak (553,7 m n.p.m), i Góra Wesołówka (468,6 m n.p.m). Wierzchowiny mają wyrównane powierzchnie z łagodnymi spadkami. Charakterystycznym elementem pasma są występujące na zboczach rumowiska piaskowców kwarcytowych tzw. gołoborza, największe z nich objęte są ochroną rezerwatową. Stoki porożcinane są licznymi dolinkami, w niektórych znajdują się źródła dające początek potokom. Podnóża pokrywa materiał zmyty ze stoków i warstwa lessu. Jeden z większych kompleksów leśnych zajmujących część Pasma Łysogórskiego w Górach Świętokrzyskich. Ostoja zdominowana jest przez lasy bukowo-jodłowe (żyzne i kwaśne buczyny, wyżynne bory jodłowe) rzadziej grądy i łągi, sporadycznie występują niewielkie płyty łąk ekstensywnie użytkowanych. Na terenie obszaru występują też dobrze wykształcone piargi i gołoborza krzemianowe. Celem ochrony tego obszaru jest zabezpieczenie naturalnego lasu o charakterze górskim na niżu z obecnością gatunków chronionych i górskich (w przypadku wprowadzenia właściwych sposobów ochrony ekosystemów leśnych jest wysoce prawdopodobne spontaniczne odtworzenie się swoistej dla lasów naturalnych zoocenozy bezkręgowców, dzięki bezpośredniej bliskości Świętokrzyskiego Parku Narodowego i istnieniu potencjalnych dróg migracji fauny z jego obszaru)¹¹.

Istniejące formy ochrony przyrody

- Jeleniowski Park Krajobrazowy - rezerwat leśny
- Góra Jeleniowska - rezerwat leśny
- Szczytniak - rezerwat leśny
- Małe Gołoborze - rezerwat leśny
- Malinowy Stok - rezerwat leśny

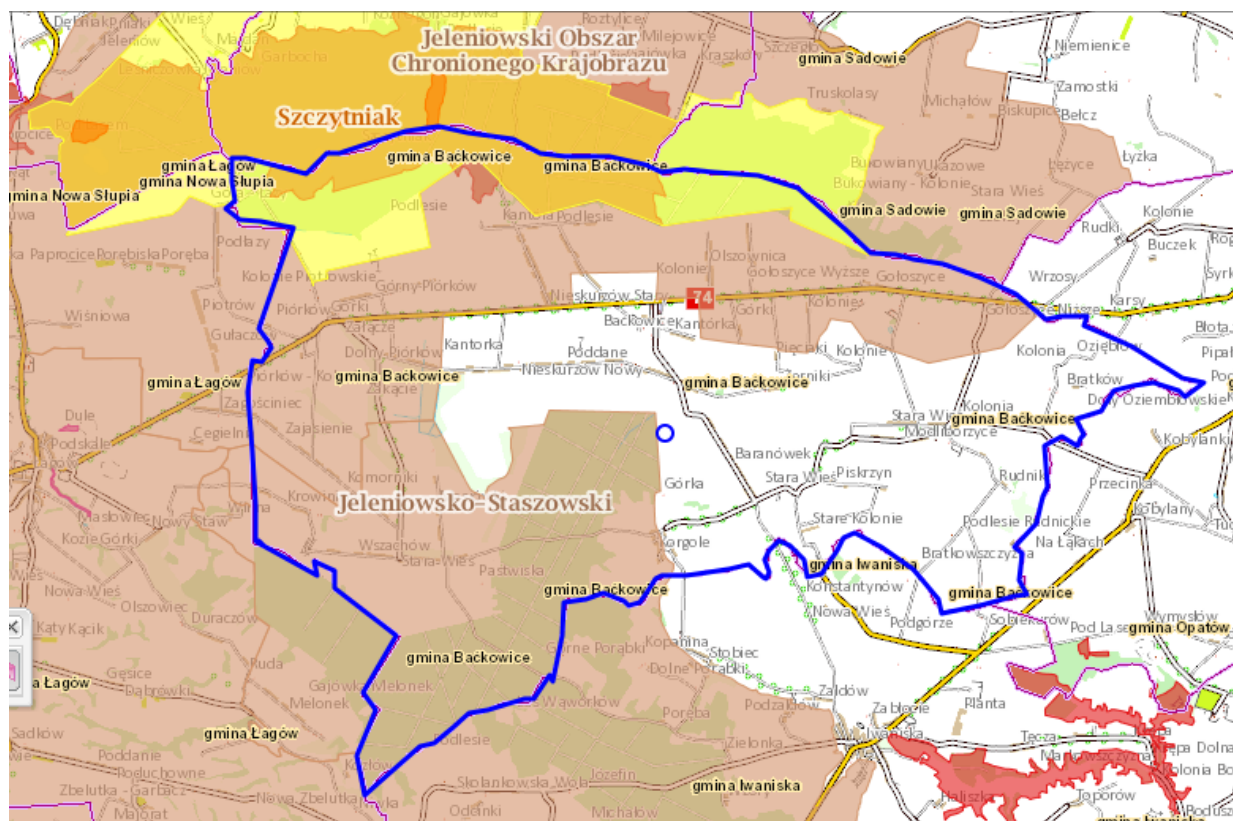
---

¹¹ Za: <http://obszary.natura2000.org.pl/index.php?s=obszar&id=1012>

Zagrożenia:

Intensywna gospodarka leśna, w zakres, której wchodzi zarówno cięcia rębne (usuwanie drzew zanim osiągną fazę starzenia się i obumierania) jak i tzw. cięcia sanitarne (usuwanie zdecydowanej większości drzew obumierających i martwych), co prowadzi do poważnych zaburzeń naturalnej struktury ekologicznej drzewostanów i zaniku mikrobiotopów licznych gatunków saproksylobiontycznych bezkręgowców (w szczególności zanikających, umieszczanych na europejskich i krajowych listach gatunków zagrożonych wyginięciem); działalność tego typu ma także pośredni wpływ na ptaki i inne drobne kręgowce, ograniczając im potencjalne miejsca gniazdowania i zimowania, a także bazę żerową. Istnieje konieczność wprowadzenia ochrony biernej przynajmniej w części ekosystemów leśnych (ok. 30 - 50% powierzchni leśnej o najlepiej zachowanej strukturze drzewostanów) i silnym zmniejszeniu intensywności działań gospodarczych na pozostałym obszarze, co umożliwiłoby spontaniczną renaturalizację i odbudowę drzewostanów i siedlisk częściowo zniszczonych. Innym istotnym zagrożeniem jest także zarastanie rumowisk skalnych, którego powstrzymanie lub przynajmniej spowolnienie zapewniłaby odpowiednio prowadzona ochrona czynna.

Mapa nr 4: Obszary chronione na terenie Gminy Baćkowice

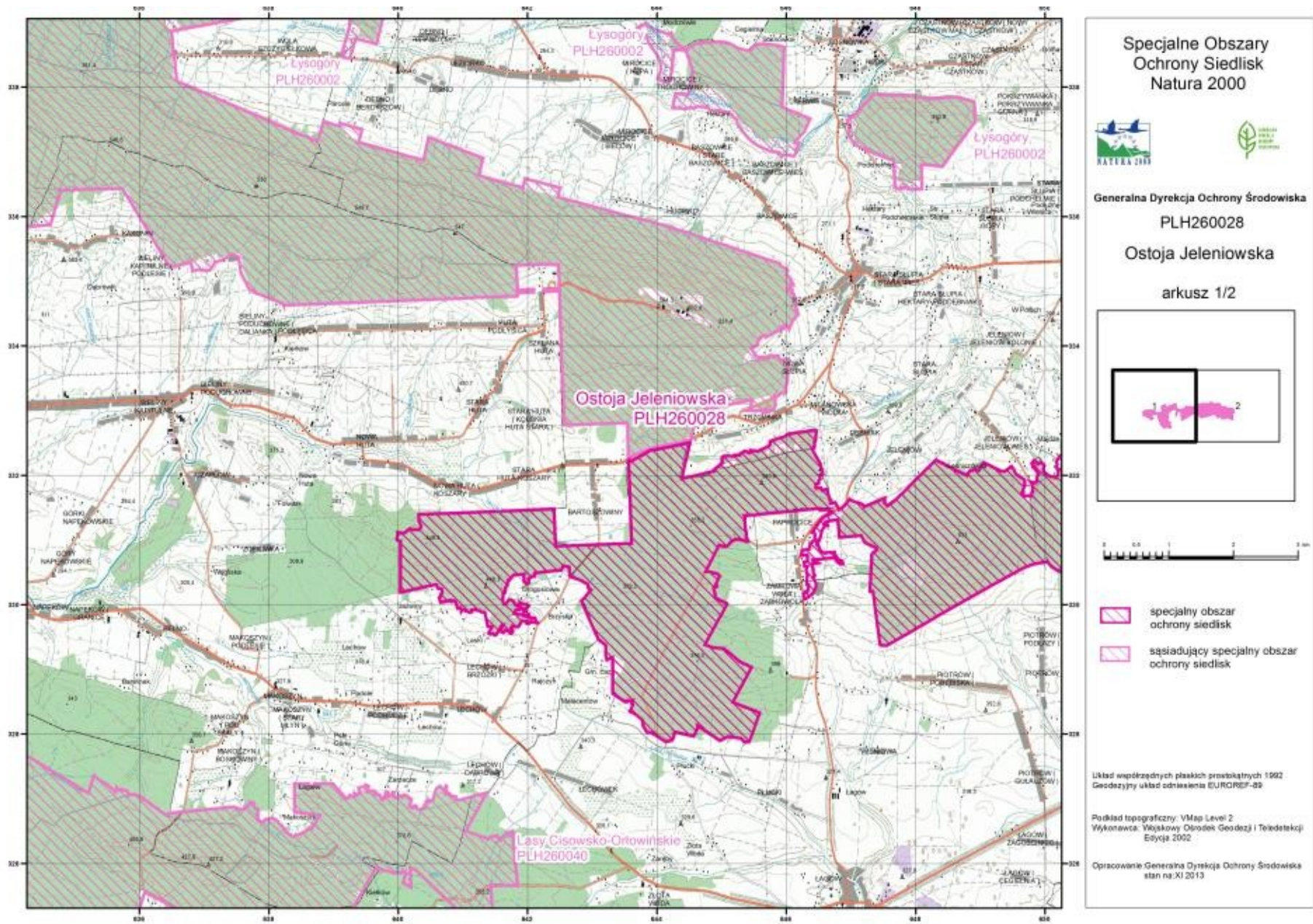
Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Legenda:

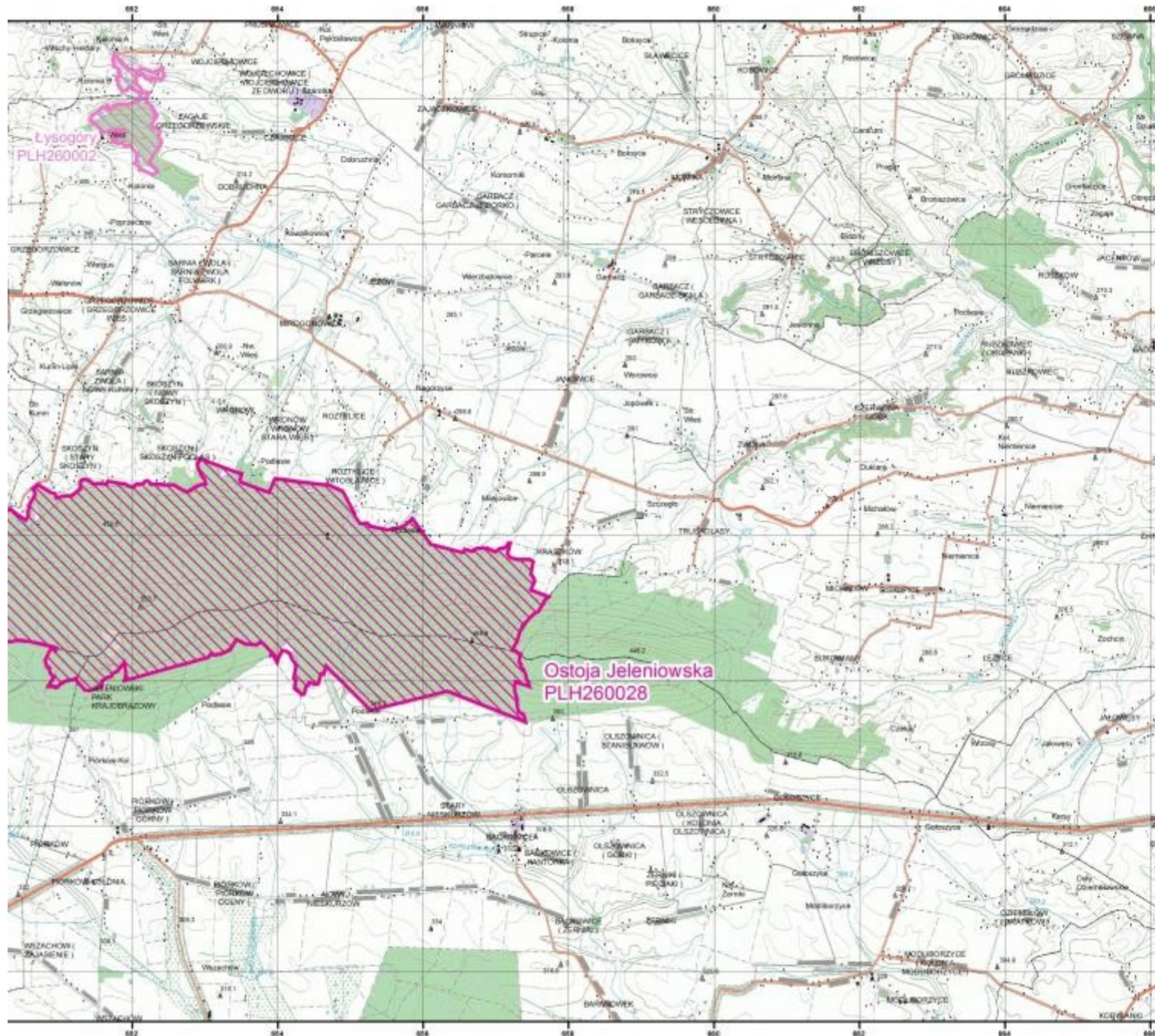
- Rezerваты
- Parki Krajobrazowe
- Parki Narodowe
- Obszar Chronionego Krajobrazu
- Zespoły Przyrodniczo Krajobrazowe
- Natura 2000 – obszary ptasie
- Natura 2000 Obszary siedliskowe

Poniższa mapa przedstawia Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk NATURA 2000 Ostoi Jeleniowskiej. Inwestycje opisane w Strategii nie będą przebiegać przez obszar NATURA 2000.

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2014 – 2020

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2014 – 2020

Specjalne Obszary
Ochrony Siedlisk
Natura 2000

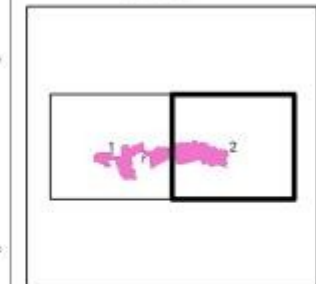

Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

PLH260028

Ostoja Jeleniowska

arkusz 2/2

- specjalny obszar ochrony siedlisk
- sąsiadujący specjalny obszar ochrony siedlisk

Układ współrzędnych płaskich prostokątnych 1992
Geodezyjny układ odniesienia EUROREF-89

Podkład topograficzny: VMap Level 2
Wykonawca: Wzajemny Ośrodek Geodezji i Teledetekcji
Edycja 2002

Opracowanie: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
stan na: XI 2013

System rzeczny na terenie Gminy

Przez obszar Gminy Baćkowice przepływają następujące rzeki:

- rzeka Opatówka - o długości 51,5 km i powierzchni dorzecza 282 km². Płyynie z Gór Świętokrzyskich przez Wyżynę Sandomierską na Nizinę Nadwiślańską, Źródło rzeki znajduje się na wschodnim zboczu Góry Truskolaskiej (Pasma Jeleniowskie), na wysokości 332 m n.p.m., ok. 10 km na zachód od Opatowa, a do Wisły uchodzi na wschód od wsi Słupcza powyżej Zawichostu, na wysokości 138 m n.p.m. W dorzeczu rzeki Opatówki występują liczne wąwozy lessowe. W maju 2006 roku, na pograniczu Opatowa i Zochcinka, ruszyła budowa zbiornika wodnego zasilanego wodami Opatówki. Obecnie zbiornik (2 niecki) został całkowicie zapełniony.
- rzeka Łagowica, lewobrzeżny dopływ Czarnej Staszowskiej. Wypływa z południowych stoków Wału Małacentowskiego i uchodzi do Czarnej Staszowskiej w 41,4 km, tuż za Rakowem. Ujście Łagowicy znajduje się w północnym krańcu Zalewu Chańcza zbudowanego na rzece Czarnej. Długość: 29,3 km, powierzchnia dorzecza: 197,3 km² Łagowica jest bardzo zanieczyszczona. W całym biegu według klasyfikacji ogólnej prowadzi wody pozaklasowe, ze względu na znaczne przekroczenia m. Coli. Plan ochrony wód powierzchniowych województwa świętokrzyskiego zakłada doprowadzenie czystości tej rzeki do klasy I.
- rzeka Koprzywianka lewostronny dopływ Wisły, o długości 66 km, której źródło znajduje się na południowym stoku Szczytniaka, na wysokości 380 m n.p.m., a ujście w Sandomierzu na wys. 141 m n.p.m. Koprzywianka jest najdłuższą z rzek płynących przez Wyżynę Sandomierską i jednocześnie mająca największe dorzecze. Środkowy i górny odcinek rzeki mają charakter wyżynny, natomiast ujściowy długości około 14 km - nizinny. Dorzecze Koprzywianki leży na obszarze południowo-wschodniego fragmentu Wyżyny Kieleckiej (Góry Świętokrzyskie, Pogórze Szydłowskie, Wyżyna Sandomierska), wschodniej części Niecki Nidziańskiej (Niecka Połaniecka), oraz Niziny Nadwiślańskiej. Od Koprzywnicy rzeka płynie sztucznym korytem, wykorzystując dolny bieg

Gorzyczanki i Wiselki. Od Sośniczan do ujścia jest obwałowana. Dolina Koprzywianki wraz z dolinami dopływów (m. in. Kacanka) w środkowym odcinku planowana jest objęciem obszarem Natura 2000 pod nazwą Ostoja Żyznów.

1.3.5. Rolnictwo

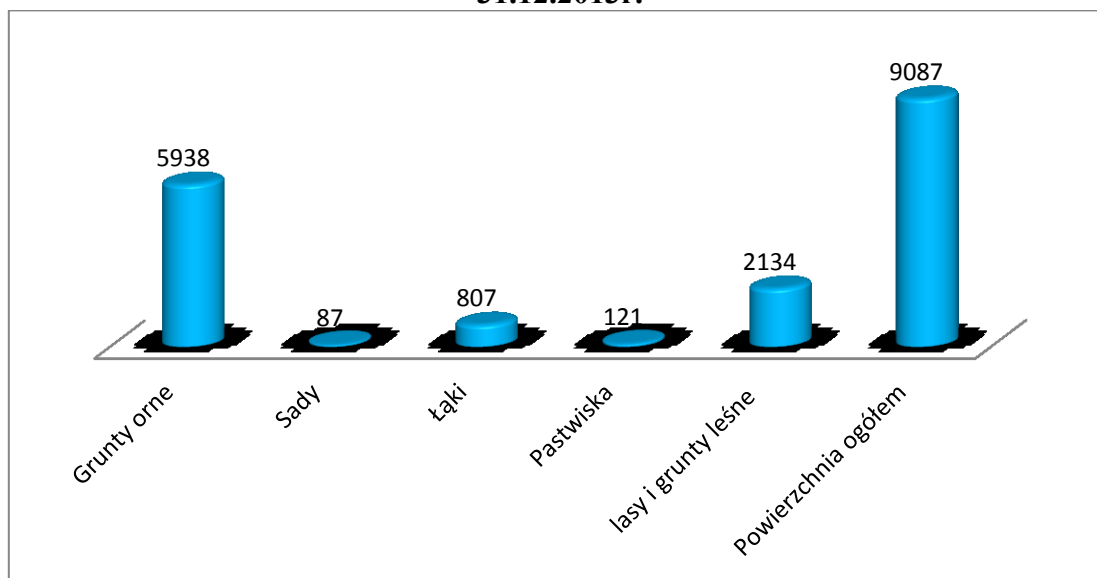
Ogólna powierzchnia użytków rolnych w Gminie Baćkowice wynosi 5938 ha, co stanowi aż 65,35 % ogólnej powierzchni Gminy, która charakteryzowana jest, jako Gmina o charakterze rolniczym. W poniższych tabelach przedstawiono dane dotyczące rodzajów użytkowania gruntów w gminie.

Tabela 15: Rodzaje gruntów w Gminie - wg stanu na dzień 31.12.2013r.

Rodzaje gruntów	Powierzchnia	
	ha	%
Grunty orne	5938	65,35%
Sady	87	0,96%
Łąki	807	8,88%
Pastwiska	121	1,33%
lasy i grunty leśne	2134	23,48%
Powierzchnia ogółem	9087	100%

Źródło: Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Regionalnych <http://www.stat.gov.pl> styczeń 2015r

Wykres 4: Rodzaje gruntów na terenie Gminy Baćkowice - wg stanu na dzień 31.12.2013r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego – Bank Danych Regionalnych.

Tabela 16: Dane dotyczące powierzchni i liczby gospodarstw - wg stanu na dzień 31.01.2015r.

L.p.	Sołectwo	Liczba gospodarstw	Powierzchnia użytków rolnych w sołectwie (w ha)	Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego
1.	BAĆKOWICE	82	419	5,11
2.	BARANÓWEK	48	290	6,04
3.	GOŁOSZYCE	65	427	6,57
4.	JANCZYCE	32	356	11,13
5.	MODLIBORZYCE	59	564	9,56
6.	NIESKURZÓW NOWY	65	561	8,63
7.	NIESKURZÓW STARY	115	601	5,23
8.	OLSZOWNICA	70	492	7,03
9.	OZIĘBLÓW	40	365	9,13
10.	PIÓRKÓW	96	773	8,05
11.	PIÓRKÓW KOLONIA	77	495	6,43
12.	PISKRZYN	36	308	8,56
13.	RUDNIKI	37	508	13,73
14.	WSZACHÓW	170	968	5,69
15.	ŻERNIKI	44	372	8,59

Źródło: Urząd Gminy Baćkowice, styczeń 2015r.

Powyższa tabela zawiera informacje dotyczące powierzchni i liczby gospodarstw w Gminie Baćkowice. Gmina Baćkowice zalicza się do obszarów, dla których rolnictwo jest podstawowym źródłem gospodarki i stanowi główne źródło utrzymania miejscowej ludności. Wyraża się to przede wszystkim wysokością rolniczej przestrzeni produkcyjnej. W strukturze zasiewów dominują zboża. Na dalszych miejscach klasują się rośliny okopowe. Wynika to z przydatności gleb, warunków klimatycznych oraz opłacalności produkcji. Hodowla obejmuje głównie bydło i trzodę chlewną. Jest to konsekwencją struktury zasiewów i udziału użytków zielonych w ogólnej ilości użytków rolnych jak również tradycją i brakiem możliwości szybkiego przekwalifikowania produkcji

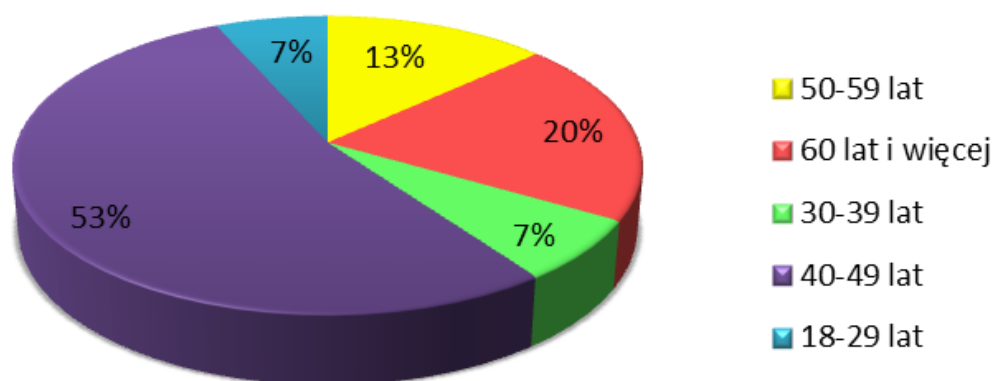
1.4 Zarządzanie

1.4.1 Działalność samorządu i sprawność organizacyjna

Władze Gminy Baćkowice podejmują decyzje dotyczące gminy w drodze partycypacji społecznej, dlatego też wnikliwa analiza uwag mieszkańców zgłaszanych również w trakcie wdrażania strategii może stanowić cenne wskazówki do ewentualnych korekt planów działania.

Warto także zwrócić uwagę, że Urząd Gminy Baćkowice jest instytucją, która „pragnie” się rozwijać, podnosząc przy tym standardy wykonywanych usług na rzecz mieszkańców.

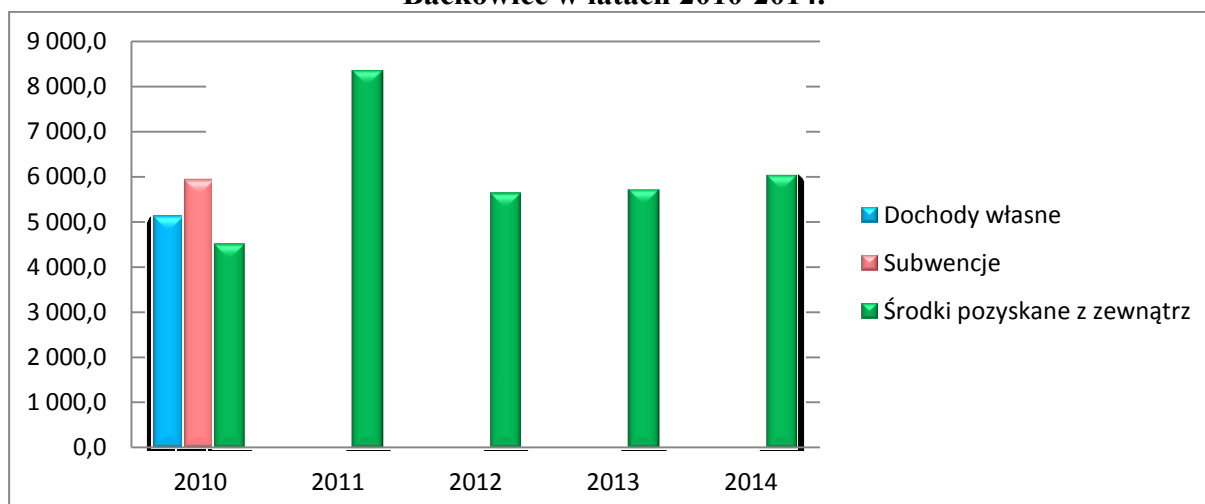
Wykres 5: Radni Gminy Baćkowice według grup wiekowych w 2013r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego- Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014r.

W lipcu 2013 r. na łamach „Rzeczpospolitej” ukazał się ranking najlepszych polskich samorządów. Warto zwrócić uwagę, że Gmina Baćkowice według rankingu Złota Setka Samorządów w zestawieniu Europejski Samorząd gdzie pod uwagę brano przede wszystkim wysokość dochodów gminy pozyskanych z funduszy unijnych oraz krajowych i regionalnych programów operacyjnych wśród gmin wiejskich sklasyfikowana została na 3 miejscu w Województwie Świętokrzyskim (w województwie jest 71 gmin wiejskich) i 49 miejscu w kraju (w Polsce jest 1571 gmin wiejskich). Poniżej przedstawiamy wykaz projektu realizowanych na terenie gminy w latach 2004-2014 oraz wykres obrazujący poziom uzyskanych środków zewnętrznych przez Gminę Baćkowice w latach 2010-2014.

Wykres 6: Udział środków pozyskanych z programów zewnętrznych przez Gminę Baćkowice w latach 2010-2014.

Źródło: Urząd Gminy Baćkowice luty 2015r.

Tabela 17: Wykaz projektów realizowanych na terenie Gminy Baćkowice w okresie 2004-2013r.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta	Wartość projektu [zł]	Dofinansowanie z EU [zł]	Środki własne
Budowa basenu oraz zespołu boisk przyszkolnych w miejscowości Baćkowice gmina Baćkowice, powiat opatowski, na działkach nr. 216, 217/1, 217/2, 219/1, 219/3 w Baćkowicach	Gmina Baćkowice	8 041 600,00 zł	4 459 700,00 zł	3 581 900,00 zł
Budowa zbiornika retencyjno-rekreacyjnego „NIESKURZÓW” w miejscowości Nieskurzów Stary, gm. Baćkowice.	Gmina Baćkowice	4 173 700,00 zł	2 400 000,00 zł	1 773 700,00 zł
Rewitalizacja centrum miejscowości Baćkowice celem zwiększenia jej atrakcyjności osadniczej, turystycznej i społeczno-gospodarczej	Gmina Baćkowice	1 260 300,00 zł	756 200,00 zł	504 100,00 zł
Bajkowy świat przedszkolaków	STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU WSI GMINY BAĆKOWICE "EDUKACJA I PRZYSZŁOŚĆ"	513 976,01 zł	436 879,61 zł	77 096,40 zł
EDUKACJA naszą szansą na lepszy start	Gmina Baćkowice	426 580,00 zł	426 580,00 zł	- zł

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2014 – 2020

Program Aktywizacji Społeczno-Zawodowej	Gmina Baćkowice/Ośrodek Pomocy Społecznej w Baćkowicach	461 711,58 zł	411 777,11 zł	49 934,47 zł
Adaptacja pomieszczeń na świetlicę wraz z wyposażeniem oraz urządzenie terenów zielonych;	Gmina Baćkowice	259 861,51 zł	173 684,00 zł	86 177,51 zł
Program Aktywizacji Społeczno - Zawodowej	Gmina Baćkowice/Ośrodek Pomocy Społecznej w Baćkowicach	103 866,66 zł	92 960,66 zł	10 906,00 zł
Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III Szkoły Podstawowej w kontekście wdrażania nowej podstawy kształcenia ogólnego	STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU WSI GMINY BAĆKOWICE "EDUKACJA I PRZYSZŁOŚĆ	90 000,00 zł	90 000,00 zł	- zł
Elektroniczny dziennik ocen w Gminie Baćkowice	STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU WSI GMINY BAĆKOWICE "EDUKACJA I PRZYSZŁOŚĆ	49 910,00 zł	49 910,00 zł	- zł
Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III Szkoły Podstawowej w kontekście wdrażania nowej podstawy kształcenia ogólnego	Gmina Baćkowice	30 000,00 zł	30 000,00 zł	- zł
Remont dróg: Oziębłów, Baranówek. - (2,8 km)	Gmina Baćkowice	399 100,00 zł	221 100,00 zł	178 000,00 zł
Odnowa miejscowości Modliborzyce –remont chodników i parkingów oraz świetlicy wiejskiej	Gmina Baćkowice	521 000,00 zł	300 200,00 zł	220 800,00 zł
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków - 232 szt. (wkład ludności - 348 000,00 zł)	Gmina Baćkowice	3 055 600,00 zł	1 864 500,00 zł	1 191 100,00 zł
Remont dróg: Rudniki, Nieskurzów Stary, Baćkowice, Olszownica, Piórków-Wszachów, Wszachów, Nieskurzów Nowy-Baćkowice, Żerniki. – 13,6 km	Gmina Baćkowice	2 885 200,00 zł	2 127 600,00 zł	757 600,00 zł

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2014 – 2020

Remont Sali gimnastycznej przy ZSP w Baćkowicach	Gmina Baćkowice	278 900,00 zł	57 000,00 zł	221 900,00 zł
Remont dróg: Rudniki, Modliborzyce, Piórków-Kolonia, Wszachów, Gołoszyce, Baranówek, Piskrzyn. – 9,2 km	Gmina Baćkowice	2 332 100,00 zł	1 887 800,00 zł	444 300,00 zł
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków - 118 szt. (wkład ludności – 177 000,00 zł)	Gmina Baćkowice	1 405 300,00 zł	850 200,00 zł	555 100,00 zł
Termomodernizacja budynku biurowo-warsztatowego przejętego od byłej SKR	Gmina Baćkowice	176 700,00 zł	- zł	176 700,00 zł
Budowa kanalizacji sanitarnej: Piórków Dolny, Nieskurzów Nowy, Baćkowice Górne, Żerniki (cz.). – 7,4 km	Gmina Baćkowice	1 837 800,00 zł	899 100,00 zł	938 700,00 zł
Budowa kanalizacji sanitarnej: Nieskurzów Stary, cz. Baćkowic. – 7,2 km	Gmina Baćkowice	1 244 900,00 zł	607 200,00 zł	637 700,00 zł
Budowa kanalizacji sanitarnej: Olszownica, Olszownica Górki, Olszownica Stwów, Baćkowice Kantórka. – 5,4 km	Gmina Baćkowice	1 561 700,00 zł	1 112 100,00 zł	449 600,00 zł
Remont dróg: Piórków, Nieskurzów Stary, Wszachów, Olszownica, Nieskurzów Nowy (Kantórka), Piórków-Kolonia, Janczyce, Gołoszyce, Baćkowice. – 11,9 km	Gmina Baćkowice	362 000,00 zł	152 300,00 zł	209 700,00 zł
Odnowa wsi: Modliborzyce (chodniki na cmentarzu) i Baćkowice (chodniki, parkingi, place manewrowe – SKR) Odnowa wsi: Budowa chodników w Modliborzycach, Baćkowicach, Janczycach, Piórkowie i Piórkowie-Kolonii	Gmina Baćkowice	368 800,00 zł	239 900,00 zł	128 900,00 zł
Budowa placów zabaw w Baćkowicach i Nieskurzowie Stary.	Gmina Baćkowice	92 300,00 zł	50 000,00 zł	42 300,00 zł

Remont dróg: Oziębłów, Nieskurzów Stary, Żerniki, Piórków, Nieskurzów Nowy, Wszachów, Olszownica, Baćkowice, Gołoszyce, Modliborzyce. – 12,75 km	Gmina Baćkowice	2 146 800,00 zł	1 709 700,00 zł	437 100,00 zł
Budowa kanalizacji sanitarnej: Piskrzyn, Baranówek – 5,3 km	Gmina Baćkowice	1 027 000,00 zł	940 000,00 zł	87 000,00 zł

Źródło: Urząd Gminy Baćkowice oraz <http://www.mapadotacji.gov.pl> luty 2015r.

Zdjęcie 27: Zespół boisk przy Zespole Szkół w Baćkowicach

Źródło: Urząd Gminy Baćkowice luty 2015r.

Zdjęcie 28: Zbiornik retencyjno-rekreacyjny „NIESKURZÓW” w miejscowości Nieskurzów Stary

Źródło: Urząd Gminy Baćkowice luty 2015r.

Zdjęcie 29: Miejscowość Modliborzyce

Źródło: Urząd Gminy Baćkowice luty 2015r

1.4.2 Analiza budżetu gminy

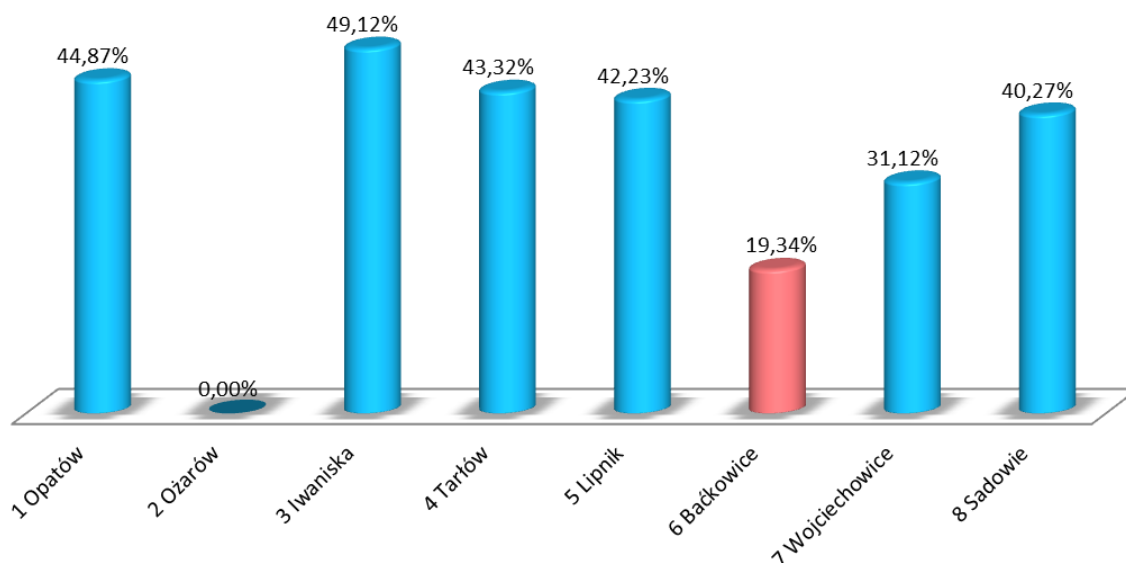
Analiza budżetu gminy jest istotna ze względu na konieczność dostosowania planów działań, w tym inwestycyjnych do możliwości finansowych. Gmina Baćkowice ma jeden z najniższych poziomów zadłużenia na tle gmin powiatu opatowskiego.

Tabela 18: Procent zadłużenia gmin powiatu opatowskiego stan na dzień 31.12.2013r.

Finanse gmin	Opatów	Ozarów	Iwaniska	Tarłów	Lipnik	Baćkowice	Wojciechowice	Sadowie
Zadłużenie na koniec 2013r.	44,87%	0,00%	49,12%	43,32%	42,23%	19,34%	31,12%	40,27%
Średnie zadłużenie w powiecie	33,78%							

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z czasopisma samorządowego „Wspólnota” nr 19-2014 - 20.09.2014r.

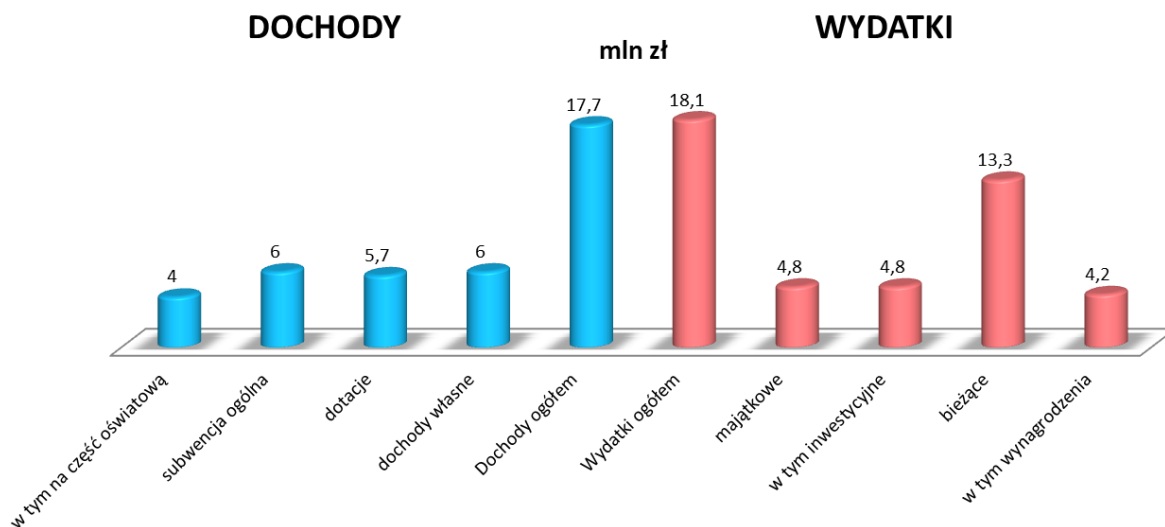
Wykres 7: Procent zadłużenia gmin powiatu opatowskiego stan na dzień 31.12.2013r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z czasopisma samorządowego Wspólnota nr 19-2014 - 20.09.2014r.

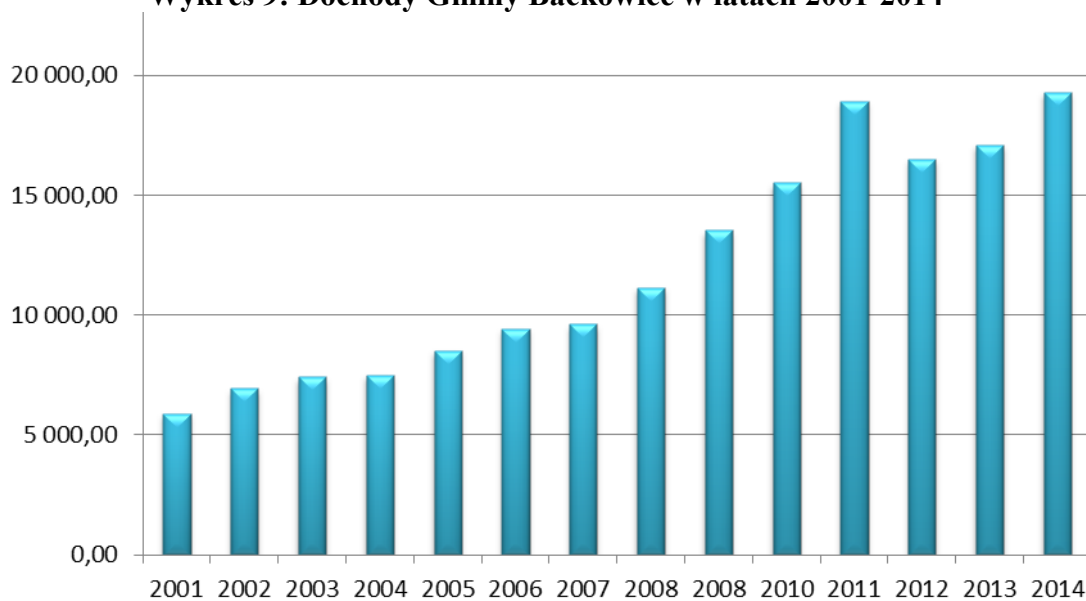
Poniżej przedstawiamy wykres obrazujący dochody i wydatki Gminy Baćkowice w roku 2013 z podziałem na kategorie.

Wykres 8: Dochody i wydatki Gminy Baćkowice w 2013r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Statystycznego Vademecum Samorządowca 2014r

Wykres 9: Dochody Gminy Baćkowice w latach 2001-2014

Źródło: Urząd Gminy Baćkowice luty 2015r.

Powyższy wykres obrazujący dochody gminy w latach 2001-2014. Wykres pokazuje, iż dochody gminy z roku na rok stopniowo wzrastają. Jedynie w roku 2012 odnotowano spadek względem roku poprzedniego.

1.4.3 Planowanie strategiczne i promocja Gminy

Rozwój każdej gminy zawsze stanowi integralną część rozwoju powiatu, województwa w skali mikro oraz rozwoju kraju i wspólnoty europejskiej w skali makro. Strategiczne decyzje podejmowane na poszczególnych poziomach pozostają ze sobą w interakcji i są wzajemnie uwarunkowane, dlatego też Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015 – 2020 musi być powiązana z dokumentami strategicznymi obowiązującymi w szerszym otoczeniu Gminy. Założono, zatem komplementarność Strategii Rozwoju Gminy Baćkowice z następującymi dokumentami strategicznymi:

1.4.3.1 Międzynarodowe dokumenty strategiczne

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015-2020 uwzględnia następujące międzynarodowe dokumenty strategiczne:

AGENDA 21

Agenda 21 jest globalnym programem działań, który został uchwalany w czerwcu 1992 na Konferencji Narodów Zjednoczonych w Rio de Janeiro podczas tzw. Szczytu Ziemi. Dokument określa obszary wspólnych działań w kwestii ochrony i kształtowania środowiska zwracając przede wszystkim uwagę na ochronę zasobów naturalnych oraz zrównoważony rozwój. Agenda 21 składa się z czterech części, poruszających następujące kwestie:

- zagadnienia społeczne i ekonomiczne,
- gospodarowanie zasobami naturalnymi Ziemi,
- wzmocnienie roli głównych grup społecznych,
- środki wdrażania zaleceń.

W grudniu 1992 roku została powołana Komisja Zrównoważonego Rozwoju, której zadaniem jest monitorowanie przestrzegania postanowień programu.

Strategia EUROPA 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającemu włączeniu społecznemu

jest nową długookresową strategią rozwoju Unii Europejskiej na lata 2010-2020. Strategia „Europa 2020” zastąpiła realizowaną w latach 2000-2010 Strategię Lizbońską i jest próbą odpowiedzi na słabości europejskiej gospodarki, które ujawniły się szczególnie podczas

ostatniego kryzysu. Strategia Europa 2020 została zatwierdzona 17 czerwca 2010 r. przez Radę Europejską i skupia się na trzech priorytetach:

- inteligentny wzrost, czyli rozwój opierający się na wiedzy i innowacjach,
- wzrost zrównoważony, czyli transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów naturalnych,
- wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, czyli wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

Strategia koncentruje się na pięciu dalekosiężnych celach w dziedzinie edukacji, zatrudnienia i innowacyjności, klimatu i energii oraz w zakresie walki z ubóstwem.

1.4.3.2 Dokumenty krajowe

Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015-2020 uwzględnia następujące krajowe dokumenty strategiczne:

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności (DSRK) – dokument określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 5 lutego 2013 r. Głównym celem dokumentu jest wytyczenie i charakterystyka działań skierowanych ku poprawie jakości życia Polaków i rozwoju Polski na tle Unii Europejskiej. Założeniem strategii jest przezwyciężenie kryzysu finansowego w możliwie najkrótszym czasie oraz wzrost gospodarczy kraju.

Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo (SRK 2020) - dokument stanowiący aktualizację Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015, przyjęty 25 września 2012 r. przez Radę Ministrów. Wyznacza najważniejsze zadania państwa, których realizacja przyczyni się do szybszego i bardziej zrównoważonego rozwoju kraju i poprawy jakości życia ludności poprzez wzmocnienie potencjałów gospodarczych, instytucjonalnych i społecznych. Główne działania obejmują trzy obszary: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjną gospodarkę oraz spójność społeczną i gospodarczą.

✓ 9 Strategii rozwoju (tzw. strategie zintegrowane):

- Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki (Ministerstwo Gospodarki)
- Strategia rozwoju kapitału ludzkiego (Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej)
- Strategia rozwoju transportu (Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej)
- Strategia Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko (Ministerstwo Gospodarki)
- Strategia Sprawne państwo (Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji)
- Strategia rozwoju kapitału społecznego (Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego)
- Krajowa strategia rozwoju regionalnego – Regiony Miasta Obszary wiejskie (Ministerstwo Rozwoju Regionalnego)
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa (Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi)

- Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego RP (Ministerstwo Obrony Narodowej).
- ✓ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR). Kompleksowy średniookresowy dokument strategiczny odnoszący się do prowadzenia polityki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w ujęciu wojewódzkim, przyjęty 13.07.2010 r. przez Radę Ministrów
- ✓ Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020. Strategia jest dokumentem wypełniającym lukę między horyzontalną polityką wobec wszystkich polskich regionów sformułowaną w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020, a polityką rozwoju poszczególnych regionów w Polsce Wschodniej, wyrażoną w Strategiach Rozwoju Województw. Dokument identyfikuje dodatkowy, makroregionalny poziom potrzeb i celów rozwojowych w perspektywie do 2020r., komplementarny z krajowymi i regionalnymi strategiami rozwoju, przyjęta 11.07.2013 r. przez Radę Ministrów

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030). Dokument określający zasady ładu przestrzennego w Polsce, przyjęty 13.12.2012 r. przez Radę Ministrów. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju jest najważniejszym dokumentem strategicznym w kwestii zagospodarowania przestrzennego kraju. Został on stworzony w celu zapewnienia efektywnego wykorzystania jego przestrzeni. Dokument zawiera cele i kierunki działań służące takiemu planowaniu przestrzennemu, który pozwoli na wzrost społeczno-gospodarczy państwa. Cele określone w dokumencie to:

1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającego spójności.
2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.
3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.
4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej, jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.

5. Zwiększanie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.
6. Przywrócenie i utrwalanie ładu przestrzennego.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie jest średniookresowym dokumentem strategicznym, który określa zasady prowadzenia polityki społeczno-gospodarczej kraju w ujęciu wojewódzkim. Dokument wprowadza zmiany w zakresie planowania i prowadzenia polityki regionalnej w Polsce oraz określa zadania podejmowane przez poszczególne resorty. Jednostki terytorialne realizujące regionalne są tu postrzegane, jako narzędzia służące osiągnięciu celów rozwojowych całego kraju. Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów 13 lipca 2010r.

✓ Polityka Spójności

1. Program dotyczący innowacyjności, badań naukowych i ich powiązań ze sferą przedsiębiorstw
2. Program dotyczący gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska, przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu, transportu i bezpieczeństwa energetycznego
3. Program dotyczący rozwoju cyfrowego
4. Program pomocy technicznej
5. Program dotyczący Polski Wschodniej – program ponadregionalny
6. Program dotyczący rozwoju kompetencji i umiejętności oraz dobrego rządzenia
7. Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej
8. Regionalne Programy Operacyjne

Wspólna Polityka Rolna i Wspólna Polityka Rybacka składająca się z 2 programów:

1. Program dotyczący rozwoju obszarów wiejskich
2. Program dotyczący rozwoju obszarów morskich i rybackich

1.4.3.3 Dokumenty regionalne

Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015-2020 uwzględnia następujące regionalne dokumenty strategiczne:

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 służy wdrażaniu projektów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Jest elementem realizacji polityki spójności w Polsce. Aktualną wersję dokumentu jest wersja IV wydana w marcu 2014r. Głównym dążeniem do tego dokumentu jest wsparcie realizacji założeń Unii Europejskiej o inteligentnym i zrównoważonym rozwoju, który ma sprzyjać włączeniu społecznemu. Dokument wykazuje zgodność z założeniami Umowy Partnerstwa w zagadnienia związanych ze zwiększeniem konkurencyjności gospodarki oraz poprawą spójności społecznej i terytorialnej, a także z pozostałymi dokumentami wyższego szczebla.

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020, Kielce 2006

Cele strategiczne, których realizacja przewidywana jest w Strategii Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015-2020 pozostają zgodne z celami Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Szczególną uwagę zwrócono tu na potrzebę modernizacji obiektów infrastruktury transportu pasażerskiego, a także konieczność zwiększenia atrakcyjności komunikacji zbiorowej. Ważną kwestią zarówno dla Samorządu Województwa, jak i Gminy Baćkowice jest rozwój infrastruktury komunikacyjnej. Dążenie to ma zostać osiągnięte poprzez rozbudowę dróg wojewódzkich, powiatowych i lokalnych oraz dostosowanie ich do obowiązujących standardów, jakości. Za jedno z priorytetowych uznano poprawę jakości życia mieszkańców poprzez wzrost zamożności społeczeństwa oraz umożliwienie dostępu do wiedzy i edukacji. Zwrócono również uwagę na rozwój potencjału turystycznego całego województwa. W osiągnięciu celu ma pomóc udostępnienie niedostatecznie wykorzystywanych do tej pory walorów przyrody oraz rozbudowa bazy turystycznej. Pośród celów Strategii Rozwoju Województwa znalazły się również postulaty dotyczące aktywizacji rolnictwa i lepszego wykorzystania jego potencjału. Powyższe zamierzenie ma zostać osiągnięte poprzez rozwój specjalizacji produkcji oraz poprawę

przetwórstwa i marketingu artykułów rolnych. Realizacji wyżej wymienionego celu ma służyć również wspieranie młodych rolników posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe, a także wspieranie działalności innowacyjnej oraz badawczo-rozwojowej na rzecz rolnictwa.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego służy kształtowaniu uporządkowanej przestrzeni województwa. Zawiera on cele i kierunki gospodarowania przestrzenią z uwzględnieniem walorów architektonicznych i krajobrazowych, wymagań ochrony środowiska przyrodniczego, zdrowia, bezpieczeństwa oraz wymagań ludzi niepełnosprawnych, a także walorów ekonomicznych przestrzeni. Przestrzeganie powyższych zaleceń ma skutkować wzrostem atrakcyjności i konkurencyjności regionu, ochroną bogatych zasobów środowiska przyrodniczego i kulturalnego, czy poprawę efektywności gospodarowania.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2012-2020

Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego jest dokumentem, który wyznacza cele realizacji społecznej zmierzające do poprawy jakości życia mieszkańców. W powyższym dokumencie w szczególności zwrócono uwagę na minimalizację problemów wykluczenia społecznego poprzez wsparcie osób i rodzin żyjących w ubóstwie oraz rozwój efektywnego systemu wsparcia rodzicielstwa zastępczego, a także wyrównywanie szans w dostępie do usług społecznych. Ważną kwestią jest również działanie na rzecz integracji społecznej i aktywizacji osób niepełnosprawnych. Realizacji powyższego celu ma służyć tworzenie sprzyjających zaradności i samodzielności osób niepełnosprawnych oraz kształtowanie pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych na rynku pracy. Jednocześnie w rozpatrywanym dokumencie podkreślono konieczność podjęcie działań zmierzających ku prowadzeniu efektywnego systemu polityki społecznej poprzez m.in. współpracę jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z instytucjami rynku pracy, czy choćby systematyczne diagnozowanie problemów społecznych i planowania strategiczne w obszarze polityki.

Program Ochrony Środowiska dla Województwa Świętokrzyskiego, Kielce 2011.

Aktualny Program Ochrony Środowiska dla Województwa Świętokrzyskiego dotyczy okresu od 2011 do 2015 roku z perspektywą do roku 2019. Dokument podejmuje zagadnienia

związane ze strategią działań dla poprawy stanu środowiska naturalnego, monitoring realizacji programu oraz aspekty finansowe wdrażania programu. Jednym z głównych celów programu jest ochrona zasobów naturalnych między innymi poprzez utrzymanie różnorodności siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, prowadzenie szkoleń i edukacja ekologiczna w zakresie ochrony przyrody i różnorodności biologicznej czy przeciwdziałaniu nielegalnej eksploatacji kopalin. Ponadto w rozpatrywanym dokumencie zwrócono uwagę na poprawę jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego. Realizacji powyższego celu ma służyć budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków komunalnych, a także rozwój odnawialnych źródeł energii.

Tabela 19: Zestawienie celów Strategii Rozwoju Gminy Baćkowice z celami Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego i z celami Strategii Rozwoju Kraju

Zgodność z celami Strategii Rozwoju Województwa	Cele Strategii Rozwoju Gminy Baćkowice			Zgodność z celami Strategii Rozwoju Kraju
<p>Cel 2. Rozwój zasobów ludzkich Priorytet 3. Rozwój form kształcenia ustawicznego</p> <p>Cel 3. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody i dóbr kultury Priorytet 1 Tworzenie warunków rozwoju turystyki, sportu i rekreacji</p> <p>Priorytet 2 Ochrona i udostępnianie dziedzictwa kulturalnego</p> <p>Cel 5. Rozwój systemów infrastruktury technicznej i społecznej Priorytet 1 Rozbudowa i podnoszenie standardów infrastruktury społecznej</p>	I obszar strategiczny	Cel 1	Zwiększenia liczby działań edukacyjnych na rzecz dzieci i młodzieży	<p>Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo Cel.I.2.Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela</p> <p>Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka Cel II.1. Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego</p> <p>Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna Cel III.1.Integracja społeczna Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych</p>
		Cel 2	Zwiększenie liczby inicjatyw na rzecz aktywności osób starszych/samotnych	
		Cel 4	Edukacja społeczności lokalnej w tym edukacja ekologiczna	
		Cel 5	Współpraca i wsparcie organizacji pozarządowych	
<p>Cel 4. Wzmocnienie potencjału instytucjonalnego województwa Priorytet 4 Zapewnienie wysokiej, jakości usług publicznych</p> <p>Priorytet 5. Marketing regionalny</p> <p>Cel 5. Rozwój systemów infrastruktury technicznej i społecznej Priorytet 2 Podnoszenie standardów i stworzenie spójnego układu komunikacyjnego oraz gospodarki przestrzennej stymulującej rozwój regionu</p>	II obszar strategiczny	Cel 1	Poprawa jakości dróg na terenie gminy wraz z ich infrastrukturą towarzyszącą (budowa chodników, oświetlenia, wstawienie znaków drogowych, progów zwalniających)	<p>Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo Cel I.2. Zapewnienie środków na działania rozwojowe Cel I.1.5. Zapewnienie ładu przestrzennego</p> <p>Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka Cel II.7.2 Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych. Cel II.6.2 Poprawa efektywności energetycznej</p>
<p>Cel 2. Rozwój zasobów ludzkich Priorytet 4 Aktywna polityka rynku pracy</p> <p>Cel 6. Aktywizacja rolnictwa wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich Priorytet 1 Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich umożliwiający przechodzenie ludności wiejskiej do zawodów pozarolniczych</p> <p>Priorytet 2 Rozwój i modernizacja produkcji rolnej i przetwórstwa rolno-spożywczego</p>	III obszar strategiczny	Cel 1	Wzrost przedsiębiorczości i tworzenie odpowiedniego klimatu wokół niej	<p>Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka Cel II.2.3. Zwiększanie konkurencyjności i modernizacji sektora rolno – spożywczego Cel II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej</p>
		Cel 2	Stopniowy rozwój turystyki w Gminie	
		Cel 4	Dochodowe rolnictwo	

Źródło: opracowanie własne.

1.5. Sfera społeczna

1.5.1. Struktura ludności

Liczba ludności gminy z roku na rok maleje. W 2011 roku gminę zamieszkiwało 5091 osób obecnie liczba ta spadła o 107 osoby do 4984 osób.

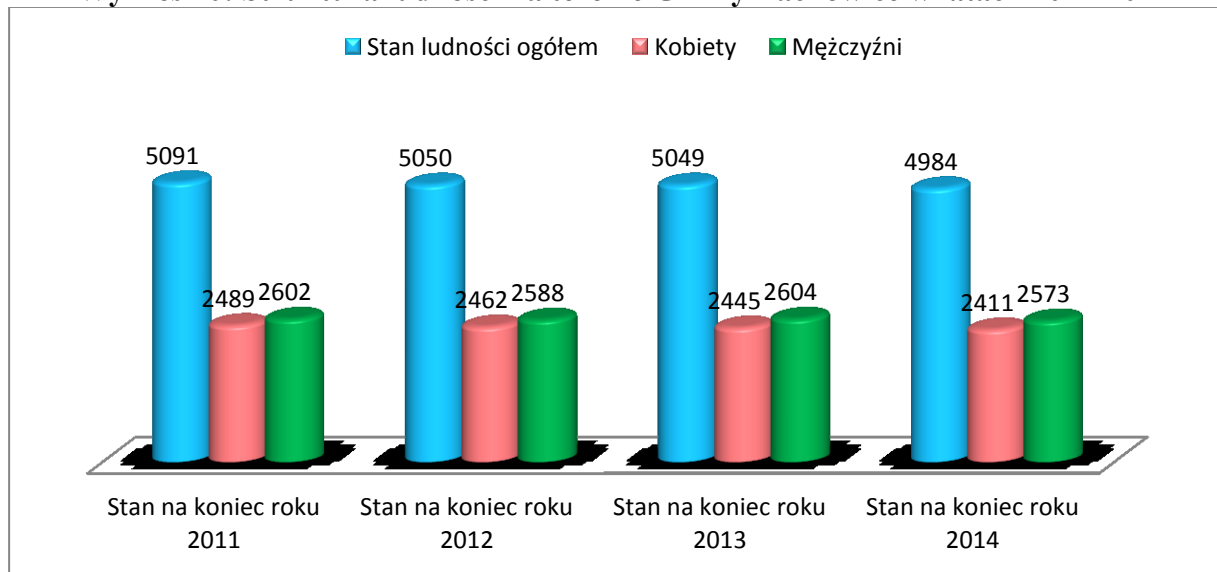
Tabela 20: Struktura ludności na terenie Gminy Baćkowice w latach 2011-2014

Struktura ludności na terenie Gminy w latach 2011-2014				
Struktura ludności	Stan na koniec roku 2011	Stan na koniec roku 2012	Stan na koniec roku 2013	Stan na koniec roku 2014
Stan ludności ogółem, w tym:	5091	5050	5049	4984
Kobiety	2489	2462	2445	2411
Mężczyźni	2602	2588	2604	2573
Urodzenia żywe ogółem	44	46	55	40
Zgony ogółem	61	71	74	68
Przyrost naturalny	-17	-25	-19	-28
Ludność w wieku przedprodukcyjnym(0-14 lat)	786	760	766	753
Ludność w wieku produkcyjnym Kobiety (15-59 lat) / Mężczyźni (15-64)	3384	3381	3362	3311
Ludność w wieku poprodukcyjnym Kobiety (60 lat i więcej) / Mężczyźni (65 lat i więcej)	921	909	921	920

*Źródło: Główny Urząd Statystyczny –Bank Danych Regionalnych
<http://www.stat.gov.pl> styczeń 2015r*

Najważniejszym czynnikiem wpływającym na dynamikę i strukturę rozwoju ludności są urodzenia. Przyrost naturalny w ostatnich okresach sprawozdawczych regularnie przyjmuje wartości ujemne, co wynika z większej liczby zgonów niż urodzeń. Analizując strukturę płci zauważa się porównywalny procentowy udział kobiet (48,37%) i mężczyzn (51,62%) w ogólnej liczbie mieszkańców.

Wykres 10: Struktura ludności na terenie Gminy Baćkowice w latach 2011-2014

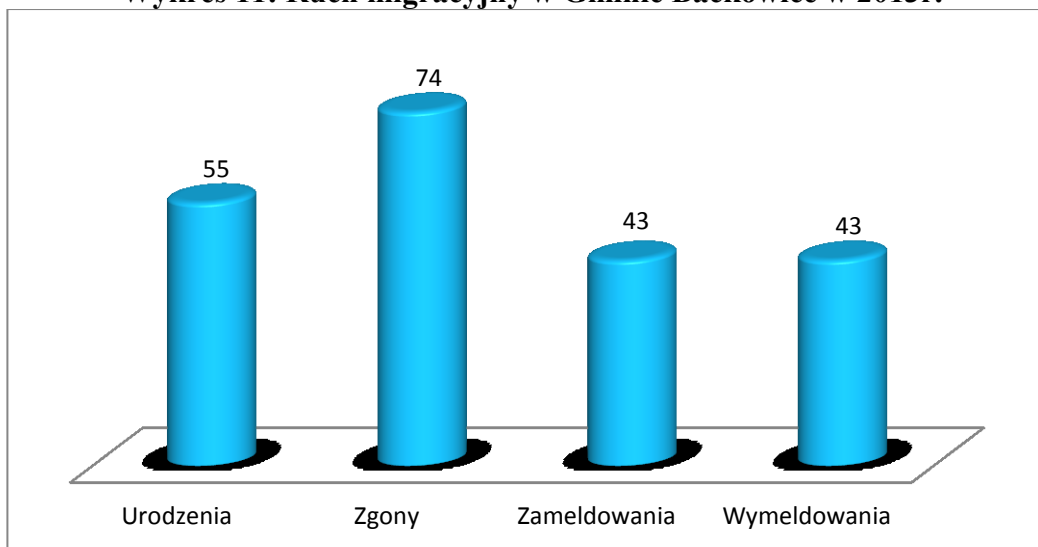

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Baćkowicach czerwiec 2015r.

Porównując dane dotyczące liczby mieszkańców w latach 2011-2014 zauważyć można utrzymujący się spadek całkowitej liczby mieszkańców Gminy w ostatnich latach. Sytuacja taka spowodowana jest stale zmniejszającym się przyrostem naturalnym, ale także migracją mieszkańców Gminy (głównie zarobkową). Dodatkowo młodzi ludzie wchodzący w okres produkcyjny wybierają naukę poza domem (w Gminie nie ma filii ośrodka kształcenia wyższego), co również powoduje, że mniejszy odsetek absolwentów uczelni wyższych wraca do swoich rodzinnych miejscowości po zakończonym kształceniu. Co więcej, ludzie rozpoczynający dorosłe życie w pogoni za pieniędzmi, sukcesem i karierą nie spieszą się z zakładaniem rodziny. Efektem tego jest ograniczona i niska liczba urodzeń. Poniższy wykres przedstawia dane dotyczące ogólnego ruchu migracyjnego w Gminie w roku 2013.

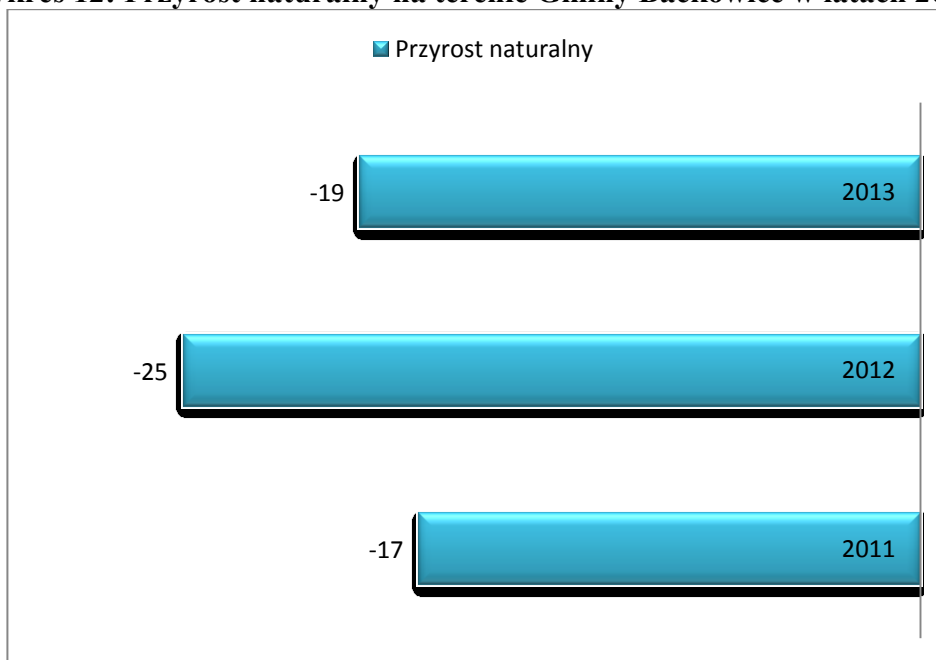
Poniższe wykresy przedstawia liczbę ludności na terenie Gminy Baćkowice w poszczególnych grupach wiekowych oraz ruch migracyjny. Wykresy pokazuje, iż co roku maleje liczba osób w wieku produkcyjnym wzrasta natomiast w wieku poprodukcyjnym. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym od 2009 roku do 2012 malała w ostatnim roku liczba osób w tym wieku nieco wzrosła. W trzech ostatnich latach odnotowano również większą liczbę zgonów niż urodzeń.

Wykres 11: Ruch migracyjny w Gminie Baćkowice w 2013r.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny –Bank Danych Regionalnych
<http://www.stat.gov.pl> styczeń 2015r

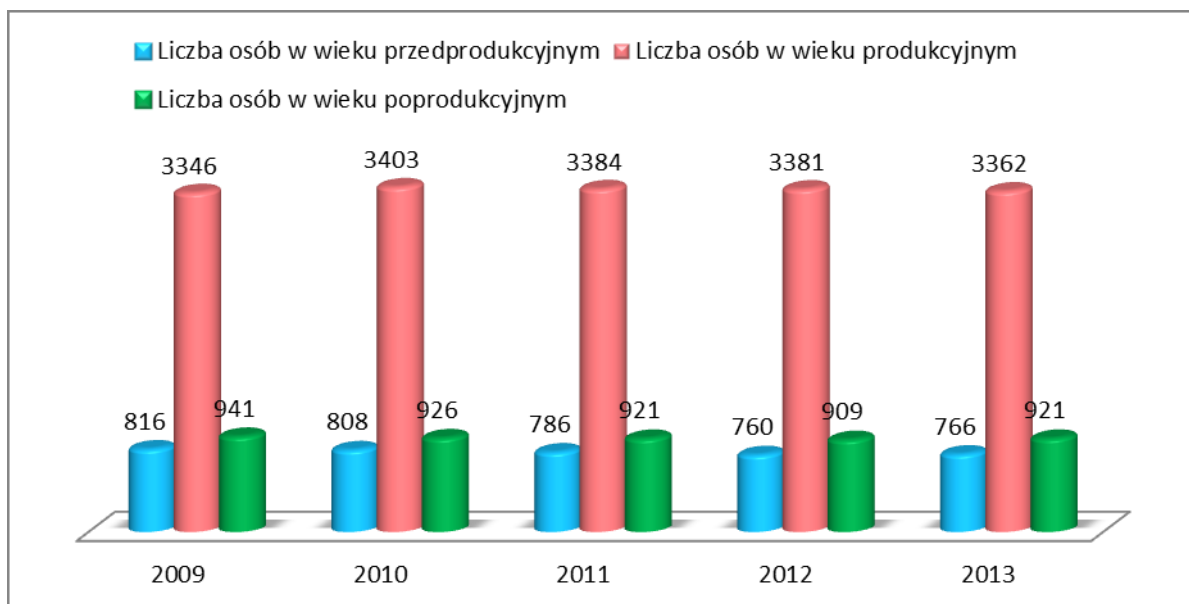
Wykres 12: Przyrost naturalny na terenie Gminy Baćkowice w latach 2011-2013

Źródło: Główny Urząd Statystyczny –Bank Danych Regionalnych
<http://www.stat.gov.pl> styczeń 2015r

Powyższe wykresy jednoznacznie obrazują, iż w ostatnich trzech latach liczba ludności na terenie Gminy Baćkowice stopniowo się zmniejsza. Poniżej przedstawiamy wykres obrazujący liczbę ludności w poszczególnych grupach wiekowych na przełomie ostatnich pięciu lat. Jak pokazują dane z roku na rok zmniejsza się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Wzrasta natomiast liczba osób wieku poprodukcyjnym.

Wykres 13: Liczba ludności w różnych grupach wiekowych w latach 2009-2013.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego styczeń 2015r.

1.5.2. Bezrobocie

Wśród ważniejszych przyczyn bezrobocia na terenie Gminy Baćkowice wymienić można:

- mała liczba przedsiębiorstw na terenie gminy,
- zbyt małą przedsiębiorczość mieszkańców (jedynie 20 osób założyło firmę w 2013r.),
- małe chęci do zakładania własnych firm, co spowodowane jest m.in. brakiem środków finansowych na uruchomienie działalności,
- światowy kryzys, którego skutki dotyczą także Polskę, Powiat Opatowski oraz Gminę Baćkowice (52 firm wyrejstrowanych w 2011r.)
- nieopłacalność produkcji rolnej
- małą motywację do pracy - przeświadczenie o jej nieopłacalności, zbyt rozbudowany system świadczeń socjalnych.

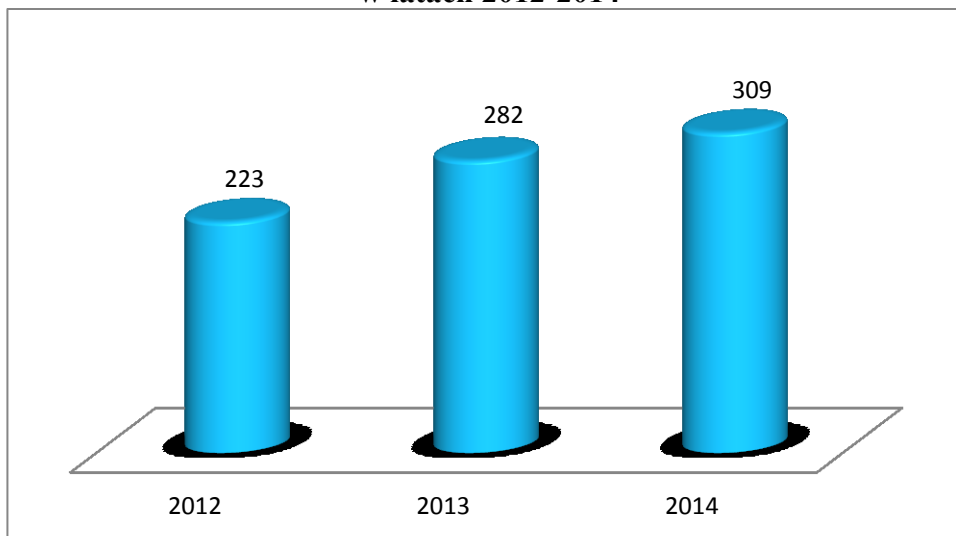
Tabela 21. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS z tytułu bezrobocia w latach 2012-2014

Wyszczególnienie	2012		2013		2014	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Bezrobocie	61	223	83	282	90	309

Źródło: GOPS w Baćkowice, kwiecień 2015r.

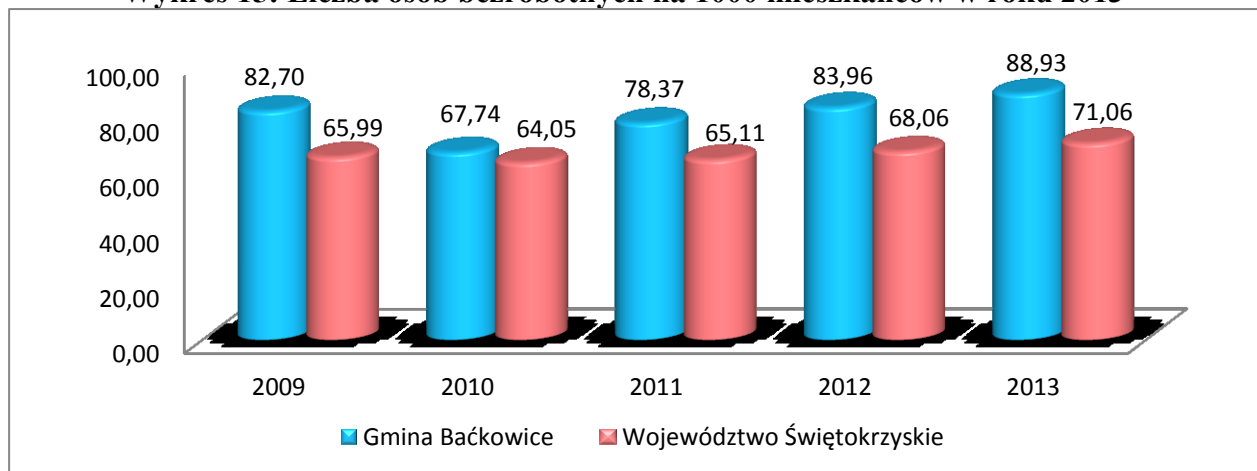
309 osób bezrobotnych na koniec 2014 stanowi 32,29% ogółu osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. W gminie jest tym samym 90 rodziny borykające się z problemem braku pracy, co również stanowi 30,92% wszystkich rodzin korzystających z usług Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Sytuacja jest niepokojąca, bowiem z roku na rok rośnie w Gminie liczba osób bezrobotnych, co przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 14: Liczba osób bezrobotnych korzystających z pomocy GOPS w Baćkowicach w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Baćkowicach kwiecień 2015r.

Wykres 15: Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców w roku 2013

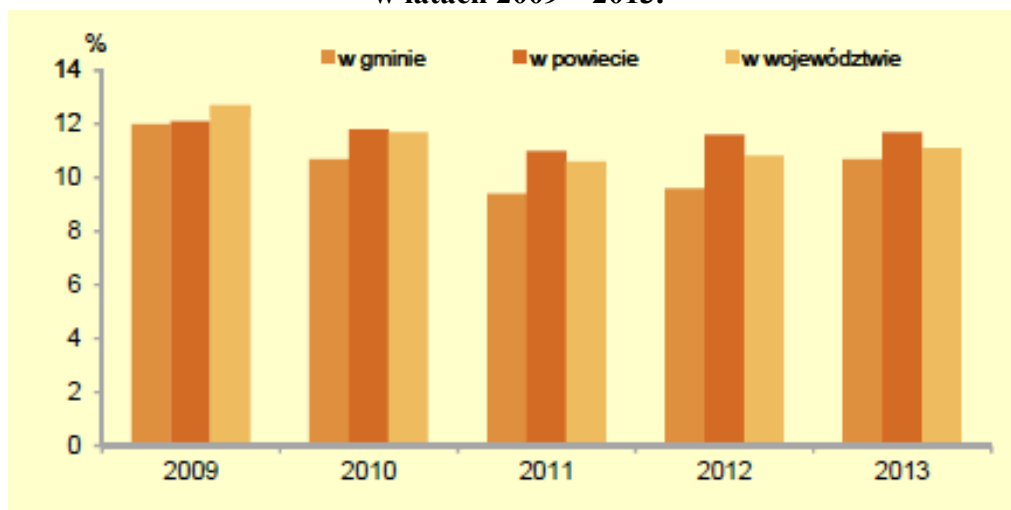
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego styczeń 2015r.

Z powyższych wykresu wynika, że liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Baćkowice znacznie wzrosła w roku 2013, bowiem o 31,71% w stosunku do liczby bezrobotnych z roku 2012. Dodatkowo liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Baćkowice w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w ostatnich 5 latach przewyższała liczbę osób bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców na terenie województwa.

1.5.3. Pomoc społeczna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baćkowicach (GOPS) realizuje w gminie zadania pomocy społecznej, której celem jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne środki i możliwości. W zakresie pomocy społecznej GOPS realizuje zadania zlecone oraz własne o charakterze obowiązkowym na podstawie ustawy o pomocy społecznej oraz zadania wynikające z programów rządowych poprzez świadczenie pracy socjalnej, przyznawanie i wypłacanie świadczeń w formie pieniężnej, świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz kierowanie osób wymagających stałej, całodobowej opieki do domów pomocy społecznej. Realizuje on także zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych, o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, o dodatkach mieszkaniowych, o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Wykres 16: Udział mieszkańców Gminy Baćkowice korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem, na tle danych dotyczących powiatu i województwa w latach 2009 – 2013.

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014r. Gmina Baćkowice.

Największym problemem występującym na terenie Gminy Baćkowice w sferze społecznej jest bezrobocie. Brak wystarczających środków do życia staje się coraz większym problemem społecznym na terenie Gminy Baćkowice. Z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu bezrobocia w 2013r. korzystało aż 270 osób.

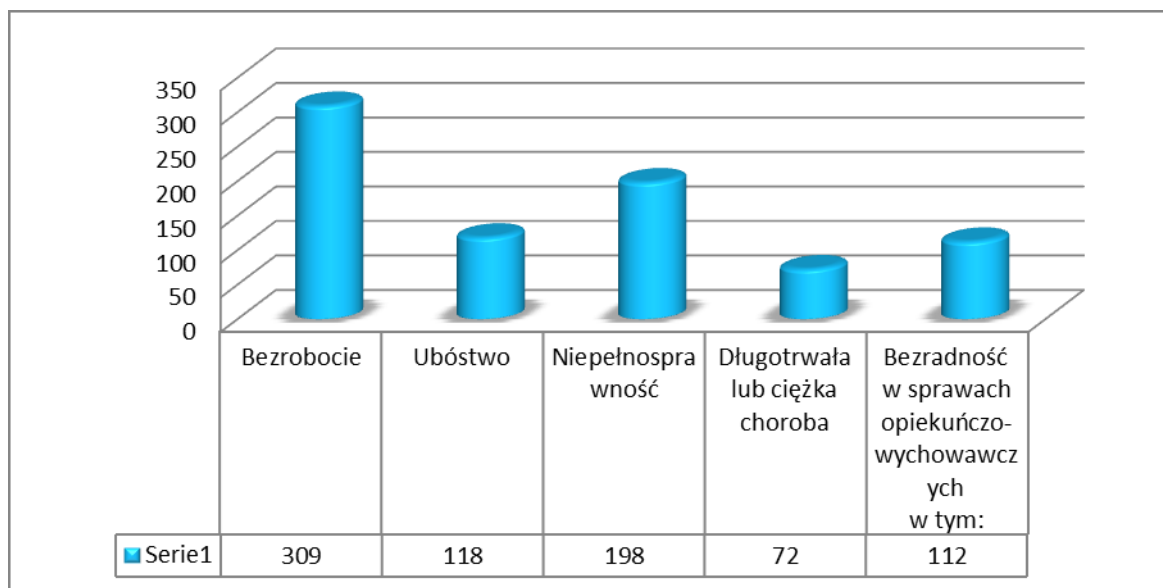
Tabela 22. Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczeń GOPS z w latach 2012-2014.

Wyszczególnienie	2012		2013		2014	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Bezrobocie	61	223	82	282	90	309
Ubóstwo	12	31	14	31	43	118
Niepelnosprawność	44	134	69	211	65	198
Długotrwała lub ciężka choroba	20	64	22	70	27	72
Przemoc	1	6	2	12	6	27
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w tym:	17	74	28	111	28	112
rodziny niepełne	6	18	15	44	16	43
rodziny wielodzietne	7	44	8	48	11	64
Trudności po opuszczeniu zakładów karnych	2	2	2	3	0	0
Alkoholizm	2	5	2	3	4	5
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	2	10	3	16	1	5

Źródło: GOPS w Baćkowice kwiecień 2015r.

Poza bezrobociem, które jest główną przyczyną przyznawania zasiłków przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, także ludzie niepełnosprawni 24,47% stanowią dużą grupę potrzebującą wsparcia z zakresu pomocy społecznej oraz bezradni w sprawach opiekuńczo-wychowawczych 13,84%. Liczbę osób oraz przyczyny korzystania z pomocy społecznej obrazuje poniższy wykres.

Wykres 17: Liczba osób korzystających z wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Baćkowicach w roku 2014 z podziałem na przyczynę korzystania z pomocy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Baćkowicach styczeń 2015r.

Podsumowując warto zauważyć, że 16,02% mieszkańców Gminy korzysta z pomocy społecznej udzielanej przez GOPS Baćkowice.

Ogółem liczba mieszkańców Gminy Baćkowice	5 049
Liczba osób korzystających z GOPS Baćkowice	809
Procent osób korzystających z GOPS Baćkowice	16,02%

1.5.4. Bezpieczeństwo

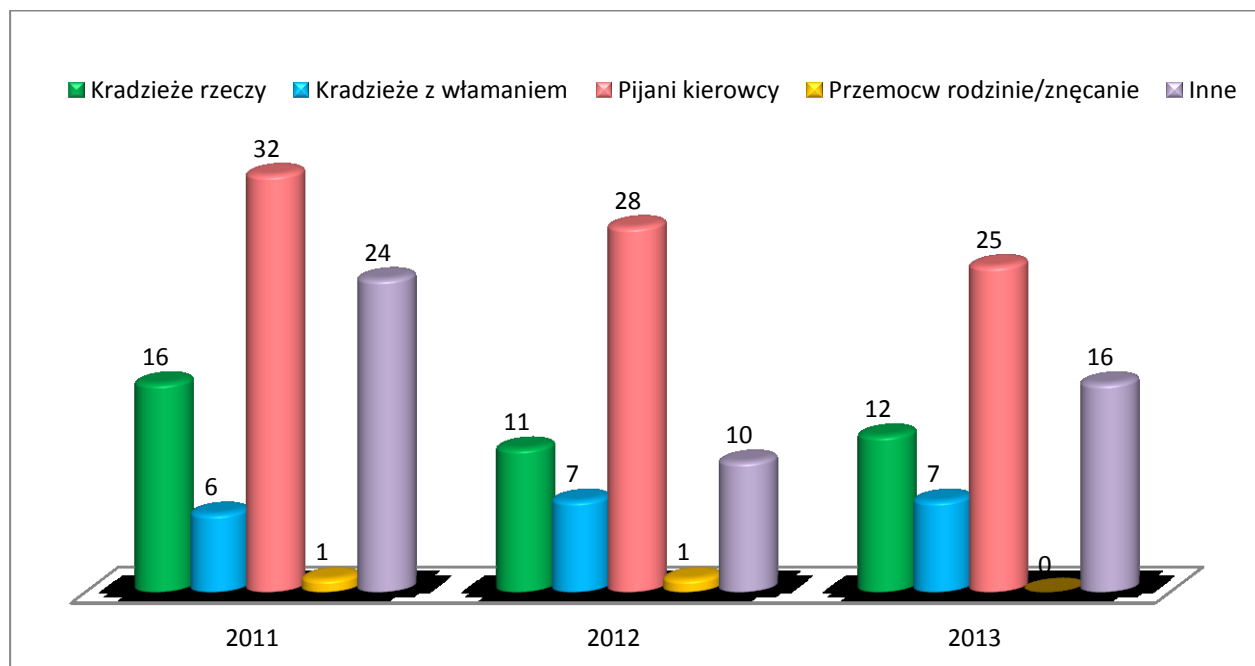
Gmina Baćkowice obsługiwana jest przez Powiatowy Komisariat Policji we Opatowie. Poniżej przedstawiamy informację na temat przestępczości na terenie Gminy Baćkowice w latach 2011-2013r.

Tabela 23: Wykaz przestępstw na terenie Gminy Baćkowice w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
Zabójstwo	0	0	0
Rozboje i wymuszenia	1	0	0
Bójki i pobicia	1	1	1
Kradzieże rzeczy	16	11	12
Kradzieże z włamaniem	6	7	7
Pijani kierowcy	32	28	25
Przemoc w rodzinie/znęcanie	1	1	0
Inne	24	10	16
RAZEM	81	58	61

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Opatowie październik 2014r

Wykres 18: Wykaz przestępstw na terenie Gminy Baćkowice w latach 2011-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Opatowie październik 2014r.

1.5.5. Ochrona zdrowia

Na terenie Gminy funkcjonuje jeden Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Baćkowicach, który zapewnia opiekę lekarską, pielęgniarską. W Ośrodku Zdrowia w Baćkowicach przyjmuje 3 lekarzy: 2 medycyny rodzinnej, chorób wewnętrznych. Ośrodek jest wyposażony w sprzęt podstawowy zgodnie z Rozporządzeniem Ministerstwa Zdrowia. Ośrodek jest czynny codziennie od 8:00-18:00. Dodatkowo na terenie gminy funkcjonuje prywatny gabinet stomatologiczny. Poniżej przedstawiamy tabelę obrazującą liczbę osób z podziałem na wiek podlegających pod ośrodek zdrowia w Baćkowicach.

Tabela 24: Liczba osób podlegających do Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Baćkowicach w 2014r.

Grupy wiekowe	Ośrodek Zdrowia	
	Mężczyźni	Kobiety
0 – 6	111	87
7-15	172	146
16 – 19	126	103
20- 65	1348	1139
Powyżej 65	249	383
Razem	2006	1858

Źródło: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Baćkowicach grudzień 2014r.

Zdjęcie 30: Ośrodek Zdrowia w Baćkowicach – fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

1.5.6 Organizacje pozarządowe i kapitał społeczny Gminy

Obecnie na terenie Gminy Baćkowice działa 7 organizacji: stowarzyszenia, związki sportowe, oraz ochotnicze straże pożarne. W poniższych tabelach zamieszczono krótkie informacje dotyczące aktywności poszczególnych organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy Baćkowice. Inicjatywy podejmowane przez mieszkańców zorganizowanych w stowarzyszeniach świadczą o dużym potencjale kapitału ludzkiego w Gminie.

Tabela 25. Wykaz stowarzyszeń działających na terenie Gminy – stan na 01.03.2014

L.p.	Nazwa organizacji	Adres siedziby	Data rejestracji
1.	STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU WSI GMINY BAĆKOWICE „EDUKACJA I PRZYSZŁOŚĆ”	Baćkowice 84 27-552 Baćkowice	2009
2.	Uczniowski Klub Sportowy „Baćkowice”	Baćkowice 100 27-552 Baćkowice	2006
3.	Ochotnicza Straż Pożarna w Baćkowicach	Baćkowice 84a 27-552 Baćkowice	1991
4.	Uczniowski Klub Sportowy Hubal	Modliborzyce 93 27-552 Baćkowice	2012
5.	Ochotnicza Straż Pożarna w Piórkowie	Piórków 4 27-552 Baćkowice	1991
6.	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Wsi „Wczoraj Dziś Jutro”	Piórków 60 27-552 Baćkowice	2009
7.	Ochotnicza Straż Pożarna we Wszachowie	Wszachów 49 27-552 Wszachów	1991

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych <http://www.ngo.pl/>

Tabela 26. Dane dotyczące aktywności wyborczej mieszkańców Gminy Baćkowice podczas wyborów do samorządowych w 2014r. na tle innych gmin powiatu i województwa

Obwód wyborczy/siedziba Państwowej Komisji Wyborczej	Liczba:		Frekwencja (%)	Liczba głosów ważnych	Procent ważnych głosów
	Osób uprawnionych do głosowania	Wydanych kart do głosowania i wysłanych pakietów wyborczych			
Województwo świętokrzyskie	1 042 371	219 265	21,03	211 263	96,35%
Powiat opatowski, w tym:	46 308	26 917	58,13%	26 192	97,31%
Gmina Baćkowice	4 158	2 211	53,17%	2146	97,06%
Gmina Iwaniska	5 585	3775	67,59%	3 698	97,96%
Gmina Lipnik	4 717	2 629	55,73%	2533	96,35%
Gmina Opatów	10 412	5933	56,98%	5740	96,75%
Gmina Ozarów	9 499	5266	55,44%	5 105	96,94%
Gmina Sadowie	3 494	1 679	48,05%	1 651	98,33%
Gmina Tarłów	4 687	3 198	68,23%	3 114	97,37%
Gmina Wojciechowice	3 756	2 226	59,27%	2 205	99,06%
Gmina Baćkowice, w tym:	4 158	2 211	53,17%	2 146	97,06%
1. Okręg nr 1	439	262	59,68%	248	94,66%
2. Okręg nr 2	160	82	51,25%	81	98,78%
3. Okręg nr 3	131	73	55,73%	71	97,26%
4. Okręg nr 4	296	144	48,65%	141	97,92%
5. Okręg nr 5	424	252	59,43%	248	98,41%
6. Okręg nr 6	341	194	56,89%	184	94,85%
7. Okręg nr 7	173	101	58,38%	101	100,00%
8. Okręg nr 8	202	96	47,52%	95	98,96%
9. Okręg nr 9	317	182	57,41%	167	91,76%
10. Okręg nr 10	146	87	59,59%	86	98,85%
11. Okręg nr 11	155	93	60,00%	92	98,92%
12. Okręg nr 12	149	82	55,03%	82	100,00%
13. Okręg nr 13	355	190	53,52%	185	97,37%
14. Okręg nr 14	311	120	38,59%	116	96,67%
15. Okręg nr 15	559	253	45,26%	249	98,42%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej styczeń 2015r.

Jak widać na podstawie w/w tabeli w Gminie Baćkowice miała jedną z najniższych frekwencji w powiecie (53,17%).

1.6. Edukacja i organizacja czasu wolnego

1.6.1. Edukacja szkolna

W obszarze oświaty na terenie Gminy Baćkowice funkcjonuje kilka placówek oświatowych zaprezentowanych w poniższej tabeli.

Tabela 27. Wykaz szkół oraz liczba uczniów w poszczególnych szkołach na terenie Gminy Baćkowice – według stanu na dzień 30.09.2013.

Lp.	Szkoła	Adres	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli
1.	Zespół Szkół w Baćkowicach (w skład, którego wchodzi Szkoła Podstawowa oraz Gimnazjum)	Baćkowice 100, 27-552 Baćkowice	289	30
2.	Szkoła Podstawowa w Wszachowie	Wszachów 49 A, 27-552 Baćkowice	63	8
3.	Szkoła Podstawowa w Modliborzycach	Modliborzyce 93, 27-552 Baćkowice	81	10
4.	Szkoła Podstawowa w Piórkowie	Piórków 9a 27-552 Baćkowice	79	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.eduranking.pl>

ZESPÓŁ SZKÓŁ W BAĆKOWICIE

W 1918 r. został przysłany do Baćkowic nauczyciel p. Rylski, który rozpoczął organizować szkołę. W starym budynku przy szosie, który za czasów carskich służył za sklep wódczany, tak zwany monopol, założono pierwszą szkołę. Do szkoły zapisało się około 132 dzieci z różnych wsi gminy Baćkowice. Były to dzieci w wieku już starszym i przeważnie chłopskie. Naukę prowadzono w trzech oddziałach na zmianę. Do 1923 r. szkoła znajdowała się w dalszym ciągu w budynku dawnego sklepu, który przedstawiał starą rudę. Dopiero kolejny nauczyciel p. Jan Wodyński zaczął się starać o wybudowanie nowej, odpowiedniej szkoły. W tym celu zakupiono plac o powierzchni 0,84 ha w pobliżu starej szkoły. W 1924 r. powstała nowa szkoła, która składała się z dwóch sal i mieszkania dla kierownika szkoły. Pracowało wówczas dwóch nauczycieli. Na przełomie 1925/1926 r. przy szkole wybudowano budynki gospodarcze. Budynek ten przetrwał do 1944 r., do czasu działań wojennych podczas II wojny światowej. Szkoła w dalszym ciągu podwyższała szczebel organizacji. Od początku 1928 r. w szkole pracowało czworo nauczycieli, a zajęcia odbywały się jeszcze w dwóch dodatkowych salach, wynajętych u gospodarza p. Mazura w Baćkowicach.

W 1936 r. została podjęta decyzja o budowie nowej szkoły. Fundusze na ten cel miano uzyskać z Zarządu Gminnego w Baćkowicach, z Wydziału Powiatowego i z Towarzystwa Popierania Budowy Szkół. Na początek Zarząd Gminy zaciągnął pożyczkę w Kasie Stefczyka w Baćkowicach i zakupił część materiału budowlanego. Zarząd Gminy zdecydował o budowie szkoły drewnianej a nie murowanej, jako tańszej.

W 1937 r. rozpoczęto budowę nowej szkoły o siedmiu salach lekcyjnych i czterech służących do innych celów. W tym okresie szkoła była obficie zaopatrzona w pomoce naukowe.

W sierpniu 1940 r. stara i nowa szkoła, zostały zajęte przez wojska niemieckie. Wówczas zniszczona została przez żołnierzy niemieckich prawie całkowicie biblioteka szkolna, jak również część wyposażenia szkoły.

Na przełomie 1942/1943 r. nowa szkoła została zajęta na magazyn zbożowy. Pomimo to lekcje odbywały się, ale nie było, z czego się uczyć, ponieważ podręczniki zostały zniszczone przez Niemców. Na wiosnę 1944 r. został zlikwidowany magazyn zbożowy w nowej szkole. W sierpniu tego roku wkroczyła na te tereny armia radziecka. O rozpoczęciu roku szkolnego nie było mowy, ponieważ Baćkowice znajdowały się w linii ostrzału artylerii. W pierwszych dniach września 1944 r. miejscowość ta znalazła się zupełnie na linii frontowej. Niemcy żołnierze pociskami artyleryjskimi spalili wszystkie zabudowania Baćkowic oraz obie szkoły z całym inwentarzem i biblioteką.

Na początku września 1945 r. teren Baćkowic został częściowo rozminowany i rozpoczęła się praca nad odbudową miejscowości. Po przeprowadzeniu prowizorycznego remontu domu Kasy Stefczyka, postanowiono uruchomić szkołę. Wówczas dzieci otrzymały podręczniki, a ich edukacją zajęły się trzy nauczycielki: p. Łojek Helena, p. Tkaczyk Władysława i p. Brożko Zofia.

W 1947 r. szkoła otrzymała z Inspektoratu Szkolnego trochę książek do biblioteki szkolnej i nauczycielskiej jak również mapy. Od tego momentu bardzo powoli zaczęła odnawiać się szkoła wraz z całym zapleczem dydaktycznym.

W 1960 r. zajęcia odbywały się w siedmiu salach lekcyjnych. Ciasnota lokalowa bardzo utrudniała rozwój pracy szkoły. I tak w 1962 r. powołano Komitet Budowy Nowej Szkoły w Baćkowicach. Zajmował się on zdobywaniem funduszy na ten cel. Do powstania nowej placówki zajęcia odbywały się w starej szkole.

17 października 1973 r. oddano do użytku nową szkołę, a kilka lat później doprowadzono do stanu używalności jej drugie skrzydło.

Od 1 listopada 1991 roku w budynku szkoły mieści się Gminne Przedszkole, którego dyrektorem do roku 2010 była pani Jadwiga Gospodarczyk.

Na bazie szkoły podstawowej, 1 września 1999 r. powstało Gimnazjum Publiczne. Dyrektorem był pan Zbigniew Majecki. Dyrektorem Publicznej Szkoły Podstawowej była pani Alicja Czekał.

Od dnia 1 września 2010 r. Gimnazjum Publiczne, Szkoła Podstawowa i Gminne Przedszkole utworzyły Zespół Szkół Publicznych.

Obecnie Zespół Szkół Publicznych w Baćkowicach posiada salę gimnastyczną (dużą i małą), świetlicę, dwie pracownie komputerowe oraz odpowiednio wyposażone sale lekcyjne. Zarówno uczniowie jak i nauczyciele korzystają ze stołówki szkolnej.

W roku szkolnym 2010/2011 została oddana do użytku pływalnia, z której korzystają wszyscy uczniowie gminy oraz jej mieszkańcy.

Zdjęcie 31: Zespół Szkół w Baćkowicach grudzień 2014r. Foto: GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Na terenie gminy Baćkowice funkcjonują 4 szkoły podstawowe w tym trzy (w Modliborzycach, Wszachowie, Piórkowie) są prowadzone przez STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU WSI GMINY BAĆKOWICE „EDUKACJA I PRZYSZŁOŚĆ”. Przy szkole w Modliborzycach i Wszachowie funkcjonują punkty przedszkolne, które zostały utworzone dzięki środkom Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu „Bajkowy Świat”. W ramach funkcjonowania punktów przedszkolaki mają zapewnioną

profesjonalną opiekę oraz biorą udział w zajęciach dodatkowych z języka angielskiego oraz logopedii. Dodatkowo raz na kwartał organizowane jest wyjazd edukacyjny oraz spotkania dla rodziców

Zdjęcie 32: Szkoła Podstawowa we Wszachowie grudzień 2014r.
Foto: GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 33: Szkoła Podstawowa w Modliborzycach grudzień 2014r.
Foto: GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

1.6.2. Edukacja przedszkolna

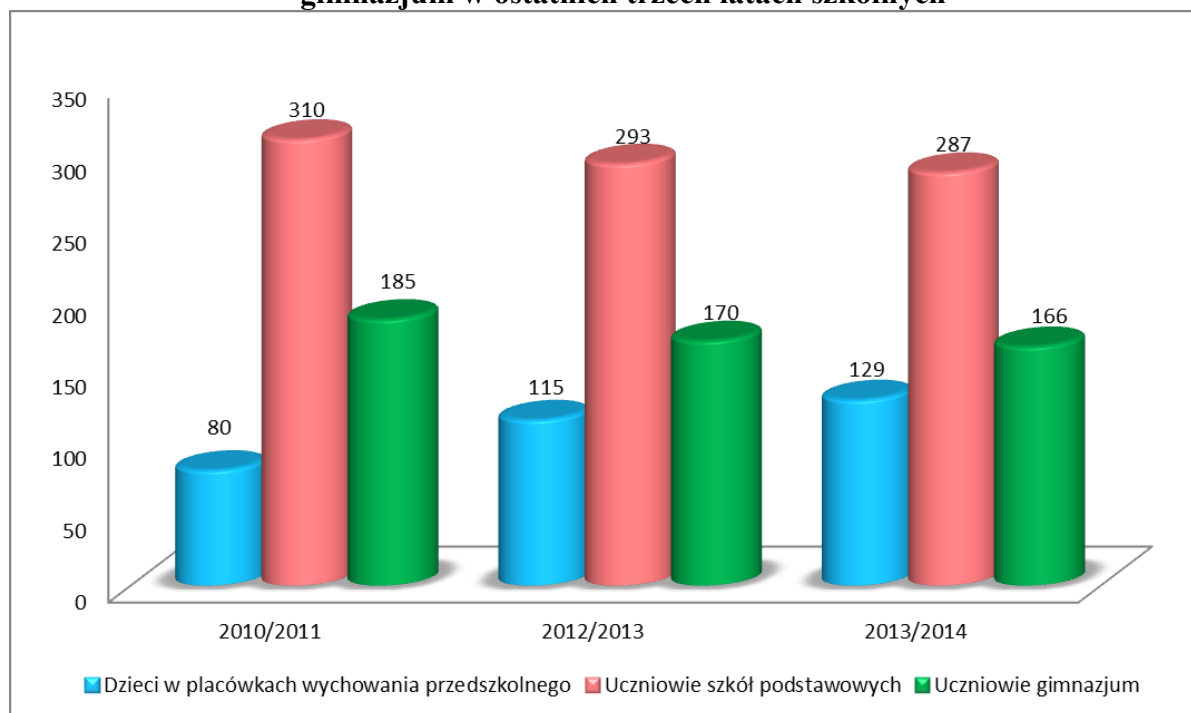
Edukację przedszkolną na terenie Gminy Baćkowice realizują 1 publiczne przedszkole oraz trzy punkty prowadzone przez STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU WSI GMINY BAĆKOWICE „EDUKACJA I PRZYSZŁOŚĆ”. Informacje o nich zawiera poniższa tabela. Na terenie Gminy nie funkcjonują przedszkola niepubliczne.

Tabela 28. Wykaz przedszkoli z terenu Gminy Baćkowice

Lp.	Przedszkola	Adres
1	Publiczne Przedszkole w Baćkowicach	Baćkowice 100, 27-552 Baćkowice
2	Punkt Przedszkolny w Modliborzycach	Modliborzycy 93, 27-552 Baćkowice
3.	Punkt Przedszkolny we Wszachowie	Wszachów 49 A, 27-552 Baćkowice
4.	Punkt Przedszkolny w Piórkowie	Piórków 9a 27-552 Baćkowice

Źródło: Urząd Gminy Baćkowice, styczeń 2015

Wykres 19: Liczba uczniów uczęszczających do przedszkoli, szkół podstawowych oraz gimnazjum w ostatnich trzech latach szkolnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Statystycznego Vademecum Samorządowca 2014r.

Powyższy wykres obrazuje sytuację w szkolnictwie na terenie Gminy Baćkowice. Z roku na rok liczba uczniów szkół podstawowych oraz gimnazjum maleje całkiem inna sytuacja występuje w przypadku dzieci przedszkolnych, których w ostatnich trzech latach przybyło.

1.6.3. Infrastruktura sportowa

W skład infrastruktury sportowej zlokalizowanej na terenie Gminy Baćkowice wchodzi cztery boiska szkolne, boisko sportowe Orlik 2012 w Baćkowicach, sale gimnastyczne przy Zespole Szkół w Baćkowicach, kryta pływalnia w Baćkowicach oraz zbiornik retencyjno – rekreacyjny „Nieskurzów”, który został zbudowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013.

Zdjęcie 34: Boisko przy Zespole Szkół w Baćkowicach
– fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Kryta pływalnia w Baćkowicach czynna jest przez 6 dni w tygodniu. Pływalnia posiada basen o głębokości 0,85 — 1, 60 m. Pływalnia poza ofertą nauki pływania umożliwia również mieszkańcom gminy udział w zajęciach Aqua Aerobiku.

Zdjęcie 35: Kryta pływalnia w Baćkowicach grudzień 2014r.

Foto: GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zbiornik retencyjno-rekreacyjny w Nieskurzowie Starym został zbudowany przy wsparciu finansowym RPO WŚ oraz WFOŚ i GW w Kielcach. Obok podstawowej funkcji, czyli gospodarowania zasobami wody, zalew jest wykorzystywany do celów rekreacyjnych. Woda i plaża oraz sąsiadujące ze zbiornikiem Góry Świętokrzyskie służą mieszkańcom gminy oraz mieszkańcom okolicznych gmin do celów wypoczynkowych. Budowa zbiornika została zakończona jesienią 2011 r. Całkowity koszt inwestycji wyniósł **4 173,7** tys. zł, w czego **2 400** tys. zł. (60% kosztów kwalifikowanych) zrefundowane zostało z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego. Pozostała kwota stanowi środki własne gminy.

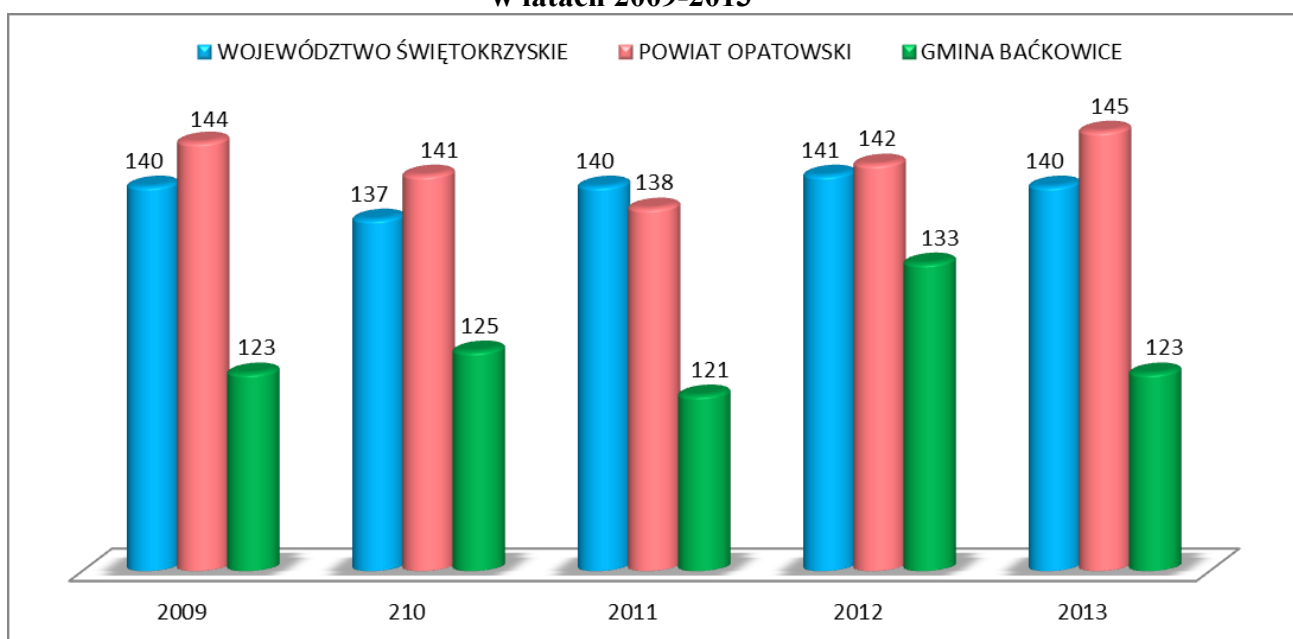
Zdjęcie 36: Zbiornik retencyjno – rekreacyjny „Nieskurzów” 2014r.

foto: GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

1.6.4. Biblioteka Publiczna

Na terenie Gminy Baćkowice funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna zlokalizowana w Baćkowicach, która czynna jest od poniedziałku do piątku. Biblioteka posiada dwie filie w Piórkowie i Modliborzycach, które czynne są przez trzy dni w tygodniu. Dodatkowo na terenie gminy funkcjonują biblioteki przyszkolne. W 2013r liczba czytelników biblioteki wynosiła 618 osób. Poniższy wykres wskazuje, iż liczba osób czytających na 1000 mieszkańców na terenie gminy w ostatnim roku zmalała.

Wykres 20: Liczba czytelników na 1000 mieszkańców na terenie Gminy Baćkowice w latach 2009-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego –Bank Danych Regionalnych <http://www.stat.gov.pl> styczeń 2015r

1.6.5. Kultura

Animatorami działań o charakterze kulturalnym w Gminie Baćkowice są przede wszystkim władze lokalne, które starają się wychodzić naprzeciw oczekiwaniom i potrzebom mieszkańców w tym zakresie. Na terenie Gminy podejmowane są liczne inicjatywy kulturalne, sprzyjające promowaniu dziedzictwa oraz niepowtarzalnego dorobku duchowego i materialnego Gminy Baćkowice wpływając zarazem na jej rozwój. Wśród wydarzeń kulturalnych zaplanowanych na 2014 rok wymienić można następujące imprezy: koncerty kolęd, zabawy karnawałowe, dożynki, liczne turnieje sportowe, festyny rodzinne, a także imprezy okolicznościowe organizowane w szkołach i świetlicach z okazji obchodów różnych świąt m.in. Dnia Babci i Dziadka, Dnia Kobiet, Dnia Matki, Dnia Strażaka, Święta Niepodległości. Wśród wymienionych imprez są zarówno cykliczne jak i dopiero zainicjowane wydarzenia.

1.6.6. Świetlice, domy ludowe i place zabaw

Dobrym przykładem miejsca, które skupia osoby aktywnie uczestniczące w życiu miejscowości jest **światlica wiejska** – spełniająca rolę centrum aktywności społecznej, miejsca otwartego na każdego bez względu na status społeczny, wykształcenie, sytuację socjalno – bytową. Światlica jest, bowiem budynkiem lub pomieszczeniem przeznaczonym do spędzania czasu wolnego, rekreacji, rozwijania zainteresowań, a także integracji lokalnych społeczności. Na terenie gminy Baćkowice działa 2 świetlic: Baćkowice, Modliborzyce. Głównymi zadaniami świetlic jest:

- troska o wychowanie dzieci,
- zapewnienie dzieciom i młodzieży miejsca do spędzania wolnego czasu,
- pomoc rodzinom w prawidłowym wychowaniu dzieci,
- tworzenie optymalnych warunków rozwoju dziecka,
- zaspokajanie potrzeb biologicznych, psychicznych i społecznych,
- wzbogacanie potrzeb poprzez rozwijanie zainteresowań dzieci,
- propagowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego,
- zapewnienie dzieciom możliwości rozwoju społeczno-moralnego,
- pomoc w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych,
- pomoc w odrabianiu prac domowych,
- rozwijanie umiejętności pracy indywidualnej oraz współdziałania w grupie.

Część 2. Obszary problemowe

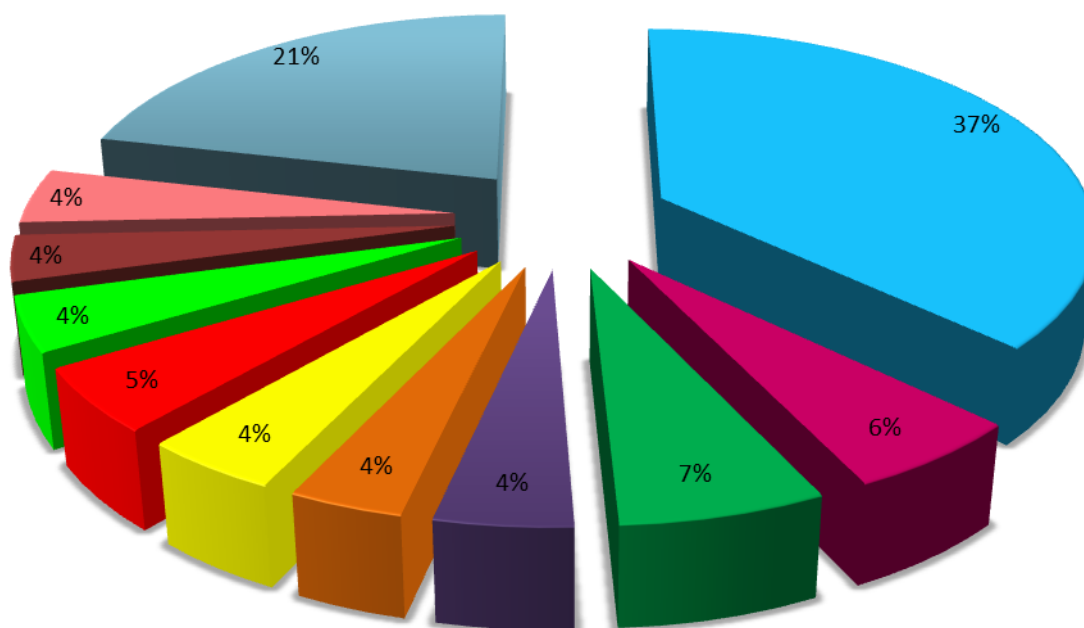
2.1. Zidentyfikowane problemy

Problemy (deficyty rozwojowe) Gminy Baćkowice zostały wskazane przez mieszkańców (metoda oddolna) w trakcie warsztatów i konsultacji społecznych. Wśród problemów ujawnionych przez mieszkańców Gminy najczęściej wymieniano:

- zły stan dróg oraz infrastruktury towarzyszącej (oznakowanie, oświetlenie, mała liczba chodników)
- zły stan techniczny infrastruktury sportowej
- zły stan dróg dojazdowych do pól
- zły stan techniczny świetlic/ domu kultury funkcjonujących na terenie gminy
- mała aktywność społeczności lokalnej
- niewystarczająca liczba działań skierowanych do osób młodych oraz do osób starszych i samotnych
- zły stan przystanków autobusowych na terenie gminy.

Poszczególne deficyty rozwojowe zidentyfikowane podczas spotkań warsztatowych z mieszkańcami Gminy Baćkowice zaprezentowano w poniższej tabeli oraz na wykresie. Uwzględniono w nich problemy wymienione podczas spotkań z sołtysami i radnymi oraz z mieszkańcami sołectw. Wskazano również na problemy rozwojowe Gminy dostrzeżone przez przedstawicieli organizacji pozarządowych.

Wykres 21: Najczęściej zgłaszane problemy podczas spotkań warsztatowych

- Inwestycje drogowe i towarzyszące - modernizacja/ remont dróg, chodników, oświetlenia, wstawienie znaków, progów zwalniających, właściwe oznakowanie
- Budowa/ Modernizacja infrastruktury sportowej
- Modernizacja (przebudowa) dróg dojazdowych do gruntów rolnych
- Pogłębienie rowów, odwodnienie terenów, utrzymanie właściwego stanu wód
- Modernizacja przystanków autobusowych
- Modernizacja świetlic wiejskich/domu kultury na terenie gminy wraz z zakupem wyposażenia
- Budowa kanalizacji sanitarnej
- Mała aktywność społeczności lokalnej
- Mała ilość działań skierowanych od osób starszych
- Mała ilość dodatkowych zajęć edukacyjnych/ wyjazdów wspierających rozwój dzieci w wieku szkolnym
- Inne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od mieszkańców Gminy Baćkowice grudzień 2014r.

Tabela 29: Podsumowanie problemów wskazanych przez mieszkańców Gminy Baćkowice podczas spotkań warsztatowych realizowanych w procesie tworzenia Strategii Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015 – 2020r.

L.p.	Problem/Potrzeba i jego opis
Nieskurzów Nowy	
1.	Potrzeba modernizacji drogi o długości ok 1000 m łączącej miejscowość Nieskurzów Nowy z drogą krajową
2.	Potrzeba modernizacji (przebudowy) dróg dojazdowych do gruntów rolnych (ok 1000 m)
3.	Potrzeba budowy chodnika dla pieszych na odcinku ok 1500 m
4.	Modernizacja drogi powiatowej przebiegającej wzdłuż wioski Nieskurzów Nowy
5.	Pogłębienie rowów, odwodnienie terenów, utrzymanie właściwego stanu wód
6.	Mała aktywność społeczności lokalnej, małe zaangażowanie w życie miejscowości, gminy
7.	Mała ilość działań skierowanych od osób starszych i samotnych oraz od dzieci i młodzieży
Baranówek	
1.	Potrzeba budowy chodnika dla pieszych na odcinku ok 1000 m
2.	Potrzeba modernizacji – utwardzenia dróg dojazdowych do gruntów rolnych Żerniki - Piskrzyn
3.	Potrzeba modernizacji - utwardzenia dróg dojazdowych do gruntów rolnych Baranówek - Jańczyce
4.	Uregulowanie drogi pod lasem
5.	Potrzeba budowy przystanku pod sklepem
6.	Zły stan oświetlenie ulicznego lub jego brak
7.	Brak placu zabaw dla dzieci i młodzieży
Jancyce	
1.	Budowa przystanku autobusowego w miejscowości Jancyce
2.	Modernizacja stawu (pogłębienie, oczyszczenie) oraz zagospodarowanie terenu wokół niego oraz budowa mostu
3.	Potrzeba modernizacji (przebudowy) dróg dojazdowych do użytków rolnych
4.	Modernizacja oświetlenia ulicznego
5.	Modernizacja budynku remizy (wymiana dachu, elewacja prace wewnątrz budynku itp.)
6.	Budowa placu zabaw obok budynku remizy strażackiej
7.	Budowa kanalizacji w miejscowości Jańczyce
Gołoszyce	
1.	Modernizacja „Alei Lipowej” – drogi w stronę cmentarza ok 500 m
2.	Modernizacja – dokończenie drogi w miejscowości Gołoszyce od Wójcika Dariusza do Jana Partyki ok 400 m

3.	Budowa chodników na drodze powiatowej Gołoszyce – Baćkowice ok 3000 m
4.	Budowa chodników w miejscowości Gołoszyce do przystanku PKS
5.	Potrzeba modernizacji świetlicy wiejskiej (m in. wymiana dachu, elewacja)
6.	Modernizacja drogi od przystanku PKS w stronę wieży ciśnień ok 300 m
7.	Remont przystanków autobusowych w Gołoszycach I i II
8.	Mała liczba działań skierowanych do mieszkańców gminy
Nieskurzów Stary	
1.	Potrzeba modernizacji (przebudowy) dróg dojazdowych do gruntów rolnych
2.	Budowa chodników w miejscowości Nieskurzów Stary
3.	Wykonanie oświetlenia nad zalewem
4.	Zagospodarowanie przestrzeni nad zalewem np. budowa siłowni zewnętrznej
5.	Poszerzenie poboczy na drodze „Podlesie”
6.	Potrzeba zwiększenia działań promocyjnych gminy
Piórków	
1.	Modernizacja drogi na odcinku od Pana Szymona Błońskiego do Krzysztofa Gołębiowskiego
2.	Potrzeba wykonania rowów melioracyjnych w miejscowości Piórków Kolonia
3.	Poszerzenie skrzyżowania w miejscowości Piórków
4.	Remont drogi na odcinku 100 m od drogi Piórków, Wszachów do miejsca zamieszkania Pana P. Kołbuca
5.	Wstawienie odpowiednich znaków drogowych, lusterek oraz progów zwalniających w miejscowości Piórków
6.	Budowa wiaty przystankowej w miejscowości Piórków
7.	Brak wystarczających środków finansowych na wspieranie lokalnych organizacji
8.	Brak zaplecza lokalowego dla organizacji społecznych
9.	Mała świadomość i aktywność mieszkańców gminy
10.	Potrzeba zakupu wyposażenia dla jednostek ochotniczych straży pożarnych
11.	Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działalność społeczną
Baćkowice	
1.	Budowa ścieżki rowerowej wiodącej przez łąkę obok figurki Św. Jana ok 1000m
2.	Wykonanie tablicy informacyjnej z szczegółową mapą gminy
3.	Modernizacja studni poboru wody w Baćkowicach Górnych
4.	Potrzeba modernizacji (przebudowy) dróg dojazdowych do gruntów rolnych (droga Baćkowice – Baranówek od zakrętu w stronę lasu)
5.	Modernizacja oświetlenia ulicznego
6.	Wykonanie kanalizacji burzowej na terenie Baćkowic

7.	Modernizacja parku (modernizacja uliczek, zasadzenie zieleni)
8.	Stworzenie klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości
9.	Budowa stadionu sportowego z bieżnią lekkoatletyczną i zapleczem sanitarnym
10.	Brak wystarczających środków finansowych na wspieranie lokalnych organizacji (UKS Baćkowice)
11.	Potrzeba budowy zaplecza sanitarnego (szatnie, magazyn sprzętu) dla sportowców z UKS Baćkowice
12.	Potrzeba rozbudowy Przedszkola Publicznego w Baćkowicach
13.	Potrzeba modernizacji ogrzewania basenu w Baćkowicach
14.	Remont mostu oraz chodników na terenie gminy
15.	Potrzeba wprowadzenia nowej technologii produkcji białka z roślin wysokobiałkowych
16.	Powołanie Zakładu Gospodarki Komunalnej w Baćkowicach
17.	Budowa „Muszli” koncertowej
18.	Poprawa bezpieczeństwa na drogach poprzez montaż lustra na „Krzyżówce”
19.	Potrzeba zakupu dodatkowego sprzętu sportowego
20.	Mała liczba działań skierowanych do mieszkańców gminy
21.	Mała liczba zajęć dodatkowych wspierających zrównoważony rozwój dziecka
22.	Stworzenie „Komisji Kultury” w Baćkowicach
23.	Stworzenie w dawnym budynku Banku Spółdzielczego Izby Pamięci poświęconej m.in. zasłużonemu dla Gminy Baćkowice ks. R. Górskiemu
24.	Modernizacja istniejących świetlic, oraz pomieszczeń zlokalizowanych na terenie gminy, które mogłyby pełnić funkcje świetlic wiejskich
25.	Organizacja większej liczby spotkań/imprez kulturalnych na terenie gminy
Wszachów	
1.	Modernizacja drogi w miejscowości Wszachów od szkoły do lasu na odcinku 700 m
2.	Budowa Sali gimnastycznej przy szkole Podstawowej we Wszachowie
3.	Budowa chodnika w miejscowości Krowince do Starej Wsi obok kopalni Wszachów
4.	Modernizacja drogi gminnej na odcinku ok 600 m
	Budowa kanalizacji sanitarnej
5.	Wytyczenie granic we wsi Masówki
6.	Czyszczenie rowów retencyjnych w miejscowości Wszachów
7.	Założenie lustra drogowego na skrzyżowaniu drogi Krowiniec
8.	Doposażenie placu zabaw przy szkole podstawowej
9.	Remont mostu na Krowiniec

10.	Zakup oznakowanie wszystkich miejscowości w Gminie
11.	Modernizacja oświetlenia ulicznego
12.	Modernizacja boiska szkolnego
13.	Potrzeba organizacji spotkań integracyjnych dla mieszkańców
14.	Organizacja dowozu dla dzieci z miejscowości Krowiniec do Szkoły Podstawowej we Wszachowie
15.	Organizacja zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży
16.	Organizacja wyjazdów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży
Olszownica	
1.	Modernizacja Wiejskiego Domu Kultury (m.in. wymiana dachu, stolarki okiennej, sanitariatów) w miejscowości Olszownica
2.	Zakup wyposażenia do Wiejskiego Domu Kultury
3.	Przygotowanie placu pod inwestycje
4.	Zagospodarowanie terenu koło Donu Kultury
Rudniki	
1.	Modernizacja drogi na odcinku ok 500 m w miejscowości Kolonia Bratkoszczyzna
2.	Modernizacja drogi pomiędzy Rudnikiem – Wojnowicami ok 500 m
3.	Budowa nowego przystanku autobusowego koła Pana Kucharskiego
4.	Modernizacja drogi Rudniki – Piskrzyn (położenie asfaltu)
5.	Utwardzenie dróg na terenie miejscowości Rudniki o długości ok 2000 m
6.	Odnowienie wnętrza świetlicy wiejskiej wraz z zakupem wyposażenia
7.	Wyrównanie boiska koło przystanku autobusowego
8.	Remont mostu na rzece
9.	Modernizacja przydrożnych kapliczek
10.	Budowa kanalizacji sanitarnej
11.	Potrzeba modernizacji (przebudowy) dróg dojazdowych do gruntów rolnych 500m
Piskrzyn	
1.	Modernizacja drogi od Pana Gierady do Pana Kaczmarczyka ok 200 m
2.	Utworzenie drogi prowadzącej do drogi powiatowej na odcinku ok 200 m
3.	Uporządkowanie terenu pod budowę oczyszczalnia ścieków
4.	Budowa boiska sportowego dla dzieci i młodzieży
5.	Modernizacja drogi od Pana Chodorka do kaplicy
Modliborzyce	
1.	Modernizacja drogi wraz z infrastrukturą towarzyszącą (oświetlenie, chodniki) na odcinku Modliborzyce (centrum) Gołoszyce
2.	Modernizacja drogi od Modliborzyc 62 do Modliborzyc 65
3.	Budowa kanalizacji sanitarnej
4.	Zabezpieczenie i oznakowanie przepustów na drodze do Kobylan

5.	Zmiana oznakowania miejscowości
6.	Wykonanie rowów melioracyjnych w Modliborzycach
7.	Modernizacja oświetlenia ulicznego
8.	Modernizacja świetlicy wiejskiej wraz z zakupem wyposażenia
9.	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Modliborzycach
10.	Organizacja dodatkowych zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży
11.	Organizacja dodatkowych zajęć dla osób starszych i samotnych
12.	Modernizacja (przebudowa) dróg dojazdowych do gruntów rolnych, łąk ok 500m
13.	Modernizacja oświetlenia ulicznego
14.	Modernizacja mostu na rzece Koprzywianka w kierunku Baranówek
15.	Wycięcie gałęzi drzew na drodze powiatowej i gminnej, które utrudniają widoczność
Oziębłów	
1.	Potrzeba organizacji miejsca spotkań integracyjnych dla mieszkańców
2.	Modernizacja drogi powiatowej od skrzyżowania Modliborzyce – Kobyła w stronę Oziębłowa ok 1000 m
3.	Budowa chodników w miejscowości Oziębłów
4.	Modernizacja oświetlenia ulicznego
5.	Potrzeba wykonania rowów melioracyjnych
6.	Modernizacja poboczy w miejscowości Oziębłów
7.	Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu gminy
Żerniki	
1.	Modernizacja drogi powiatowej i mostu na odcinku od P. R. Otaliński do Pana m. Brodawki na odcinku ok 800 m
2.	Modernizacja nawierzchni asfaltowej na drogach Kolonia Żerniki, Kolonia Olszownica, Pięciaki – droga krajowa 74
3.	Utwardzenie dróg gruntowych na odcinkach: Kolonia Żerniki – Modliborzyce i Piskrzyn, Pięciaki – Baćkowice Kanturka, Kolonia Żerniki – Modliborzyce,
4.	Budowa chodnika wzdłuż drogi powiatowej w Żernikach
5.	Mała aktywność społeczności lokalnej
6.	Potrzeba uregulowania koryta rzeki Koprzywianka i wykonanie przejazdów przez rzekę
7.	Budowa przystanku dla dzieci szkolnych pod sklepem „G.S”
8.	Modernizacja budynku po byłym sklepie GS i utworzenie świetlicy wiejskiej jako miejsca spotkań mieszkańców
9.	Remont drogi gminnej od Pana K. Rycąbel do Pana R. Schab na odcinku ok 1000
10.	Potrzeba modernizacji (przebudowy) dróg dojazdowych do pól: Żerniki – Piskrzyn, Żerniki – Modliborzyce, Żerniki – Baćkowice
11.	Modernizacja drogi w kierunku Modliborzyc

12.	Potrzeba modernizacja poboczy na drodze powiatowej od Gołszyc do Baćkowic ok 3000 m
13.	Modernizacja oświetlenia ulicznego w miejscowości Piskrzyn
14.	Modernizacja mostu na rzece Pokrzywianka w kierunku Baranówek
15.	Zwiększenie bezpieczeństwa na drogach gminnych i powiatowych poprzez odpowiednie utrzymanie zieleni (koszenie traw, wycinanie gałęzi, krzewów)
16.	Potrzeba zwiększenia aktywności społeczności lokalnej
Piórków Kolonia	
1.	Potrzeba wykonania rowów melioracyjnych w miejscowości Piórków Kolonia
2.	Modernizacja dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie miejscowości
3.	Potrzeba organizacji większej ilości działań integracyjnych, spotkań dla mieszkańców gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zebranych podczas spotkań warsztatowych – grudzień 2014r.

2.2. Mocne strony Gminy i czynniki sprzyjające rozwojowi

Opracowanie Strategii zostało poprzedzone przeprowadzeniem kompleksowej analizy czynników wewnętrznych i zewnętrznych związanych z rozwojem gminy. Analiza SWOT służy do uporządkowania danych i informacji jest wykorzystywana w uspołecznionym procesie planowania. Polega ona na ocenie szans i zagrożeń procesu rozwoju w kontekście własnych atutów (silnych stron) i słabości.

Nazwa SWOT pochodzi od pierwszych liter angielskich słów:

- strengths – silne strony – w postaci przewagi zjawisk i procesów pozytywnych dla rozwoju Gminy Baćkowice, które powinny być kontynuowane i wzmacniane,
- weaknesses - słabe strony – w postaci procesów i barier, wad, ograniczających możliwości rozwojowe, które powinny być zmniejszone bądź niwelowane,
- opportunities - szanse/możliwości – w postaci czynników obiektywnych, zewnętrznych, na które nie ma bezpośredniego wpływu sprawczego oraz wyjątkowej sytuacji jaką daje możliwość wykorzystania znacznych środków pomocowych UE,
- threats – zagrożenia – wynikające przede wszystkim z czynników zewnętrznych stwarzających niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnie.

Przedstawiona poniżej analiza stanowi syntezę poszczególnych obszarów życia społeczno-gospodarczego Gminy Baćkowice.

Tabela 30. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
Uwarunkowania geograficzne i przyrodnicze	
<ul style="list-style-type: none"> • Bardzo dobra lokalizacja komunikacyjna Baćkowic przy drodze krajowej nr 74 Piotrków Trybunalski – Kielce – Lublin • Gmina znajduje się w niedalekiej odległości od miasta wojewódzkiego - Kielc • Bliskość Nowej Słupi, Grzegorzowic (ok 25 km) • Bliska odległość do miasta powiatowego 	<ul style="list-style-type: none"> • Niezadawalająca dostępność komunikacyjna części miejscowości (na zewnątrz)

<p>– Opatów</p> <ul style="list-style-type: none"> • Czystość środowiska naturalnego • Malowniczo wyglądające rozległe tereny nizinne • Trzy rzeki: Opatówka, Łagowica, Koprzywianka • Bliskość Zamku Krzyżtopór, 	
Obszar społeczny	
<ul style="list-style-type: none"> • duże zaangażowanie organizacja pozarządowych w sprawy gminy • duże zaangażowanie rodziców w funkcjonowanie placówek edukacyjnych na terenie gminy • dobrze działający samorząd • dobry dostęp do edukacji przedszkolnej • działalność Biblioteki Publicznej 	<ul style="list-style-type: none"> • Malejąca liczba ludności • Mała liczba organizacji pozarządowych • Wysoka stopa bezrobocia • Duży odsetek ludności korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej • Brak dostępu do opieki lekarzy specjalistów na terenie gminy • Niedostateczna baza do rozwoju kultury fizycznej i rekreacji dla mieszkańców (np. mała liczba boisk sportowych). • Mała ilość i zły stan obiektów pełniących funkcje kulturalne i społeczne (mała liczba świetlic). • Mała ilość pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży • Brak budynku spełniającego funkcje Centrum Kultury, gdzie odbywały się różnego rodzaju imprezy, wystawy itp. • Mała liczba działań skierowanych do osób starszych i samotnych • Niewystarczająca liczba spotkań/imprez kulturalnych
Infrastruktura techniczna	
<ul style="list-style-type: none"> • Dobra, rozbudowana sieć infrastruktury komunalnej (wodociągi) 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak gazociągu

<ul style="list-style-type: none"> • Drogi krajowa: nr 74 • Dobra telefonizacja gminy • Własna oczyszczalnia ścieków • Objęcie mieszkańców zorganizowanym odbiorem odpadów komunalnych zgodnie z nową ustawa tzw. śmieciową • Dostępność komunikacyjna • Wysoka lesistość terenu • Występowanie obszarów objętych szczególną ochroną NATRURA 2000 • Zbiornik retencyjno – rekreacyjny „Nieskurzów”, • Kryta pływalnia • Klub młodzieżowy MILANO • Dobrze działający samorząd • Komputeryzacja szkół (Internet) 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak transportu zbiorowego docierającego do wszystkich miejscowości • Brak chodników przy części dróg • Zły stan dróg i infrastruktury towarzyszącej • Brak skanalizowania wszystkich miejscowości • Zły stan oświetlenie ulicznego • Zły stan przystanków na terenie gminy • Brak ścieżek rowerowych • Niezadawalający stan techniczny budynków użyteczności publicznej • Niewystarczający dostęp do Internetu
Obszar gospodarczy	
<ul style="list-style-type: none"> • Występowanie gleb dobrej, jakości • Dobre warunki klimatyczne stanowiące o dużych możliwościach rozwoju gospodarstw ekologicznych • Możliwość przygotowania potencjalnych terenów pod inwestycje (np. teren SKR) • Tradycje rolnicze • Ochroną konserwatorską otoczony jest m.in. Zespół kościoła parafialnego, w Baćkowicach, cmentarz wojenny z I wojny światowej, zespół parkowo – pałacowy w Gołoszycach, Kościół par. pw. św. Benedykta, cmentarz parafialny w Modliborzyce, Prezbiterium kościoła parafialnego pw. św. Stanisława bpa (dawna kaplica) w Piórkowie 	<ul style="list-style-type: none"> • Emigracja mieszkańców zwłaszcza młodzieży • Mały popyt na rynku wewnętrznym • Bardzo słaba infrastruktura turystyczna • Zaniedbane obszary wiejskiej – nieład architektoniczny i przestrzenny • Niska opłacalność produkcji rolnej, wahania cenowe i anomalie pogodowe, dotyczące rolników w Baćkowicach (np. lokalne klęski żywiołowe - coraz częstsze okresy suszy, przymrozki wiosenne). • Mała liczba miejsc pracy • Niska zamożność społeczeństwa • Rozdrobnione gospodarstwa rolne

	<ul style="list-style-type: none"> • Brak gazociągu • Niski poziom przedsiębiorczości w całym powiecie • Mało gospodarstw agroturystycznych, jako źródła na dodatkowe dochody rolników • Niewystarczająca rozwinięta baza turystyczno- gastronomiczna • Niewystarczająca promocja Gminy pod względem walorów przyrodniczo- turystycznych • Niekorzystna struktura przedsiębiorczości (w ostatnich latach więcej osób wyrejestrowuje działalność gospodarczą niż ją zakłada)
Turystyka	
<ul style="list-style-type: none"> • Atrakcyjne położenie gminy w rejonie Gór Świętokrzyskich (część gminy położona jest w otulinie Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego) • Czyste powietrze sprzyjające rozwojowi agroturystyki • Spora ilość lasów • Obszar NATURA 2000 na terenie gminy • Zbiornik retencyjno – rekreacyjny „Nieskurzów”, • Bliskość do najciekawszych miejsc regionu (Święty Krzyż, Grzegorzowice, Zamek Krzyżtopór, Opatów) • Kryta pływalnia w centrum gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewykorzystywanie walorów przyrodniczych • Mała liczba gospodarstw agroturystycznych • Brak zaplecza gastronomicznego • Mała ilość szlaków turystycznych pieszych i brak rowerowych. • Nieskoordynowana promocja i informacja turystyczna. • Brak centrum informacji turystycznej, systemu promocji turystyki lokalnej, tablic informacyjnych w sołectwach gminy.
Organizacje pozarządowe	
<ul style="list-style-type: none"> • Prężnie działające organizacje na terenie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • Mała liczba organizacji pozarządowych (brak KGW)

<ul style="list-style-type: none"> • Prężnie działające kluby sportowe 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak środków finansowych na wsparcie inicjatyw lokalnych. • Niedostatecznie dofinansowane podmioty kultywujące tradycje. • Niewystarczające wyposażenie jednostek ochotniczej straży pożarnej oraz klubów sportowych
Edukacja i kultura	
<ul style="list-style-type: none"> • Wykwalifikowana zaangażowana kadra pedagogiczna w szkołach. • Dobry dostęp do edukacji przedszkolnej 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak centrum kultury w Baćkowicach • Małe środki na oświatę • Niewystarczające wyposażenie świetlic wiejskich • Brak miejsc kulturalno-rozrywkowych • Mała ilość placówek organizujących czas pozaszkolny: świetlice, kluby, zespoły artystyczne, • Mała liczba miejsc do uprawiania sportu – mała liczba boisk na terenie gminy
Zarządzanie gminą	
<ul style="list-style-type: none"> • Kierownictwo gminy zdeterminowane do poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej • Sprawne działanie władz gminy i umiejętność wykorzystywania funduszy unijnych. • Niski poziom zadłużenia gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • Stosunkowo niskie dochody gminy na jednego mieszkańca na tle kraju • Niski udział dochodów własnych w dochodach budżetu gminy.

2.3. Szanse i zagrożenia rozwoju

Szanse	Zagrożenia
Szanse w obszarze społecznym	Zagrożenia w obszarze społecznym
<ul style="list-style-type: none"> • Powstawanie nowych organizacji pozarządowych działających na rzecz społeczności lokalnej • Pozytywne nastawienie władz samorządowych, co do działań prorozwojowych podejmowanych przez mieszkańców • Budowa/adaptacja obiektów mających na celu poprawienie rozwoju kulturalno–rekreacyjnego mieszkańców np. świetlic wiejskich, • Dostępność środków zewnętrznych – UE, grantodawców np. fundacji, dzięki czemu istnieje możliwość finansowania pomysłów na działalność stowarzyszeń w większości przypadków bez wkładu własnego (zajęcia pozalekcyjne, kształcenie ustawiczne) • Wzrost społecznej świadomości nt. ochrony środowiska (np. w aspekcie segregacji odpadów) • Nawiązanie stałej współpracy pomiędzy Stowarzyszeniami z terenu Gminy (sieciowanie) 	<ul style="list-style-type: none"> • Zapaść demograficzna – utrzymanie stałej tendencji spadkowej, jeśli chodzi o ogólną liczbę mieszkańców • Starzenie się społeczeństwa, bez jednoczesnego rozwoju systemu i infrastruktury opieki • Zjawisko nielegalnego zatrudnienia, szczególnie przy pracach sezonowych w rolnictwie • Postępujące zubożenie społeczeństwa, o czym świadczą dane GOPS • Wzrost patologii społecznych, spowodowany słabą ofertą możliwości spędzania czasu wolnego • Małe środki finansowe na wsparcie inicjatyw lokalnych • Bardzo mała ilość osób powracających po studiach na teren Gminy • Niskie dochody uzyskiwane z pracy w gminie regionie • Niestabilność wysokości przychodów uzyskiwanych z rolnictwa. • Długotrwałe bezrobocie grożące wykluczeniem społecznym, tzw. bezrobocie pokoleniowe • Wzrost wandalizmu zwłaszcza wśród osób młodych • Wzrost przestępczości • Zwolnienia z pracy

Szanse w obszarze gospodarczym	Zagrożenia w obszarze gospodarczym
<ul style="list-style-type: none"> • Promocja innowacyjnych pomysłów na rozwój gospodarczy gminy • Dostępność zewnętrznych środków finansowania np. z UE • Korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego • Racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczo-turystycznych gminy • Pobudzenie przedsiębiorczości wśród mieszkańców • Utworzenie korzystnych warunków dla rozwoju gospodarstw agroturystycznych • Moda na wypoczynek na wsi • Wzrost popularyzacji ekologicznych stylów życia – w zgodzie z naturą • Modernizacja rolnictwa, zmiana struktury gospodarstw rolnych zgodnie z wspólną polityką rolną UE • Rozwój rolnictwa ekologicznego • Tworzenie rolniczych grup producenckich 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak stabilizacji cen w lokalnym rolnictwie oraz systematyczny wzrost cen energii i paliw; • Mała ilość inwestorów zewnętrznych • Migracja młodych osób z terenu gminy do większych miast w poszukiwaniu pracy • Coraz częstsze klęski żywiołowe (susza, powódź) • Małe możliwości zatrudniania dla młodych osób, • Powiększenie się ilości osób emigrujących poza granice Gminy, regionu i kraju, • Mała opłacalność produkcji rolnej • Rozdrobnienie gospodarstw rolnych • Brak gazociągu
Szanse w obszarze infrastruktura techniczna	Zagrożenia w obszarze infrastruktury technicznej
<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa, jakości stanu dróg poprzez ich modernizację. • Budowa chodników oraz poboczy (poprawa bezpieczeństwa osób poruszających się po terenie Gminy). • Modernizacja oświetlenia ulicznego. • Modernizacja/budowa nowych przystanków autobusowych na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczony dostęp do środków UE i trudne procedury aplikacyjne. • Coraz większe problemy samorządów z zapewnieniem wkładu własnego do projektów UE. • Niewystarczające oświetlenie ulic i dróg. • Przeinwestowanie samorządu w drogi tzn. podejmowanie racjonalnych decyzji zgodnych z potrzebami mieszkańców

	odnośnie szerokości drogi i nie koniecznie budowanie ich ze środków UE, które wymagają, aby droga miała określone parametry.
Szanse w obszarze turystycznym	Zagrożenia dot. rozwoju turystyki
<ul style="list-style-type: none"> • Moda na wypoczynek na wsi. • Wzrost zainteresowania produktami lokalnymi i zdrową żywnością. • Polityka Unii Europejskiej wspierająca rozwój Obszarów Wiejskich. • Popyt na aktywny wypoczynek. • Właściwa promocja i wykorzystanie zbiornika retencyjno- rekreacyjnego w Nieskurzowie. • Zagospodarowanie terenu wokół zbiornika. • Rozwój taniej bazy noclegowej (agroturystyka, schroniska) • Wyznaczenie ścieżek pieszych rowerowych. • Modernizacja/ budowa boisk miejsc rekreacyjnych na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Postępująca degradacja zabytków spowodowana niewystarczającymi funduszami na ich odnowę. • Degradacja środowiska przyrodniczego zmniejszająca atrakcyjność turystyczną gminy. • Zaśmiecanie terenów zielonych, dzięki wysypiska śmieci. • Brak właściwej promocji gminy
Szanse związane z zarządzaniem gminą	Zagrożenia związane z zarządzaniem gminą
<ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie kwalifikacji i umiejętności urzędników poprzez udział w szkoleniach. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost zadań samorządu gminnego przy jednoznacznym braku zwiększania środków, • Dalszy spadek liczby uczniów grożących zmianami organizacyjnymi w instytucjach oświaty • Zagrożenie braku ciągłości woli politycznej i determinacji w realizowaniu długofalowych działań

Część 3. Wizja, misja cele i działania

3.1. Wizja strategii rozwoju - cel generalny

Określenie założeń strategicznego planu rozwoju Gminy Baćkowice wymaga uprzedniego określenia wizerunku (wizji) Gminy, do którego ustawicznie dążyć będą władze Gminy oraz mieszkańcy, przy możliwie najpełniejszym wykorzystaniu zasobów psychospołecznych, tkwiących w Gminie oraz w jej mikrospołecznym i makrospołecznym otoczeniu. Wizja gminy to jej docelowy stan w przyszłości, możliwy w sytuacji wystąpienia korzystnych warunków zewnętrznych oraz osiągnięty dzięki podejmowaniu właściwie ukierunkowanych i skutecznych działań. Jest to często idealna koncepcja jednostki samorządu terytorialnego. Wizja zawierająca aspiracje obywateli, które inspirują do wspólnego działania władze i mieszkańców.

**GMINA BAĆKOWICE TO GMINA PRZEDSIĘBIORCZA, PRZYJAZNA DLA
LUDZI, ROLNICZA, POSIADAJĄCA ROZWIINIĘTĄ INFRASTRUKTURĘ
TECHNICZNĄ I SPOŁECZNĄ**

3.2. Misja strategii

Misja strategii rozwoju gminy jest pochodną całościowego podejścia do ujmowania charakteru egzystencji wszystkich mieszkańców Gminy, opartego na zintegrowanym traktowaniu procesów zachodzących w każdym z najważniejszych obszarów funkcjonowania Gminy takich jak sfera społeczna, gospodarka i infrastruktura techniczna. Misja określa podstawowe wartości jednostki samorządu terytorialnego i jego władz. Wartości te pomagają ujednolicić sposoby działania władz i administracji w sprawach kluczowych dla całej społeczności. Misja określa kierunek działania gminy, jej rolę i sens istnienia. Realizacja misji gminy doprowadzić ma w długim okresie do stanu określonego w jej wizji.

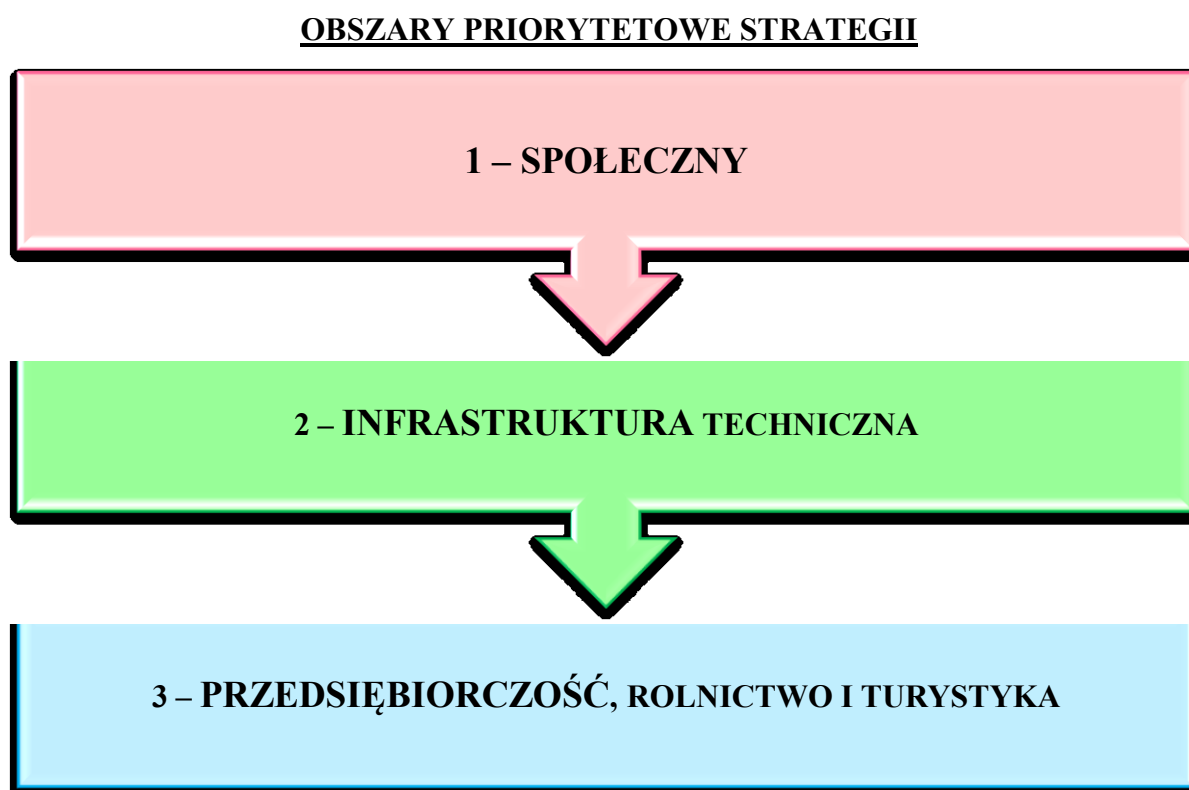
BAĆKOWICE TO GMINA PRZYJAZNA MIESZKAŃCOM DBAJĄCA O WZROST INNOWACYJNOŚCI I KONKURENCYJNOŚCI LOKALNEJ GOSPODARKI, W TYM MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW ORAZ GOSPODARSTW ROLNYCH Z ROZWINIĘTĄ INFRASTRUKTURĄ TECHNICZNĄ I SPOŁECZNĄ

Misja Strategii jest czynnościową interpretacją założeń Strategii Rozwoju Gminy Baćkowice i obejmuje szereg celów strategicznych i operacyjnych znajdujących odzwierciedlenie w szczegółowych działaniach zmierzających do urzeczywistnienia wizji rozwoju Gminy Baćkowice w roku 2020.

Dzięki jasno określonej misji, wizji oraz celach strategicznych i operacyjnych, zarówno władarze, jak i mieszkańcy gminy będą świadomi konieczności podejścia zdecydowanych kroków, aby zakładany przyszły jej obraz stał się rzeczywisty.

3.3 Cele strategiczne (obszary priorytetowe)

W dążeniu do urzeczywistnienia wizji rozwoju Gminy Baćkowice kluczową rolę odgrywa sformułowanie celów strategicznych, nakreślających kierunki zrównoważonego rozwoju Gminy, pozostającego w harmonii z polityką regionu i państwa. Aby osiągnąć przyjętą wizję gminy, konieczne jest zaplanowanie i realizacja wyraźnie ukierunkowanych działań. Dlatego celom strategicznym przyporządkowano bardziej szczegółowe cele operacyjne, które wskazują konieczne obszary koncentracji ograniczonych zasobów gminy.

CELE OPERACYJNE

Obszar 1 SPOŁECZNY

Cel operacyjny 1 - Zwiększenia liczby działań edukacyjnych na rzecz dzieci i młodzieży.

Cel operacyjny 2 - Zwiększenie liczby inicjatyw na rzecz aktywności osób starszych/samotnych.

Cel operacyjny 3 – Zwiększenie form pomocy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cel operacyjny 4 – Edukacja społeczności lokalnej w tym edukacja ekologiczna.

Cel operacyjny 5 - Współpraca i wsparcie organizacji pozarządowych.

Obszar 2 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Cel operacyjny 1 – Poprawa jakości dróg na terenie gminy wraz z ich infrastrukturą towarzyszącą (budowa chodników, oświetlenia, wstawienie znaków drogowych, progów zwalniających).

Cel operacyjny 2 – Poprawa estetyki Gminy.

Cel operacyjny 3 – Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną, sportową i rekreacyjno-turystyczną.

Cel operacyjny 4 – Inwestycje kanalizacyjne

Obszar 3 PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ, ROLNICTWO I TURYSTYKA

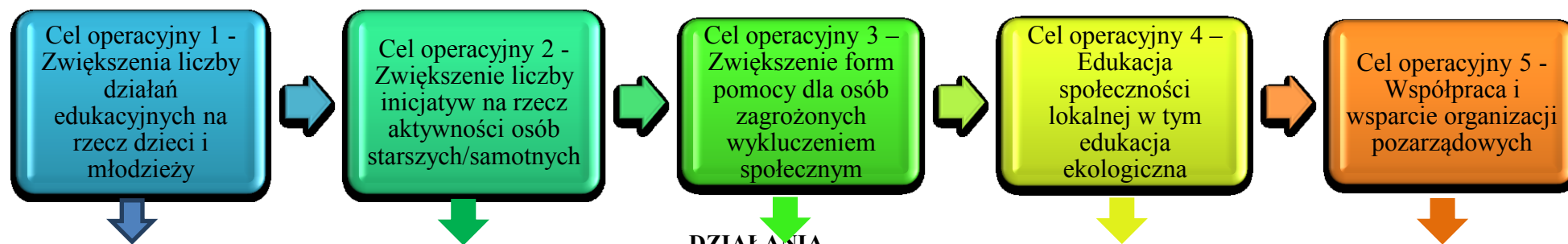
Cel operacyjny 1 – Wzrost przedsiębiorczości i tworzenie odpowiedniego klimatu wokół niej.

Cel operacyjny 2 – Stopniowy rozwój turystyki w Gminie.

Cel operacyjny 3 – Zmniejszenie bezrobocia.

Cel operacyjny 4 – Dochodowe rolnictwo.

Cele operacyjne i działania służące realizacji obszaru strategicznego nr I społecznego

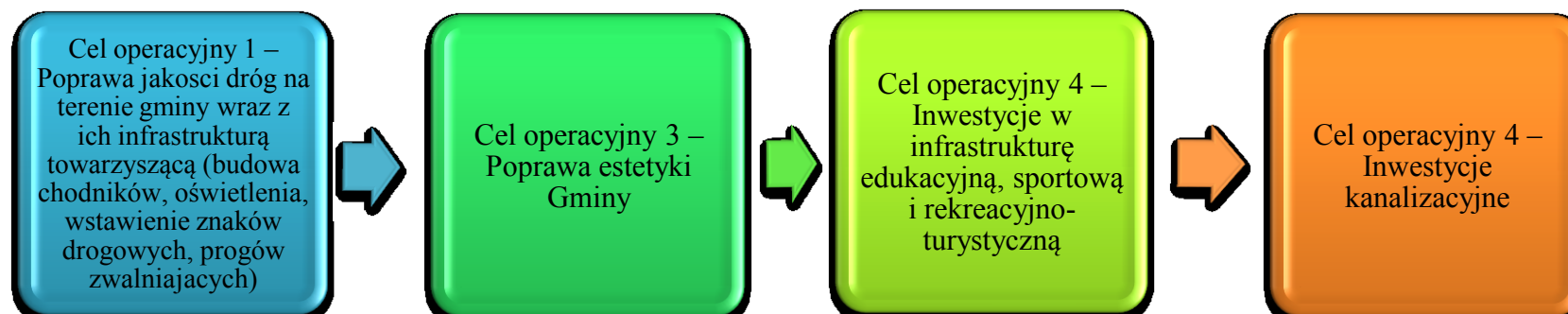

DZIAŁANIA				
1- Realizacja projektów z udziałem środków zewnętrznych na rzecz rozwiązywania problemów dzieci i młodzieży	1 - Organizacja Wigilii dla osób samotnych/starszych z terenu Gminy Baćkowice	1 – Organizacja spotkań profilaktycznych w szkołach/ spotkania ze wzorami godnymi naśladowania np. przedsiębiorcami/radnymi, osobami, które skutecznie sobie poradziły z chorobą alkoholową	1 – Realizacja projektów edukacyjnych skierowanych do mieszkańców Gminy Baćkowice	1 - Zwiększenie liczby projektów realizowanych we współpracy partnerskiej pomiędzy Gminą Baćkowice a organizacjami społecznymi
2- Zaangażowanie organizacji pozarządowych w działania na rzecz dzieci i młodzieży	2 – Zakładanie i działalność na terenie Gminy Klubów Seniora	2- Realizacja projektów z udziałem środków zewnętrznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	2 – Organizacja spotkań imprez edukacyjnych nt. szeroko rozumianej ochrony środowiska	2 – Rejestracja nowych stowarzyszeń/fundacji
3- Zwiększenie liczby szkolnych doradców zawodowych zatrudnionych w szkołach na terenie Gminy	3 – Powstawanie na terenie gminy zespołów ludowych/śpiewaczy, w których uczestniczą osoby starsze	3 – Organizacja gminnych kampanii edukacyjnych np. "Trzeźwy za kierownicą", "Stop uzależnieniom"	3 – Organizacja w szkołach akcji ekologicznych np. Dzień Ziemi, Dzień sprzątania Świata itp.	3 – Organizacja szkoleń dla członków stowarzyszeń zwiększających ich kompetencje
4 - Organizacja większej liczby godzin zajęć pozalekcyjne w szkołach na	4 – Zwiększenie liczby świetlic, które organizują ofertę dla osób	4 – Zwiększenie kontroli punktów sprzedaży alkoholu w zakresie przestrzeganie	4 – Organizacja wyjazdów edukacyjnych dla uczniów szkół oraz dla osób	4- Pomoc merytoryczna i finansowa gminy w pozyskiwaniu funduszy

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

terenie Gminy Baćkowice	starszych/samotnych	prawa	dorosłych	zewnętrznych na funkcjonowanie organizacji
	5 – Utworzenie i działalność Uniwersytetu III wieku	5 – Zatrudnienie specjalistów np. terapeutów w zakresie uzależnień	5 – Promocja kształcenia ustawicznego – kształcenia przez całe życie	
5- Utrzymanie działalności przedszkoli działających na terenie Gminy Baćkowice	6– Zakładanie i działalność Kół Gospodyń Wiejskich	6 Organizacja imprez profilaktycznych (festyn, wycieczki, rajdy)	6 – Organizacja wydarzeń propagujących zdrowy tryb życia	
6- Organizacja wolontariatu na terenie Gminy Baćkowice	7 – Organizacja spotkań dot. potrzeb osób starszych/samotnych		7- Pozyskanie środków zewnętrznych i rozwój zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży	
7- Poprawa wyników nauczania w poszczególnych szkołach na terenie Gminy na tle wyników szkół z powiatu opatowskiego	8 – Składanie i realizacja projektów z udziałem środków zewnętrznych zrealizowanych na rzecz zwiększenia aktywności osób starszych/samotnych			
8- Wspieranie działalności młodzieżowych klubów sportowych na terenie gminy	9– Zwiększenie liczby organizowanych imprez np. Dni Seniora			
9- Organizacja zajęć na świetlicach wiejskich na terenie Gminy Baćkowice				

Cele operacyjne i działania służące realizacji obszaru strategicznego nr II infrastruktura techniczna

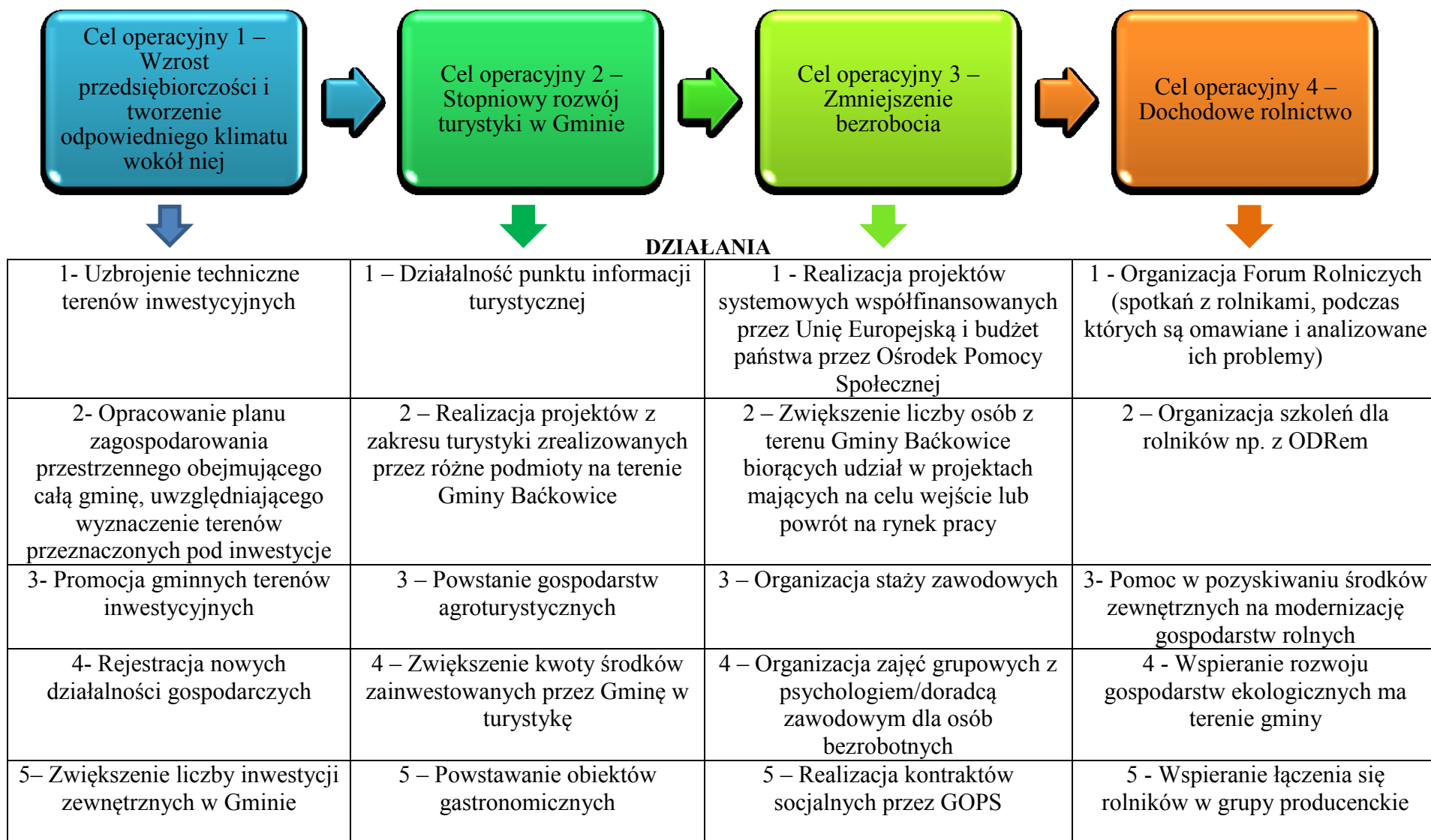
DZIAŁANIA			
1 - Modernizacja dróg w miejscowościach Nieskurzów Nowy, Piórków, Wszachów, Rudniki	1 - Zakup oznakowanie wszystkich miejscowości w Gminie	1 - Budowa stadionu sportowego z bieżnią lekkoatletyczną i zapleczem sanitarnym na terenie gminy	1- Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Baćkowice m.in. w miejscowościach Janczyce, Baćkowice, Rudniki, Wszachów, Modliborzyce
2 - Modernizacja dróg w miejscowościach Piskrzyn, Modliborzyce, Oziębłów, Baćkowice	2 - Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej (Urząd Gminy, budynki szkół, świetlice wiejskie)	2 - Budowa zaplecza sanitarnego (szatnie, magazyn sprzętu) dla sportowców z UKS Baćkowice	
3- Budowa chodników na terenie gminy (m.in. w miejscowościach- Oziębłów, Nieskurzów Stary, Gołoszyce, Nieskurzów Nowy)	3 - Wykonanie tablicy informacyjnej z szczegółową mapą Gminy Baćkowice	3 – Zakup sprzętu sportowego dla klubów sportowych działających na terenie gminy	
4- Montaż luster drogowych na terenie gminy w	4- Modernizacja parku w Baćkowicach	4 - Budowa sali gimnastycznej przy szkole Podstawowej we	

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

		Wszachowie	
5- Modernizacja lub budowa nowych przystanków autobusowych na terenie Gminy Baćkowice	5 Zagospodarowanie terenu wokół zbiornika retencyjno - rekreacyjnego	5- Dopuszczenie istniejących placów zabaw i budowa nowych	
6 – Wymiana, modernizacja oświetlenia ulicznego		6- Modernizacja boiska szkolnego we Wszachowie	
7- Wykonanie kanalizacji burzowej na terenie Baćkowic		7- Termomodernizacja budynków szkół na terenie gminy	
		8- Modernizacja świetlic wiejskich oraz ich wyposażenie	

Cele operacyjne i działania służące realizacji obszaru strategiczne nr III przedsiębiorczość, rolnictwo i turystyka

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

6- Organizacja Forum Przedsiębiorców - cyklicznych spotkań wszystkich przedsiębiorstw	6- Zagospodarowanie obszaru wokół zbiornika retencyjno - rekreacyjnego - pod kątem turystyki i rekreacji (kawiarnie, ogródki, ławki, oświetlenie)	6 – Organizacja prac interwencyjnych	
7 - Zwiększenie powierzchni terenów inwestycyjnych	7- Wydanie folderu promującego gminę	7 –Pozyskiwanie dotacji/pożyczek z Powiatowego Urzędu Pracy	
		8 – Tworzenie i działalność spółdzielni socjalnych	
		9– Organizacja doradztwa zawodowego w szkołach	
		10 – Utworzenie Centrum Integracji Społecznej (CIS) i/lub Klubów Integracji Społecznej (KIS)	

3.4 Warianty rozwoju gminy w obszarze infrastruktura

Rozwój Gminy Baćkowice uzależniony jest przede wszystkim od 4 czynników: [1] obecnego zadłużenia Gminy, [2] dochodów własnych, które mogą być przeznaczane na inwestycje, [3] wysokości dotacji zewnętrznych, [4] decyzji władz samorządowych, co do zadłużania się Gminy.

WARIANT 1 PODSTAWOWY - "2,5 MILIONY NA INWESTYCJE do 2020r."												
L.p.	Nazwa zadania	Krótki opis/uzasadnienie	Szacunkowa kwota całkowita inwestycji	Środki zewnętrzne (dotacje)	Środki własne (środki własne JST + kredyty)	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Razem
1.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej (Urząd Gminy Baćkowice, szkoły na terenie gminy)	Dofinansowanie z RPO 85%	2 000 000,00 zł	1 700 000,00 zł	300 000,00 zł		300 000,00 zł					300 000,00 zł
2.	Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Baćkowice (Janczyce, Baćkowice, Wszachów, Rudniki, Modliborzyce)	60% dofinansowanie np. z PROW 2014-2020	5 000 000,00 zł	3 000 000,00 zł	2 000 000,00 zł		1 000 000,00 zł	1 000 000,00 zł				2 000 000,00 zł
			7 000 000,00 zł	4 700 000,00 zł	2 300 000,00 zł	0,00 zł	1 300 000,00 zł	1 000 000,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	2 300 000,00 zł
						Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Razem
					Środki własne budżet Gminy	380 000,00 zł	380 000,00 zł	380 000,00 zł	380 000,00 zł	380 000,00 zł	380 000,00 zł	2 280 000,00 zł
					Kredyt	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł
					Saldo na koniec roku	380 000,00 zł	-540 000,00 zł	-1 160 000,00 zł	-780 000,00 zł	-400 000,00 zł	-20 000,00 zł	-20 000,00 zł

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

WARIANT 2 -"3,5 MILIONÓW NA INWESTYCJE ze środków własnych do 2020r." czyli co roku nie 380 tys. zł środków własnych a 600 tys zł												
L.p.	Nazwa zadania	Krótki opis/uzasadnienie	Szacunkowa kwota całkowita inwestycji	Środki zewnętrzne (dotacje)	Środki własne (środki własne JST + kredyty)	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Razem
INWESTYCJE UJĘTE W WARIANCIE 1 PLUS												
	Koszt inwestycji z wariantu 1 "podstawowego"		7 000 000,00 zł	4 700 000,00 zł	2 300 000,00 zł	0,00 zł	1 300 000,00 zł	1 000 000,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	2 300 000,00 zł
4.	Modernizacja drogi w miejscowości Gołoszyce ok 500 m	60% dofinansowanie np. z PROW 2014-2020	50 000,00 zł	30 000,00 zł	20 000,00 zł		26 000,00 zł					26 000,00 zł
5.	Modernizacja drogi na odcinku w miejscowości Piórków na odcinku 1000 m	60% dofinansowanie np. z PROW 2014-2020	90 000,00 zł	54 000,00 zł	36 000,00 zł			40 000,00 zł				40 000,00 zł
6.	Remont drogi na odcinku 100 m od drogi Piórków, Wszachów	60% dofinansowanie np. z PROW 2014-2020	20 000,00 zł	12 000,00 zł	8 000,00 zł				10 000,00 zł			10 000,00 zł
7.	Modernizacja drogi w miejscowości Wszachów od szkoły do lasu na odcinku 700 m	60% dofinansowanie np. z PROW 2014-2020	70 000,00 zł	42 000,00 zł	28 000,00 zł				32 000,00 zł			32 000,00 zł
8.	Modernizacja drogi na odcinku ok 500 m w miejscowości Kolonia Bratkoszczyzna	60% dofinansowanie np. z PROW 2014-2020	65 000,00 zł	39 000,00 zł	26 000,00 zł				26 000,00 zł			26 000,00 zł
9.	Modernizacja drogi Rudniki - Piskrzyn (położenie asfaltu)	60% dofinansowanie np. z PROW 2014-2020	50 000,00 zł	30 000,00 zł	20 000,00 zł				26 000,00 zł			26 000,00 zł

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

10.	Modernizacja drogi wraz z infrastrukturą towarzyszącą (oświetlenie, chodniki) na odcinku Modliborzyce (centrum) Gołoszyce	60% dofinansowanie np. z PROW 2014-2020	150 000,00 zł	90 000,00 zł	60 000,00 zł					60 000,00 zł	60 000,00 zł
11.	Modernizacja drogi od skrzyżowania Modliborzyce - Kobyla w stronę Oziębłowa ok 1000 m	60% dofinansowanie np. z PROW 2014-2020	100 000,00 zł	60 000,00 zł	40 000,00 zł					40 000,00 zł	40 000,00 zł
12.	Budowa chodników na terenie gminy Baćkowice w miejscowościach Nieskurzów Nowy, Nieskurzów Stary, Baranówek, Wszachów, Gołoszyce, Oziębłów	60% dofinansowanie np. z PROW 2014-2020	300 000,00 zł	180 000,00 zł	120 000,00 zł					120 000,00 zł	120 000,00 zł
13.	Wymiana oświetlenia ulicznego na terenie gminy Baćkowice	60% dofinansowanie np. z PROW 2014-2020	200 000,00 zł	120 000,00 zł	80 000,00 zł					80 000,00 zł	80 000,00 zł
14.	Modernizacja parku w Baćkowicach	60% dofinansowanie np. z PROW 2014-2020	300 000,00 zł	180 000,00 zł	120 000,00 zł					120 000,00 zł	120 000,00 zł
15.	Modernizacja Wiejskiego Domu Kultury (m.in. wymiana dachu, stolarki okiennej, sanitariatów) w miejscowości Olszownica	60% dofinansowanie np. z PROW 2014-2020	500 000,00 zł	300 000,00 zł	200 000,00 zł					200 000,00 zł	200 000,00 zł
16.	Przygotowanie placu pod inwestycje (uzbrojenie)	60% dofinansowanie np. z PROW 2014-2021	1 000 000,00 zł	600 000,00 zł	400 000,00 zł	400 000,00 zł					400 000,00 zł

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

17.	Budowa placów zabaw w miejscowościach Baranówek, Janczyce, Wszachów	60% dofinansowanie np. z PROW 2014-2022	105 000,00 zł							70 000,00 zł	35 000,00 zł	105 000,00 zł
18.	Modernizacja drogi o długości ok 1000 m w miejscowość Nieskurzów Nowy	60% dofinansowanie np. z PROW 2014-2020	100 000,00 zł	60 000,00 zł	40 000,00 zł				40 000,00 zł			40 000,00 zł
			10 100 000,00 zł	6 497 000,00 zł	3 498 000,00 zł	400 000,00 zł	1 326 000,00 zł	1 040 000,00 zł	134 000,00 zł	450 000,00 zł	275 000,00 zł	3 625 000,00 zł
						Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Razem
						Środki własne budżet Gminy	600 000,00 zł	600 000,00 zł	600 000,00 zł	600 000,00 zł	600 000,00 zł	3 600 000,00 zł
						Kredyt	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł
						Saldo na koniec roku	200 000,00 zł	-526 000,00 zł	-966 000,00 zł	-500 000,00 zł	-350 000,00 zł	-25 000,00 zł

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

WARIANT 3 -"5,5 MILIONA ZŁ NA INWESTYCJE ze środków własnych do 2020r.", czyli co roku nie 600 tys. zł środków własnych a 800 tys zł												
L.p.	Nazwa zadania	Krótki opis/uzasadnienie	Szacunkowa kwota całkowita inwestycji	Środki zewnętrzne (dotacje)	Środki własne (środki własne JST + kredyty)	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Razem
INWESTYCJE UJĘTE W WARIANCIE 1 oraz 2 PLUS												
	Koszt inwestycji z wariantu 1 "podstawowego"		7 000 000,00 zł	4 700 000,00 zł	2 300 000,00 zł	0,00 zł	1 300 000,00 zł	1 000 000,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	2 300 000,00 zł
	Koszt inwestycji z wariantu 2 "5 mln zł środków własnych na inwestycje"		3 050 000,00 zł	1 830 000,00 zł	1 220 000,00 zł	400 000,00 zł	26 000,00 zł	40 000,00 zł	134 000,00 zł	380 000,00 zł	240 000,00 zł	1 220 000,00 zł
18.	Modernizacja świetlicy wiejskiej (m in. wymiana dachu, elewacja) w Gołoszycach wraz z wyposażeniem	60% dofinansowanie np. z PROW 2014-2020	500 000,00 zł	300 000,00 zł	200 000,00 zł		200 000,00 zł					200 000,00 zł
19.	Wstawienie odpowiednich znaków drogowych, lusterek oraz progów zwalniających w miejscowości Piórków	bez dofinansowania	50 000,00 zł	0,00 zł	50 000,00 zł		50 000,00 zł					50 000,00 zł
20.	Budowa sali gimnastycznej przy szkole Podstawowej we Wszachowie	60% dofinansowanie np. z PROW 2014-2020	300 000,00 zł	180 000,00 zł	120 000,00 zł			120 000,00 zł				120 000,00 zł

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

21.	Budowa 1 placu zabaw w miejscowości Baranówek oraz doposażenie istniejących placów	bez dofinansowania	120 000,00 zł	0,00 zł	120 000,00 zł						120 000,00 zł	120 000,00 zł
22.	Modernizacja boiska szkolnego we Wszachowie	bez dofinansowania	50 000,00 zł	0,00 zł	50 000,00 zł						50 000,00 zł	50 000,00 zł
23.	Remont przystanków autobusowych na terenie gminy	bez dofinansowania	165 000,00 zł	0,00 zł	165 000,00 zł					165 000,00 zł		165 000,00 zł
24.	Modernizacja drogi pomiędzy Rudnikiem - Wojnowicami ok 600 m	60% dofinansowanie np. z PROW 2014-2020	70 000,00 zł	42 000,00 zł	28 000,00 zł					28 000,00 zł		28 000,00 zł
25.	Odnowienie wnętrza świetlicy wiejskiej wraz z zakupem wyposażenia w miejscowości Rudnik	60% dofinansowanie np. z PROW 2014-2020	50 000,00 zł	30 000,00 zł	20 000,00 zł					20 000,00 zł		20 000,00 zł
26.	Modernizacja przydrożnych kapliczek i krzyży na terenie gminy	bez dofinansowania	50 000,00 zł	0,00 zł	50 000,00 zł						50 000,00 zł	50 000,00 zł
27.	Budowa boiska sportowego dla dzieci i młodzieży w miejscowości Piskrzyn	60% dofinansowanie np. z PROW 2014-2020	100 000,00 zł	60 000,00 zł	40 000,00 zł	40 000,00 zł						40 000,00 zł
28.	Modernizacja drogi od Modliborzyc 1200 m	60% dofinansowanie np. z PROW	100 000,00 zł	60 000,00 zł	40 000,00 zł	40 000,00 zł						40 000,00 zł

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

		2014-2020										
29.	Zakup dodatkowego sprzętu dla młodzieżowych klubów sportowych	bez dofinansowania	50 000,00 zł	0,00 zł	50 000,00 zł						50 000,00 zł	50 000,00 zł
30.	Zakup sprzętu dla ochotniczych straży pożarnych	bez dofinansowania	50 000,00 zł	0,00 zł	50 000,00 zł						50 000,00 zł	50 000,00 zł
31.	Wykonanie tablicy informacyjnej z szczegółową mapą gminy	bez dofinansowania	20 000,00 zł	0,00 zł	20 000,00 zł						20 000,00 zł	20 000,00 zł
32.	Modernizacja drogi od przystanku PKS w stronę wierzby ciśnieni ok 500 m w miejscowości Gołoszyce	60% dofinansowanie np. z PROW 2014-2020	60 000,00 zł	36 000,00 zł	24 000,00 zł				24 000,00 zł			24 000,00 zł
33.	Modernizacja drogi gminnej na odcinku ok 700 m we Wszachowie	60% dofinansowanie np. z PROW 2014-2020	80 000,00 zł	48 000,00 zł	32 000,00 zł				32 000,00 zł			32 000,00 zł
34.	Wymiana oznakowania wszystkich miejscowości oraz wstawienie	bez dofinansowania	96 000,00 zł	0,00 zł	96 000,00 zł				96 000,00 zł			96 000,00 zł
35.	Modernizacja drogi w miejscowości Piskrzyń ok 300 m	60% dofinansowanie np. z PROW 2014-2020	50 000,00 zł	30 000,00 zł	20 000,00 zł				20 000,00 zł			20 000,00 zł

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

36.	Modernizacja świetlicy wiejskiej wraz z zakupem wyposażenia w Modliborzycach	60% dofinansowanie np. z PROW 2014-2020	150 000,00 zł	90 000,00 zł	60 000,00 zł				60 000,00 zł			60 000,00 zł	
37.	Modernizacja dróg dojazdowych do pól na terenie gminy	bez dofinansowania	40 000,00 zł	0,00 zł	40 000,00 zł	40 000,00 zł						40 000,00 zł	
38.	Budowa stadionu sportowego z bieżnią lekkoatletyczną i zapleczem sanitarnym na terenie gminy	60% dofinansowanie np. z PROW 2014-2020	2 000 000,00 zł	1 200 000,00 zł	800 000,00 zł		800 000,00 zł	200 000,00 zł				1 000 000,00 zł	
			14 201 000,00 zł	8 606 000,00 zł	5 595 000,00 zł	520 000,00 zł	1 576 000,00 zł	1 160 000,00 zł	366 000,00 zł	593 000,00 zł	580 000,00 zł	4 795 000,00 zł	
						Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Razem	
						Środki własne budżet Gminy	800 000,00 zł	800 000,00 zł	800 000,00 zł	800 000,00 zł	800 000,00 zł	4 800 000,00 zł	
						Kredyt	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	
						Saldo na koniec roku	280 000,00 zł	-776 000,00 zł	-360 000,00 zł	434 000,00 zł	207 000,00 zł	220 000,00 zł	5 000,00 zł

3.5 Źródła finansowania

Zadanie do realizacji zapisane w „Strategii Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015-2020” mogą być wsparte z następujących programów:

1. „Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020”
2. „Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020”
3. „Fundacja Wspomagania Wsi”
4. „Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności”

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Najważniejsze zadania realizowane w ramach tego Programu związane są z tworzeniem dogodnych warunków dla rozwoju miejscowości, aktywizacją ludności wiejskiej, projektami związanymi z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej, w tym z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictw kulturowego i przyrodniczego wsi oraz podniesieniem atrakcyjności turystycznej danej miejscowości.

Fundacja Wspomagania Wsi

Celem Fundacji jest wspomaganie inicjatyw gospodarczych i społecznych mieszkańców wsi i małych miast oraz inicjatyw związanych z poprawą stanu infrastruktury obszarów wiejskich, poprawa warunków życia i gospodarowania na wsi, rozwój społeczny i kulturalny wsi, rozwój oświaty wśród ludności wsi, ochrona środowiska naturalnego, wspieranie rozwoju niekonwencjonalnych źródeł energii, organizowanie opieki społecznej na wsi, pomoc dla mieszkańców obszarów wiejskich. Fundacja realizuje swoje cele poprzez: udzielanie ze środków pieniężnych Fundacji kredytów przez banki, z którymi Fundacja ma podpisane umowy o współpracy, na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie działalności objętej celami statutowymi, udzielanie dotacji lub zwrotnej pomocy finansowej na warunkach preferencyjnych na realizację przedsięwzięć, prowadzenie doradztwa techniczno-ekonomicznego, prowadzenie szkoleń, popularyzowanie wiedzy teoretycznej i praktycznej, organizowanie zaopatrzenia technicznego wspomaganych przedsięwzięć.

Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności (PAFW)

Fundacja działa na rzecz umacniania społeczeństwa obywatelskiego, demokracji i gospodarki rynkowej w Polsce, w tym wyrównywania szans rozwoju indywidualnego i społecznego, a jednocześnie wspiera procesy transformacji w innych krajach Europy Środkowo-Wschodniej. PAFW urzeczywistnia swoje cele poprzez realizację programów w następujących obszarach tematycznych: Inicjatywy w zakresie edukacji, Rozwój społeczności lokalnych, Obywatel w demokratycznym państwie prawa i Dzielenie się polskimi doświadczeniami w zakresie transformacji. W działaniach na terenie Polski Fundacja koncentruje się obecnie na inicjatywach edukacyjnych, służących przede wszystkim wyrównywaniu szans, a także na wyzwaniu i umacnianiu energii obywatelskiej w miejscach wymagających szczególnego wsparcia. Wsparcie ze strony Fundacji można uzyskać tylko w ramach jej programów. Zainteresowani uzyskaniem finansowego wsparcia ze strony PAFW ubiegają się o dotacje składając wniosek bezpośrednio u realizatora określonego programu. Decyzje w sprawie przyznania dotacji podejmuje komisja ekspertów powoływana przez Fundację.

Tabela 31: Możliwość finansowania zadań z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 na zadania związane z Kapitałem Ludzkim

Oś priorytetowa	Wsparcie UE	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające poszczególnym celom szczegółowym	Typy beneficjentów	Grupy docelowe	Rodzaje działań
8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo	13,63 mln €	8.Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	8.10. aktywne i zdrowe starzenie się	Cel szczegółowy: Wsparcie wydłużenia aktywności zawodowej osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych	- Przedsiębiorcy i ich Pracownicy, w tym w szczególności pracownicy pracujący w warunkach szkodliwych dla zdrowia, - osoby powyżej 50 roku życia, - osoby nieaktywne zawodowo	podnoszenie aktywności zawodowej osób powyżej 50 roku życia przeciwdziałanie nie przedwczesnemu opuszczaniu rynku pracy przez osoby w wieku produkcyjnym, szczególnie ze względów zdrowotnych
	29,99 mln €	10. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	10.1. Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i	Cel szczegółowy: Poprawa dostępu do wysokiej jakości edukacji, w tym edukacji przedszkolnej.	Liczba przedszkoli, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia z wykorzystaniem TIK	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych, Policja	- dzieci w wieku przedszkolnym, w tym dzieci z niepełnosprawnościami określone w ustawie o systemie oświaty, - uczniowie i wychowankowie szkół/placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz specjalne, w tym z niepełnosprawnościami (z wyłączeniem	zmniejszania dysproporcji w upowszechnianiu edukacji przedszkolnej pomiędzy miastem a wsią oraz wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnym przeciwdziałania rozwarstwieniu społecznemu i segregacji w edukacji prowadzonej w szkołach i placówkach

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

		pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.				<p>sluchaczy szkół dla dorosłych),</p> <ul style="list-style-type: none"> - nauczyciele kształcenia ogólnego oraz specjalnego, - pracodawcy - partnerzy społeczno – gospodarczy 	<p>kształcenia podstawowego i ponadpodstawowego (w tym szkół/placówek specjalnych), ze szczególnym uwzględnieniem wyrównywania dysproporcji pomiędzy obszarami miast i wsi</p> <p>rozwój nowoczesnego nauczania na wszystkich progach edukacji kształcenia podstawowego i ponadpodstawowego poprzez upowszechnianie metod pracy z praktycznym wykorzystaniem narzędzi TIK (połączone ze wzmocnieniem kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie praktycznego ich wykorzystania).</p> <p>rozwój wysokiej jakości szkolnictwa ponadpodstawowego</p> <p>kontynuacja wdrażania założeń rządowego programu „Cyfrowa szkoła” w obszarach e - nauczyciel e - szkoła</p>
	5,45 mln €	10.2 Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze	Cel szczegółowy: Upowszechnianie uczestnictwa osób dorosłych w	Liczba osób, które nabyły kompetencje w ramach lub po opuszczeniu	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób	- osoby dorosłe podnoszące kompetencje we własnym zakresie (w	upowszechnianie uczenia się w różnych sytuacjach i przez

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

		formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia , w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji	kształceniu	programu	prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych	tym osoby z niepełnosprawnościami)	całe życie
19,08 mln €		10.3 BIS lepsze dopasowywanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmocnienie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy	Cel szczegółowy: Poprawa jakości i upowszechnienie kształcenia zawodowego	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (C) Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie, uczestniczących w kształceniu lub pracujących po 6 miesiącach po ukończeniu nauki	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych	- uczniowie szkół/placówek kształcenia zawodowego, - nauczyciele kształcenia zawodowego, - szkoły/placówki prowadzące kształcenie zawodowe oraz ustawiczne, - pracodawcy/przedsiębiorcy/ uczelnie, - partnerzy społeczno – gospodarcz	dostosowywanie kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy zwiększanie kompetencji uczniów i słuchaczy szkół zawodowych, doskonalenie umiejętności nauczycieli zawodu we współpracy z uczelniami i z pracodawcami/ przedsiębiorcami, jako część projektów wspierających edukację kształcenia zawodowego. tworzenie centrów kształcenia zawodowego i wsparcie usług przez nie realizowanych

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem	27,26 mln €	9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	z pracodawcami					
			9.4. Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie	Cel szczegółowy: Wspieranie aktywizacji społecznej i zawodowej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym	Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	Wszytkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych, Policja	- Osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym. - Otoczenie osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, w zakresie niezbędnym do wsparcia osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym w ramach programu.	kompleksowa i zindywidualizowana aktywizacja społeczno –zawodowa, wykorzystująca w zależności od potrzeb elementy aktywizacji edukacyjnej, zdrowotnej, kulturalnej, społecznej i zawodowej, obejmująca monitoring problemów społecznych służących diagnozie przyczyn, skali oraz przestrzennego zróżnicowania występujących problemów społecznych w regionie, monitorowanie działalności instytucji sprzyjających aktywnej integracji
	51,80 mln €		9.7. Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	Cel szczegółowy: Poprawa dostępności do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych	Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu (C)	Wszytkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych, Policja	- osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenie, - rodziny oraz ich dzieci, w tym z problemami opiekuńczo wychowawczymi, - dzieci w zakresie wczesnego wykrywania wad wrodzonych i szczepień ochronnych, - pensjonariusze placówek opiekuńczych,	usług o charakterze profilaktycznym (świetlic i klubów w tym sportowych, ognisk wychowawczych, placówek wsparcia dziennego, doradztwa rodzinnego i psychologicznego np. ośrodki wsparcia rodziny, służące pomocą rodzinie i przeciwdziałające możliwym patologiom, zaangażowania w wolontariat), usług o charakterze opiekuńczym w formie

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

							- osoby funkcjonujące w ramach rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, -osoby zależne, osoby sprawujące opiekę nad osobą zależną lub po zakończonym okresie sprawowania opieki	instytucjonalnej i pozainstytucjonalne
	9,54 mln €		9.8. wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia.	Cel szczegółowy: Wzmocnienie sektora ekonomii społecznej	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych Liczba miejsc pracy istniejących co najmniej 30 miesięcy, utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w tym np. LGD	- podmioty ekonomii społecznej, - osoby i podmioty planujące rozpocząć działalność gospodarczą w obszarze ekonomii społecznej (w tym JST, organizacje pozarządowe), - podmioty wspierające sektor ekonomii społecznej	1. kompleksowe usługi na rzecz rozwoju sektora ekonomii społecznej, 2. wspiera nie zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej poprzez tworzenie nowych i wsparcie istniejących podmiotów ekonomii społecznej, 3. tworzenie regionalnych i lokalnych partnerstw na rzecz rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej, w tym klastrów ekonomii społecznej, 4.koordynacja i monitoring działań w zakresie ekonomii społecznej
10. Otwarty rynek pracy	68,16 mln €	8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie	8.5. Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwałe	Cel szczegółowy: Zwiększenie dostępu do zatrudnienia i wspieranie aktywności	Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność	- osoby pozostające bez zatrudnienia w tym zarejestrowane w powiatowym/miejskim urzędzie pracy jako bezrobotne,	pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy poprzez pośrednictwo pracy i doradztwo zawodowe, w tym Indywidualne Plany

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

		<p>mobilności pracowników</p>	<p>bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników</p>	<p>zawodowej</p>	<p>Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu</p> <p>Liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)</p>	<p>gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w tym np. LGD</p>	<p>- osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w szczególności: długotrwale bezrobotne, z niepełnosprawnościami w wieku 25 – 30 lat, powyżej 50 roku życia, - osoby odchodzące z rolnictwa, - osoby pracujące, - pracodawcy w zakresie działań EURES</p>	<p>Działania,</p> <p>podnoszenie kwalifikacji zawodowych i ich dopasowanie do potrzeb rynku pracy (m.in. szkolenia zawodowe, specjalistyczne kursy, studia podyplomowe i uzupełniające)</p> <p>pomoc w zdobyciu doświadczenia zawodowego (m.in. staże, praktyki, subsydiowanie zatrudnienia, wsparcie adaptacyjne w miejscu pracy, wyposażenie stanowiska pracy, wolontariat zatrudnienie wspomagane dla osób z niepełnosprawnościami),</p> <p>zapobieganie dezaktualizacji kwalifikacji zawodowych rodziców/opiekunów (ze szczególnym uwzględnieniem kobiet) w okresie pełnienia opieki nad osobą zależną, m.in. poprzez szkolenia i kursy,</p> <p>wspieranie aktywizacji rodziców/opiekunów (ze szczególnym uwzględnieniem kobiet), którzy chcą powrócić na rynek pracy po okresie sprawowania opieki nad</p>
--	--	-------------------------------	---	------------------	--	---	--	---

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

								<p>osobą zależną,</p> <p>wspieranie wolontariatu jako etapu przygotowującego do zatrudnienia (w tym np. poprzez szkolenia i doradztwo),</p> <p>zwiększanie mobilności przestrzennej (regionalnej) pracowników oraz osób poszukujących pracy (np. jednorazowy dodatek relokacyjny), wyłącznie w obrębie województwa świętokrzyskiego.</p> <p>upowszechnianie elastycznych form zatrudnienia (telepraca, praca rotacyjna, praca w niepełnym wymiarze czasu), zatrudnienie wspomagane dla osób z niepełnosprawnościami</p> <p>działania dotyczących EURES związane z bezpośrednim świadczeniem usług dla bezrobotnych, poszukujących pracy i pracodawców</p>
	64,48 mln €	8.7. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w	Cel szczegółowy: Wspieranie samozatrudnienia i przedsiębiorczości	Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorst w działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących	- osoby pracujące oraz pozostające bez zatrudnienia, - studenci i pracownicy	wsparcie doradczo - szkoleniowe dla osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej, w	

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

		tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw		finansowego Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w tym np. LGD	naukowi/naukowo - dydaktyczni uczelni zamierzający rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej w formie przedsiębiorczości akademickiej, - osoby odchodzące z rolnictwa	tym w formie przedsiębiorczości akademickiej, bezzwrotne wsparcie finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz wsparcie pomostowe zwrotne wsparcie finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej (np. w formie mikropożyczek)
	40,90 mln €	8.9. Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	Cel szczegółowy: Wzmacnianie adaptacyjności przedsiębiorstw i ich pracowników	Liczba osób, które nabyły kompetencje w ramach lub po opuszczeniu programu Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)	- Przedsiębiorstwa oraz ich pracownicy, w tym pracownicy przewidziani do zwolnienia lub zagrożeni zwolnieniem z pracy, - Przedsiębiorstwa i pracownicy przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacyjne, - Osoby, które utraciły pracę z przyczyn dotyczących zakładu pracy, - Pracownicy naukowi jednostek naukowych, - Pracownicy naukowi, naukowo-dydaktyczni, dydaktyczni uczelni, - Doktoranci.	

Tabela 32: Możliwość finansowania zadań JST z RPOWŚ 2014-2020

Oś priorytetowa	Wsparcie UE	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wspólne i specyficzne wskaźniki rezultatu odpowiadające poszczególnym celom szczegółowym	Typy beneficjentów	Grupy docelowe	Rodzaje działań
Oś priorytetowa 2	68,16 mln euro	Cel główny przedmiotowej osi priorytetowej realizowany będzie w oparciu o realizację Celu Tematycznego 2 Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK, Celu tematycznego 3 Wzmacnianie konkurencyjności MŚP oraz Celu tematycznego 9 Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją, które bezpośrednio wpływają na rozwój przedsiębiorczości	3.1. Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości.	Wzrost liczby trwałych miejsc pracy w przedsiębiorstwach	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy	Typy beneficjentów: Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa prowadzące działalność na terenie województwa świętokrzyskiego, przedsiębiorstwa społeczne, instytucje otoczenia biznesu z terenu województwa świętokrzyskiego, jednostki samorządu terytorialnego województwa świętokrzyskiego, wojewódzkie samorządowe osoby prawne.	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, osoby fizyczne, w tym absolwenci szkół wyższych, planujące założenie działalności gospodarczej.	1. wsparcia mikro, małych i średnich przedsiębiorstw na wczesnym etapie rozwoju 2. wsparcia mikro, małych i średnich przedsiębiorstw we wprowadzaniu na rynek nowych produktów/usług, 3. rozwoju inkubatorów przedsiębiorczości oraz ośrodków wspierających przedsiębiorczość akademicką, 4. tworzenia nowej i rozwoju istniejącej infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego (w tym na obszarach powojennych, przemysłowych, kolejowych i pociągów), 5. wsparcia istniejących przedsiębiorstw społecznych,
Oś priorytetowa 3	34,08 mln euro		4.1. wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych	Zwiększenie produkcji energii w województwie świętokrzyskim, pochodzących ze	1. Udział produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej ogółem	- Jednostki samorządu terytorialnego, - przedsiębiorstwa duże, średnie, małe,	Nie ma wskazanej	1. wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej pochodzącej ze wszystkich źródeł odnawialnych (energia

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

				źródeł odnawialnych, oraz budowa systemów dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych.	2. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE 3. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	mikro prowadzące działalność na terenie województwa świętokrzyskiego, - uczelnie, - związki i stowarzyszenia JST, - podmioty lecznicze wykonujące na terenie województwa świętokrzyskiego działalność leczniczą finansowaną ze środków publicznych, - państwowe jednostki budżetowe, - instytucje kultury,		wodna, wiatru, słoneczna, geotermalna, biogazu, biomasy) wraz z podłączeniem do sieci dystrybucyjnej, 2. budowy instalacji do produkcji biokomponentów i biopaliw, 3. budowy oraz modernizacji zakładów do produkcji urządzeń OZE, 4. budowa lub modernizacja jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokiej kogeneracji z OZE
	51,93 mln euro	4.3. wspieranie efektywności energetycznej inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym	Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych m.in. poprzez poprawę efektywności energetycznej w budynkach publicznych oraz w sektorze mieszkaniowym.	1. Emisja gazów Ciepłarnianych* 2. Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	- jednostki samorządu terytorialnego, - spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, - związki i stowarzyszenia JST, - TBS, - samorządowe jednostki organizacyjne posiadające osobowość prawną, - uczelnie,	Nie ma wskazanej	1. ociepleniem obiektu, 2. wymianą okien, drzwi zewnętrznych, oraz oświetlenia na energooszczędne, 3. przebudową systemów grzewczych (wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła), systemów wentylacji i klimatyzacji, systemów wodno-kanalizacyjnych, 4. instalacja OZE w modernizowanych energetycznie budynkach, 5. instalacja systemów chłodzących, w tym również z OZE, 6. instalowaniem urządzeń energooszczędnych najnowszej generacji	

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

								7.wymiana pokrycia dachowego, 8.budowy lub modernizacji jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła 9.w wysokosprawnej kogeneracji, wraz z infrastrukturą do dystrybuowania wytworzonej energii.
	61,34 mln euro	4.5. promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu	Wsparcie dla realizacji inwestycji wynikających z założeń planów niskoemisyjnych	1.Emisja gazów cieplarnianych (1990=100)* 2. Liczba zmodernizowanych źródeł oświetlenia ulicznego 3. Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym 4. Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg dla rowerów 5. Długość zmodernizowanej sieci ciepłowniczej 6. Liczba zmodernizowanych dworców i centrów przesiadkowych	- jednostki samorządu terytorialnego, - przedsiębiorstwa duże, średnie, małe, mikro, - partnerzy społeczni i gospodarczy działający na terenie województwa świętokrzyskiego , - organizacje pozarządowe (NGO), - samorządowe osoby prawne, - państwowe jednostki budżetowe, - instytucje kultury.			1. działania informacyjno-promocyjne dotyczące np. oszczędności energii, 2. kampanie promujące: 3.budownictwo zeroemisyjne, 4. inwestycje w zakresie budownictwa pasywnego, 5.modernizacja oświetlenia ulicznego (ulic placów, terenów publicznych)na energooszczędne, 6.budowa i modernizacja sieci ciepłowniczej, 7.wymiana źródeł ciepła 8.parkingi Park&Ride, Bike&Ride 9.zintegrowane centra przesiadkowe, 10.infrastruktura dworcowa, 11.wspólny bilet, 12.inteligentne systemy transportowe, 13.ścieżki rowerowe, 14.publiczne wypożyczalnie

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

Oś priorytetowa 4	20,45 mln euro		5.2. wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami	Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania skutkom klęsk żywiołowych oraz usuwania skutków katastrof	1. Jednostki służb ratunkowych działające w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym (OSP) 2. Liczba zbiorników małej retencji wspartych w wyniku realizacji projektów 3. Liczba jednostek służb ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof	Jednostki samorządu terytorialnego, jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej.	Nie ma wskazanej	rowerów. 1. budowy i modernizacji wielofunkcyjnych zbiorników wodnych małej retencji; 2. tworzenia i poprawy jakości systemów wczesnego reagowania i ratownictwa w sytuacjach nagłego wystąpienia zjawisk katastrofalnych (dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami), w tym z uwzględnieniem zakupu sprzętu i wyposażenia dla Ochotniczych Straży Pożarnych.
	13,63 mln euro	-	6.1. inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie	Zapewnienie efektywnego działania systemu gospodarowania odpadami	1. Liczba odpadów przypadających na 1 mieszkańca 2. Liczba rozbudowanych/zmodernizowanych zakładów zagospodarowania odpadów	Jednostki samorządu terytorialnego lub podmioty działające w imieniu JST.	Nie ma wskazanej	1. kompleksowych działań skierowanych na poprawę gospodarowania odpadami, zgodnie z postanowieniami WPGO.
	88,61 mln euro		6.2. inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska	Poprawa dostępu mieszkańców regionu do systemów oczyszczających ścieki komunalne.	1. Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków 2. Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej 3. Liczba wybudowanych	Jednostki samorządu terytorialnego lub podmioty działające w imieniu JST, związki i porozumienia JST, przedsiębiorcy.	Nie ma wskazanej	1. kompleksowe wsparcie gospodarki wodno-ściekowej, w tym wyposażenie aglomeracji w odpowiednie systemy odbioru ścieków komunalnych, budowa

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

		oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie		oczyszczalni ścieków komunalnych 4. Liczba rozbudowanych lub zmodernizowanych oczyszczalni ścieków komunalnych 5. Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej 6. Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków			oczyszczalni ścieków bądź poprawa parametrów już istniejących oczyszczalni, wsparcie dla gospodarki osadami ściekowymi, -2.kompleksowe wsparcie budowy systemów indywidualnych oczyszczalni ścieków w terenach zabudowy rozproszonej (budowa przydomowych lub przyzakładowych oczyszczalni ścieków – na obszarach gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie lub technicznie niezasadna), 3.budowa i rozbudowa systemów zaopatrzenia w wodę (sieci wodociągowe, ujęcia i stacje uzdatniania wody) – wyłącznie w ramach projektów dot. infrastruktury służącej oczyszczaniu ścieków, Zakłada się realizowanie inwestycji przede wszystkim na obszarach aglomeracji o wielkości poniżej 10 tys. RLM, ujętych w KPOŚK, , a także na pozostałych terenach w celu wypełnienia dyrektywy ściekowej.
54,53		6.3. zachowanie,	Ochrona,	1.Liczba uczestników	Jednostki samorządu	Nie ma wskazanej	1.zachowaniu i

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

	mln euro		ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego	zachowanie i efektywne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym.	wydarzeń kulturalnych (w tym zwiedzający muzea i oddziały) 2. Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem 3. Liczba instytucji kultury objętych wsparciem 4. Liczba wydarzeń kulturalnych zrealizowanych w wyniku realizacji projektu 5. Liczba obiektów dziedzictwa kulturowego, instytucji kultury przystosowanych do osób niepełnosprawnych	terytorialnego, samorządowe wojewódzkie osoby prawne, instytucje kultury, instytucje ochrony dziedzictwa narodowego, kulturowego (w tym archiwum państwowe), ROT i lokalne organizacje turystyczne, organizacje pozarządowe posiadające osobowość prawną, związki i stowarzyszenia JST, kościelne osoby prawne, przedsiębiorcy działający na terenie województwa świętokrzyskiego, związki wyznaniowe oraz szkoły i uczelnie artystyczne, Telewizja Polska.	zabezpieczeniu obiektów dziedzictwa kulturowego i obiektów zabytkowych dla celów rozwoju społeczno-gospodarczego, dostosowaniu obiektów dziedzictwa kulturowego do funkcji turystycznych lub kulturowych, 2.promocji dziedzictwa kulturowego regionu wraz z tworzeniem i promocją produktów tradycyjnych i regionalnych oraz kompleksowych produktów turystycznych (w tym tworzenie szlaków kulturowych i organizacja wydarzeń kulturalno – promocyjnych, 3.rozwojowi zasobów kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, kulturowego (w tym poprawie jakości funkcjonowania instytucji kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, kulturowego), budowie, przebudowie i renowacji instytucji kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, kulturowego oraz budowie, przebudowie,
--	-------------	--	--	--	---	--	--

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

								<p>i remoncie instytucji kultury oraz konserwacji i restauracji obiektów zabytkowych wraz z dostosowaniem do prowadzenia działalności kulturalnej, w tym działalności gospodarczej,</p> <p>4.zakupowi wyposażenia oraz konserwacji muzealiów, materiałów archiwalnych starodruków itp.,</p> <p>5.wsparciu i rozwojowi centrów informacji turystycznej, kulturalnej i promocji kultury,</p> <p>6.promocji dziedzictwa naturalnego regionu oraz jego wykorzystaniu do celów turystycznych.</p>
	6,82 mln euro		6.4. ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę.	Ochrona obszarów cennych przyrodniczo oraz wykorzystanie lokalnych i regionalnych zasobów przyrodniczych dla zrównoważonego i przyjaznego środowisku rozwoju turystyki.	<p>1.Stopień wykorzystania miejsc noclegowych</p> <p>2. Liczba parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody objętych wsparciem</p> <p>3. Liczba wybudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych</p> <p>4. Liczba przebudowanych lub zmodernizowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych</p> <p>5. Liczba ośrodków prowadzących działalność w zakresie</p>	<p>- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,</p> <p>- samorządowe osoby prawne zajmujące się ochroną przyrody,</p> <p>- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne,</p> <p>- parki, krajobrazowe i ich zespoły,</p> <p>- instytucje badawcze,</p> <p>- organizacje pozarządowe</p>	Nie ma wskazanej	<p>1.podniesieniu standardu bazy technicznej i wyposażenia parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody (w tym położonych na obszarach NATURA 2000), wraz z opracowaniem planów ochrony lub planów zadań ochronnych tych obszarów,</p> <p>2.ochronie różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu</p>

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

					<p>edukacji ekologicznej objętej wsparciem</p>	<p>posiadające osobowość prawną, zajmujące się ochroną przyrody, - jednostki budżetowe (np. RDOŚ), - uczelnie, - administracja rządowa.</p>	<p>o gatunki rodzime np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, ekoparki, służące rozwojowi zielonej infrastruktury (np. ogrody deszczowe w miastach, parki miejskie, korytarze ekologiczne, zielone bariery akustyczne), 3.zarządzaniu i ochronie krajobrazu (np. inwentaryzacja przyrodnicza obszarów chronionych, audyt krajobrazowy, urbanistyczne zasady krajobrazu), 4.promocja i zagospodarowanie do celów zrównoważonego i przyjaznego środowisku rozwoju turystyki (m.in. infrastruktura dla ruchu rowerowego), 5.polegające na budowie i modernizacji niezbędnej infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków, 6.rozbudowie, modernizacji i wyposażeniu ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (m.in. w parkach</p>
--	--	--	--	--	--	--	--

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

								krajobrazowych), 7.opracowaniu dokumentacji dotyczącej planowania ochrony (planów, ekspertyz, inwentaryzacji) rezerwatów oraz obszarów Natura 2000 oraz ochrony czynnej na tych obszarach.
Oś priorytetowa 6	13,63 mln euro	Nie ma	4.3. wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym	Poprawa warunków do rozwoju gospodarczego obszarów miejskich	1.Emisja gazów cieplarnianych* 2. Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	- jednostki samorządu terytorialnego, - samorządowe jednostki organizacyjne posiadające osobowość prawną,	Nie ma wskazanej	Interwencja zostanie skierowana na projekty, dotyczące kompleksowej modernizacji energetycznej budynków publicznych (z wyłączeniem jednostek podległych administracji centralnej) oraz mieszkalnych wchodzących w skład zasobu mieszkaniowego gminy wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne, w zakresie związanym m.in. z: 1. ociepleniem obiektu, 2.wymianą okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne, 3.przebudową systemów grzewczych (wraz z wymianą źródła ciepła – likwidacja pieców grzewczych na opał stały), systemów wentylacji i klimatyzacji, systemów

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

								wodno-kanalizacyjnych, 4.instalacją OZE w modernizowanych energetycznie budynkach, 5.instalacją systemów chłodzących, w tym również z OZE, 6.instalowaniem urządzeń energooszczędnych najnowszej generacji (np. kolektory słoneczne).
	11,59 mln euro	4.5. promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.	Wsparcie dla realizacji planów niskoemisyjnych.	1.Emisja gazów Ciepłarnianych*	jednostki samorządu terytorialnego na obszarze objętym ZIT	Nie ma wskazanej	W priorytecie inwestycyjnym 4.5 dofinansowanie znajdują projekty, realizujące założenia planów niskoemisyjnych dla poszczególnych obszarów miejskich. Wsparcie dla projektów mogących wynikać z planów gospodarki niskoemisyjnej dla poszczególnych typów obszarów miast i niekwalifikujących się do dofinansowania w ramach innego PI np. 1.modernizacja oświetlenia ulicznego, 2.zrównoważona mobilność miejska (w tym np. ścieżki rowerowe, centra przesiadkowe).	

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

	10,22 mln euro		6.4 ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz promowanie usług ekosystemowych, w tym programu natura 2000 oraz zielonej infrastruktury	Poprawa i ochrona obszarów cennych przyrodniczo na terenie Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego oraz wykorzystanie tych zasobów dla rozwoju turystyki.	1. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych 2. Liczba przebudowanych lub zmodernizowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych	Jednostki samorządu terytorialnego na obszarze objętym ZIT	Nie ma wskazanej	Podniesienie standardu bazy technicznej i wyposażenia parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody, opracowanie planów lub programów ochrony dla obszarów cennych przyrodniczo, w tym: 1. podniesienie standardu bazy technicznej i wyposażenie parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody, 2. opracowanie planów lub programów ochrony dla obszarów cennych przyrodniczo, 3. ochrona różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, geoparki i ekoparki, 4. zabezpieczenie miejsc przyrodniczo cennych na terenach parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody, 5. działania inwestycyjne umożliwiające wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych wraz z promocją np. zbiorniki wodne, stawy
--	----------------------	--	---	--	---	--	------------------	--

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

								<p>widokowe, tereny wypoczynkowe, ścieżki dydaktyczne, 6.tworzenie warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej w oparciu o zasoby przyrodnicze regionu, poprzez ich promocję i zagospodarowanie do celów zrównoważonego i przyjaznego środowisku rozwoju turystyki, 7.budowa i modernizacja niezbędnej infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków (również na terenach chronionych), 8.rozbudowa, modernizacja i doposażenie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (m. in. parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, Geopark, ogrody botaniczne) oraz prowadzenie działań/kampanii informacyjno-edukacyjnych.</p>
	54,53 mln euro		9.2. wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i	Poprawa warunków do rozwoju społeczno-	1.korzystające ze świadczeń pomocy na 10 tys. ludności	Jednostki samorządu terytorialnego, podmioty działające	Nie ma wskazanej	W ramach priorytetu inwestycyjnego 9.2 wsparcie kierowane

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

			społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich	gospodarczego obszarów miejskich, w tym przemysłowych.	2. Liczba nowych /przebudowanych /przekształconych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	w imieniu JST, przedsiębiorstwa, partnerzy społeczni i gospodarzy, spółdzielnie, wspólnoty mieszkaniowe i instytucje kultury w ramach kompleksowych projektów koordynowanych przez JST.		będzie na projekty wpisujące się w Lokalne Plany/Programy Rewitalizacji, mające na celu rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych.
Oś priorytetowa 5	109,06 mln euro		7.2. zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi	Poprawa warunków do rozwoju gospodarczego obszarów miejskich, w tym przemysłowych.	1. Liczba wypadków drogowych na 100 tys. ludności 2. Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	Jednostki samorządu terytorialnego na obszarze objętym ZIT, Samorząd Województwa Świętokrzyskiego	Nie ma wskazanej	W ramach priorytetu 7.2 zaplanowano budowę, przebudowę dróg różnych kategorii na terenie miasta Kielce, obszarze funkcjonalnym Kielce usprawniających połączenia komunikacyjne z jego rdzeniem, w tym inwestycje na rzecz poprawy bezpieczeństwa i przepustowości ruchu na tych drogach (ITS).
	24,45 mln euro		7.4. rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowania działań służących zmniejszeniu hałasu	Poprawa jakości wewnętrznych połączeń komunikacyjnych w regionie, szczególnie w kontekście zwiększenia dostępu do transportu kolejowego, lokalnych rynków pracy oraz stref aktywności gospodarczej	1. Oszczędność czasu przejazdu 2. Całkowita długość nowych linii kolejowych	Samorząd Województwa Świętokrzyskiego, zarządca infrastruktury kolejowej, zarządca infrastruktury dworcowej.	Nie ma wskazanej	W ramach priorytetu inwestycyjnego 7.4 planuje się realizację co najmniej jednego projektu, dotyczącego budowy i przebudowy infrastruktury kolejowej.

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

Oś priorytetowa 7	13,63 mln euro		8.2. wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój	Wspieranie nowych funkcji społeczno-gospodarczych terenów ze specyficznymi potrzebami.	1. Dynamika PKB na 1 mieszkańca (w cenach bieżących) rok poprzedni =100 2. Liczba nowych produktów turystycznych	Jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa świętokrzyskiego, partnerzy społeczni i gospodarczy w tym organizacje pozarządowe.	Nie ma wskazanej	W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.2 przewidziane jest wsparcie dla obszarów dla których kluczowe jest nadanie nowych funkcji społeczno – gospodarczych tych terenów, uwzględniając poprawę dostępu do zasobów dziedzictwa kulturowego, przemysłowego i naturalnego, rozwój zasobów kultury, jak również wspieranie rozwoju turystyki kulturowej (city & culture) oraz tworzenia nowych produktów turystycznych w oparciu o te zasoby w celu podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej i pobudzenia rozwoju gospodarczego. Powinno ono wynikać ze strategii opracowanych dla terytoriów ze specyficznymi potrzebami. Cała infrastruktura powstała w ramach Priorytetu inwestycyjnego będzie dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami
	44,99 mln euro		9.1 inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się	Poprawa dostępności infrastruktury ochrony zdrowia	1. Oczekiwana, przeciętna długość życia 2. Liczba wspartych	Jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa świętokrzyskiego,	Nie ma wskazanej	Interwencja, zaplanowana w priorytecie inwestycyjnym 9.1

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015– 2020

			do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych	oraz pomocy i integracji społecznej.	podmiotów leczniczych 3. Liczba wspartych obiektów z zakresu polityki społecznej	podmioty lecznicze, wykonujące na terenie województwa świętokrzyskiego działalność leczniczą finansowaną ze środków publicznych, stowarzyszenia i fundacje, instytucje działające na rzecz świadczenia usług społecznych.	dotyczy następujących typów przedsięwzięć: - infrastruktura ochrony zdrowia - inwestycje których celem jest poprawa dostępu do usług z zakresu ochrony zdrowia w tym profilaktyki zdrowotnej, medycy pracy, opieki nad matką i dzieckiem; oraz opieki paliatywnej, - inwestycje w infrastrukturę sanatoriów i szpitali uzdrowiskowych, - infrastruktura usług społecznych w zakresie pomocy społecznej w tym: usług o charakterze profilaktycznym, opiekuńczym, opieki nad rodziną i pieczy zastępczej, usług towarzyszących procesowi usamodzielniania się, mieszkalnictwa wspomaganego, chronionego, treningowego i socjalnego. Inwestycje dotyczące placówek/ośrodków interwencji kryzysowej, a także diagnozowania i monitoringu problemów społecznych.
--	--	--	---	--------------------------------------	---	---	---

Część 4. Monitoring i ewaluacja strategii

4.1. Powołanie Zespołu Monitorującego realizację strategii.

Zarządzającym Strategią w imieniu Gminy Baćkowice będzie Wójt Gminy przy pomocy Zespołu ds. Wdrażania Strategii Rozwoju Gminy. Zespół zostanie powołany stosownym Zarządzeniem Wójta i w jego skład wejdą:

- 3 przedstawicieli Wójta – w tym Pełnomocnik ds. Strategii Rozwoju Gminy, który będzie przewodniczył pracom Zespołu,
- 2 przedstawicieli Rady Gminy,
- 1 przedstawicieli organizacji pozarządowych,
- 1 przedstawiciel rolników oraz
- inne osoby wskazane przez Wójta.

Zespół ds. Wdrażania Strategii Rozwoju Gminy opracuje swój regulamin. Jego celem będzie nadzór nad skutecznością i jakością realizacji Strategii. Do zadań Zespołu będzie należało w szczególności:

1. przygotowywanie rocznych sprawozdań z realizacji Strategii,
2. przedkładanie Radzie Gminy propozycji zmian w treści Strategii,
3. zapoznanie się z uwagami Rady Gminy dotyczącymi rocznego sprawozdanie z realizacji Strategii,
4. opiniowanie wniosków przedkładanych przez organizacje pozarządowe, przedsiębiorców czy też mieszkańców dotyczących zadań realizowanych w ramach Strategii,
5. ewaluację Strategii,
6. podejmowanie decyzji odnośnie regulaminu prac Zespołu, wyboru sekretarza, itp.
7. inne określone w Regulaminie i mające znaczenie dla realizacji Strategii.

Uczestnictwo w pracach Zespołu ma charakter społeczny i za udział w nich nie przysługuje wynagrodzenie. Zespół spotyka się nie rzadziej niż dwa razy w roku. Decyzje podejmowane w ramach Zespołu są podejmowane - o ile to możliwe w ramach konsensu, szczegółowy tryb podejmowania decyzji zostanie zaproponowany w Regulaminie Zespołu.

4.2 System monitorowania strategii

Kluczowe znaczenie dla oceny podejmowanych działań ma ich monitoring. **Funkcję instytucji monitorującej** wdrażanie Strategii będzie pełnił **Rada Gminy Baćkowice**. Co najmniej raz w roku będą analizowane postępy w realizacji Strategii Rada Gminy, jako instytucja kontrolna i uchwałodawcza będzie mieć za zadanie:

1. akceptację rocznych sprawozdań z realizacji Strategii przygotowanych przez Zespół ds. Wdrażania Strategii, w szczególności osiągnięcia celów, rezultatów,
2. analizowanie i zatwierdzanie wniosków o zmianę treści Strategii,
3. aktualizację Strategii,
4. uwzględnienie zadań zaplanowanych do realizacji przy przyjmowaniu budżetu gminy oraz wieloletniej prognozy inwestycyjnej lub innych dokumentów strategicznych o znaczeniu lokalnym.

Monitorowanie Strategii to systematyczne i ciągle zbieranie, analiza i wykorzystywanie informacji o przebiegu jej wdrażania na potrzeby lepszego zarządzania, oceny oraz podejmowania decyzji. Proces ten dostarcza niezbędnych informacji na temat postępów realizacji i efektywności wdrażania poszczególnych projektów inwestycyjnych i programów oraz diagnozuje stan wykorzystania udzielonej pomocy finansowej.

Monitoring Strategii Rozwoju Gminy Baćkowice będzie skoncentrowany głównie na kontroli realizacji projektów inwestycyjnych. By podnieść jego przydatność, będzie on prowadzony w dwóch zakresach:

- **rzeczowym** - ma za zadanie dostarczyć dane i informację na temat aktualnego stanu wdrażania Strategii oraz przyczynić się do przeprowadzenia oceny jego wykonania na dany moment badawczy - raz w roku na podstawie sprawozdania z realizacji Strategii przygotowanego przez Zespół ds. Wdrażania Strategii. Zakres rzeczowy monitoringu będzie prowadzony w dwóch kategoriach i dotyczyć będzie:

- wskaźników produktu,
- wskaźników rezultatu.

- **finansowym** – będą obrazować go dane finansowe realizacji projektów, które będą podstawą do stwierdzenia czy postęp finansowy we wdrażaniu Strategii jest osiągnięty na zakładanym poziomie.

4.3 Sposoby oceny Strategii

Ewaluacja ma na celu poprawę: jakości, skuteczności i spójności realizacji Strategii Rozwoju Gminy Baćkowice w odniesieniu do konkretnych problemów z jednoczesnym uwzględnieniem celów strategicznych Strategii i właściwego prawodawstwa lokalnego, krajowego i wspólnotowego dotyczącego m.in. oddziaływania na środowisko naturalne projektów zapisanych do realizacji w Strategii.

Rada Gminy oceniając realizację Strategii będzie brała pod uwagę następujących 5 kryteriów:

- **skuteczność** – kryterium, które pozwala sprecyzować, do jakiego stopnia cele przedsięwzięcia zdefiniowane na etapie Strategii zostały osiągnięte,
- **efektywność** – kryterium, które pozwala ocenić rezultaty jakie zostały osiągnięte dzięki wdrażaniu poszczególnych zadań inwestycyjnych
- **użyteczność** – kryterium pozwalające ocenić, do jakiego stopnia oddziaływanie Strategii odpowiada potrzebom grup docelowych,
- **trafność** – kryterium pozwalające ocenić, do jakiego stopnia cele Strategii odpowiadają potrzebom i priorytetem wskazanym w odniesieniu do obszarów problemowych,
- **trwałość** – kryterium pozwalające ocenić na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem Strategii będą trwać po jej zakończeniu.

Ocena wszystkich projektów i zadań inwestycyjnych Strategii Rozwoju Gminy Baćkowice powinna być formułowana w oparciu o:

- **ocenę ex - ante** (przed realizacją Strategii) - stanowiącą instrument ułatwiający podejmowanie spójnych decyzji, ocena ta została przeprowadzona przed opracowaniem Strategii,
- **ocenę mid - term** (w połowie okresu realizacji) – służy przede wszystkim jako instrument w wyniku, którego nastąpi aktualizacja Strategii,
- **ocenę ex - post** (na zakończenie realizacji Strategii) – służy ocenie zgodności realizacji Strategii z założeniami i celami przyjętymi w niniejszym dokumencie,
- **ocenę on - going (na bieżąco)** – instrument obserwacji prowadzonej przez Zespół ds. Wdrażania Strategii, który będzie corocznie przygotowywał sprawozdanie z jej realizacji.

Sprawozdania z oceny realizacji Strategii powinny być sporządzane zgodnie z zaleceniami Rady Gminy, instytucji przyznających dofinansowanie projektów przewidzianych do realizacji w ramach Strategii z udziałem środków zewnętrznych. Podmiotem odpowiedzialnym za ewaluację Programu jest Zespół ds. Wdrażania Strategii.

Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi

Zasada „partnerstwa” jest jedną z kluczowych zasad przyświecających przygotowaniu i wdrażaniu Strategii. Inicjowanie współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi stanowi kontynuację prac nad Strategią, gdzie do współpracy zostali zaproszeni przedstawiciele w/w sektorów. Współpraca ta będzie odbywać się także na poziomie Zespołu ds. Wdrażania Strategii, gdzie zostaną zaproszeni także przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, rolników.

W miarę możliwości i potrzeb informacje na temat wdrażania działań przewidzianych w Strategii w odniesieniu do obszarów problemowych będą przekazywane na zebraniach wiejskich, imprezach cyklicznych oraz za pomocą innych instrumentów, które przygotuje Zespół ds. Wdrażania Strategii. Współpraca różnych środowisk reprezentujących mieszkańców Gminy Baćkowice w ramach Zespołu ds. Wdrażania Strategii ma na celu:

- wykorzystać potencjał organizacji i społeczności lokalnej poprzez skoordynowanie działań w ramach jednego, spójnego planu strategicznego akceptowanego i wspieranego przez wszystkich uczestników,
- optymalne wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji gminy, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców,
- wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, wyrażającą się zastosowaniem nowych podejść do problemów związanych z rozwojem lokalnym.

4.4 Komunikacja społeczna i promocja

Promocja gminy jest jednym z wymiarów marketingu, jak zauważa Jacek Pogorzelski¹². Poprzez marketing należy rozumieć zarządzanie wizerunkiem gminy, a każdy wizerunek prędzej czy później jest weryfikowany. Kształtowanie wizerunku gminy nie może, zatem koncentrować się tylko na założeniu, że wizerunek ten będzie widoczny tylko z zewnątrz. Bowiem bezpośrednimi odbiorcami wizerunku gminy i jednocześnie osobami, które doświadczają tego wizerunku są mieszkańcy. Dlatego też promując gminę warto problem ten potraktować wszechstronnie i uwzględnić działania mające na celu wewnętrzną promocję gminy, jako przyjaznego miejsca, z którym mieszkańcy w świadomy sposób się identyfikują, a zarazem działania mające na celu promocję zewnętrzną, skupioną wokół podnoszenia atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej regionu. Wśród działań podnoszących **atrakcyjność Gminy z punktu widzenia jej mieszkańców** wymienić można **redagowanie gazetki gminnej** czy stosowanie przez władze gminy metody partycypacji społecznej w podejmowaniu decyzji dotyczących gminy. Z kolei działania gminy ukierunkowane na jej **promocję zewnętrzną** to przede wszystkim **dbałość o miejsca zabytkowe**.

Informacja na temat realizacji Strategii będzie przekazywana mieszkańcom w sposób ciągły:

- na zebraniach wiejskich,
- na sesjach Rady Gminy,
- w Biuletynie Informacji Publicznej,
- w serwisie informacyjnym Gminy Baćkowice www.backowice.pl
- na serwisach np. ngo.pl,
- na tablicach ogłoszeniowych,
- podczas spotkań z przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi.

Realizacja Strategii musi opierać się na właściwym odbieraniu informacji zwrotnej, tak aby móc dobrze ją modyfikować. Celem działań informacyjnych będzie:

- zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania wsparcia w ramach funduszy strukturalnych dla wszystkich grup docelowych,
- zapewnienie bieżącego informowania o zakresie i wymiarze pomocy wspólnotowej dla poszczególnych projektów i rezultatach działań za które odpowiada Urząd Gminy Baćkowice,

---

¹² J. Pogorzelski, *Praktyczny marketing miast i regionów*, Oficyna a Wolters Kluwer business, Warszawa 2012.

-zapewnienie współpracy z instytucjami zaangażowanymi w monitorowanie i realizowanie Strategii w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych poprzez wymianę informacji i wspólne przedsięwzięcia,

- wykorzystanie nowoczesnych technologii, takich jak internet, poczta elektroniczna, elektroniczna archiwizacja dokumentów, w celu usprawnienia komunikacji pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji Strategii.

Realizacji polityki informacyjnej służyć mają następujące instrumenty:

- konferencje, seminaria, wykłady, warsztaty, prezentacje propagujące informacje o możliwościach wykorzystania środków unijnych,

- wizytacje projektów, ekspozycje projektów – mogą stanowić skuteczne metody prezentacji osiągnięć w zakresie realizacji inicjatyw z wykorzystaniem środków Unii Europejskiej, a także informacje o projektach oraz ich promocja przez beneficjentów,

- współpraca z mediami.

4.5 Aktualizacja Strategii

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, lecz w niektórych sytuacjach wręcz konieczne.

Ze względu na zmieniające się uwarunkowania, zarówno wewnątrz Gminy jak i w jej otoczeniu, zachodzi konieczność modyfikacji Strategii. Najlepszą metodą na wprowadzanie zmian w dokumencie jest ich weryfikacja w społecznym procesie, zbliżonym do tego, jaki towarzyszył tworzeniu Strategii. Wójt po zapoznaniu się ze sprawozdaniami przedstawionymi przez Zespół d/s Wdrażania Strategii podejmie decyzję o przedłożeniu aktualizacji Strategii na sesji Rady Gminy w celu zatwierdzenia.

Organem uprawnionym do aktualizacji Strategii jest Rada Gminy Baćkowice i będzie ona dokonywana w przypadku wniesionych uwag.

Spis tabel

Tabela 1: Powierzchnia sołectw Gminy Baćkowice	15
Tabela 2: Liczba ludności w gminach powiatu opatowskiego	16
Tabela 3: Przebieg dróg gminnych na terenie Gminy Baćkowice według stanu na dzień 31.12.2013r.....	34
Tabela 4: Przebieg dróg powiatowych na terenie Gminy Baćkowice.....	35
Tabela 5: Wskaźniki zwodociągowania w gminie	37
Tabela 6: Ujęcia wody pitnej i stacje uzdatniania wody	37
Tabela 7: Kanalizacja sanitarna na terenie Gminy Baćkowice	38
Tabela 8: Oczyszczalnie ścieków komunalnych	38
Tabela 9: Liczba podmiotów zarejestrowanych w Ewidencji Działalności Gospodarczej prowadzonej przez Urząd Gminy w latach 1989-2013.....	44
Tabela 10: Główni pracodawcy na terenie Gminy Baćkowice	46
Tabela 11: Gospodarstwa agroturystyczne na terenie Gminy Baćkowice	47
Tabela 12: Restauracje w Gminie Baćkowice.....	47
Tabela 13: Zabytki na terenie Gminy Baćkowice według nazw i numerów w rejestrze zabytków województwa świętokrzyskiego.....	48
Tabela 14: Pomniki przyrody na terenie Gminy Baćkowice.....	56
Tabela 15: Rodzaje gruntów w Gminie - wg stanu na dzień 31.12.2013r.....	64
Tabela 16: Dane dotyczące powierzchni i liczby gospodarstw - wg stanu na dzień 31.01.2015r.....	65
Tabela 17: Wykaz projektów realizowanych na terenie Gminy Baćkowice w okresie 2004-2013r.....	67
Tabela 18: Procent zadłużenia gmin powiatu opatowskiego stan na dzień 31.12.2013r.	71
Tabela 19: Zestawienie celów Strategii Rozwoju Gminy Baćkowice z celami Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego i z celami Strategii Rozwoju Kraju.....	81
Tabela 20: Struktura ludności na terenie Gminy Baćkowice w latach 2011-2013.....	82
Tabela 21. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS z tytułu bezrobocia	86
Tabela 22. Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczeń GOPS z w latach 2012-2014.....	89
Tabela 23: Wykaz przestępstw na terenie Gminy Baćkowice w latach 2011-2013	91
Tabela 24: Liczba osób podlegających do Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Baćkowicach w 2014r.	92
Tabela 25. Wykaz stowarzyszeń działających na terenie Gminy – stan na 01.03.2014.....	93
Tabela 26. Dane dotyczące aktywności wyborczej mieszkańców Gminy Baćkowice podczas wyborów do samorządowych w 2014r. na tle innych gmin powiatu i województwa	94
Tabela 27. Wykaz szkół oraz liczba uczniów w poszczególnych szkołach na terenie Gminy Baćkowice – według stanu na dzień 30.09.2013.	95
Tabela 28. Wykaz przedszkoli z terenu Gminy Baćkowice.....	99
Tabela 29: Podsumowanie problemów wskazanych przez mieszkańców Gminy Baćkowice podczas spotkań warsztatowych realizowanych w procesie tworzenia Strategii Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2015 – 2020r.....	107
Tabela 30. Analiza SWOT	113
Tabela 31: Możliwość finansowania zadań z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego	141
Tabela 32: Możliwość finansowania zadań JST z RPOWŚ 2014-2020.....	149

Spis wykresów

Wykres 1: Stan ludności w gminach powiatu opatowskiego porównanie roku 2010-2013	17
Wykres 2: Liczba zmieszanych odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku na terenie Gminy Baćkowice	40
Wykres 3: Podmioty gospodarki narodowej na terenie gminy Baćkowice wpisane do rejestru REGON w latach 2012-2013	45
Wykres 4: Rodzaje gruntów na terenie Gminy Baćkowice - wg stanu na dzień 31.12.2013r.	64
Wykres 5: Radni Gminy Baćkowice według grup wiekowych w 2013r.	66
Wykres 6: Udział środków pozyskanych z programów zewnętrznych przez Gminę Baćkowice w latach 2010-2014.	67
Wykres 7: Procent zadłużenia gmin powiatu opatowskiego stan na dzień 31.12.2013r.	71
Wykres 8: Dochody i wydatki Gminy Baćkowice w 2013r.	72
Wykres 9: Dochody Gminy Baćkowice w latach 2001-2014	72
Wykres 10: Struktura ludności na terenie Gminy Baćkowice w latach 2011-2013	83
Wykres 11: Ruch migracyjny w Gminie Baćkowice w 2013r.	84
Wykres 12: Przyrost naturalny na terenie Gminy Baćkowice w latach 2011-2013	84
Wykres 13: Liczba ludności w różnych grupach wiekowych w latach 2009-2013.	85
Wykres 14: Liczba osób bezrobotnych korzystających z pomocy GOPS w Baćkowicach	87
Wykres 15: Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców w roku 2013	87
Wykres 16: Udział mieszkańców Gminy Baćkowice korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem, na tle danych dotyczących powiatu i województwa w latach 2009 – 2013.	88
Wykres 17: Liczba osób korzystających z wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Baćkowicach w roku 2014 z podziałem na przyczyny korzystania z pomocy	90
Wykres 18: Wykaz przestępstw na terenie Gminy Baćkowice w latach 2011-2013	91
Wykres 19: Liczba uczniów uczęszczających do przedszkoli, szkół podstawowych oraz gimnazjum w ostatnich trzech latach szkolnych	99
Wykres 20: Liczba czytelników na 1000 mieszkańców na terenie Gminy Baćkowice	102
Wykres 21: Najczęściej zgłaszane problemy podczas spotkań warsztatowych	106

Spis map

Mapa nr 1: Mapa powiatu opatowskiego	13
Mapa nr 2: Mapa Gminy Baćkowice z podziałem na sołectwa	15
Mapa nr 3: Mapa sieci dróg powiatowych i wojewódzkich na terenie Gminy Baćkowice	36
Mapa nr 4: Obszary chronione na terenie Gminy Baćkowice	59

Spis zdjęć

Zdjęcie 1: Spotkanie nr 1 z organizacjami pozarządowymi z terenu Gminy Baćkowice	8
Zdjęcie 2: Spotkanie nr 1 z organizacjami pozarządowymi z terenu Gminy Baćkowice	8
Zdjęcie 3: Spotkanie nr 2 z radnymi oraz sołtysami 19 grudnia 2014r. –	9
Zdjęcie 4: Baćkowice, Kasa Stefczyka po działaniach wojennych w latach 1944-1945 –	21
Zdjęcie 5: Piórków, Stara, nieistniejąca już szkoła działająca w latach 1932-1997 Źródło: http://www.backowice-gmina.pl/index.php?art=11	22
Zdjęcie 6: Budynek Urzędu Gminy w Baćkowicach listopad 2014r.	23
Zdjęcie 7: Bank Spółdzielczy w Baćkowicach listopad 2014r.....	23
Zdjęcie 8: Kapliczka Św. Jana Niepomucena na wodzie w Piórkowie.....	24
Zdjęcie 9: Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej we Wszachowie listopad 2014r.	24
Zdjęcie 10: Panorama w miejscowości Wszachów listopad 2014r.	25
Zdjęcie 11: Zbiornik retencyjno – rekreacyjny „Nieskurzów” listopad 2014r.....	25
Zdjęcie 12: Użytki rolne w miejscowości Żerniki listopad 2014r.....	26
Zdjęcie 13: Użytki rolne w miejscowości Żerniki listopad 2014r.....	26
Zdjęcie 14: Kościół parafialny pw. św. Benedykta w Modliborzycach listopad 2014r.	27
Zdjęcie 15: Świetlica wiejska w Rudnikach listopad 2014r.....	27
Zdjęcie 16: Droga w miejscowości Piskrzyn listopad 2014r.	28
Zdjęcie 17: Boisko sportowe w Januszawicach listopad 2014r.	28
Zdjęcie 18: Krzyż przydrożny w miejscowości Baranówek listopad 2014r.	29
Zdjęcie 19: Dom Kultury w miejscowości Olszownica listopad 2014r.	29
Zdjęcie 20: Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Janczycach.....	41
Zdjęcie 21: Gospodarstwo Agroturystyczne "U Małgorzaty"	47
Zdjęcie 22: Zdjęcie kościoła zrobione w czasach przedwojennych.	49
Zdjęcie 23: Kościół parafialny w Baćkowicach – fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.	50
Zdjęcie 24 Kościół parafialny w Baćkowicach. Źródło: https://picasaweb.google.com/	51
Zdjęcie 25: Kościół pod wezwaniem Św. Benedykta w Modliborzycach- fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.	52
Zdjęcie 26: Kościół pw. św. Stanisława Biskupa w Piórkowie - - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.....	53
Zdjęcie 27: Zespół boisk przy Zespole Szkół w Baćkowicach	70
Zdjęcie 28: Zbiornik retencyjno-rekreacyjnego „ NIESKURZÓW" w miejscowości Nieskurzów Stary	70
Zdjęcie 29: Miejscowość Modliborzycze	70
Zdjęcie 30: Ośrodek Zdrowia w Baćkowicach – fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.....	92
Zdjęcie 31: Zespół Szkół w Baćkowicach grudzień 2014r. Foto: GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.....	97
Zdjęcie 32: Szkoła Podstawowa we Wszachowie grudzień 2014r.....	98
Zdjęcie 33: Szkoła Podstawowa w Modliborzycach grudzień 2014r.....	98
Zdjęcie 34: Boisko przy Zespole Szkół w Baćkowicach	100
Zdjęcie 35: Kryta pływalnia w Baćkowicach grudzień 2014r.	101
Zdjęcie 36: Zbiornik retencyjno – rekreacyjny „Nieskurzów” grudzień 2014r.	101